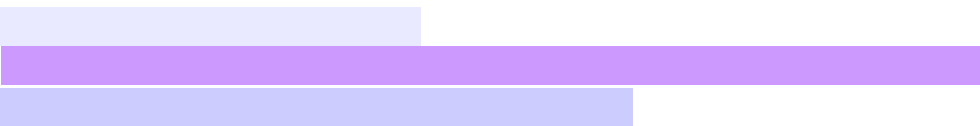
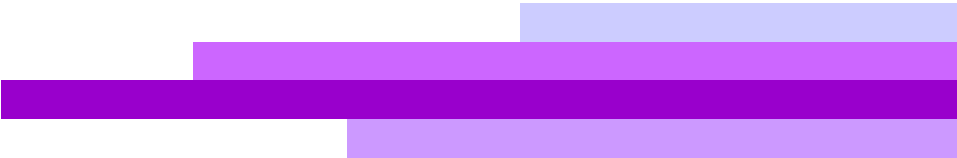

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อม
ล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอน
โรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่
(กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) ประจำปี 2561 ประเภททุนวิจัยและพัฒนา

อาจารย์ ดร. สุภัทร ชูประดิษฐ์ และคณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่
(กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) ประจำปี ๒๕๖๑

.....

ประเภท งานวิจัยและพัฒนา

คณะนักวิจัย	๑. อ.ดร. สุภัทร ชูประดิษฐ์	หัวหน้าโครงการวิจัย
	๒. อ.ดร. รัฐพล พรหมมาศ	นักวิจัย
	๓. อ.ดร. ปรีวิทย์ ไวยาทยาวีระ	นักวิจัย
	๔. ผศ.ดร. นงลักษณ์ เขียนงาม	นักวิจัย
	๕. อ.ดร. มุจลินทร์ ประสานณรงค์	นักวิจัย
	๖. นายณรงค์ อภัยใจ	นักวิจัย
	๗. นางสาวพียาพร ธารเหลือทอง	นักวิจัย
	๘. นางสาวศิริมล เทพจันทร์	นักวิจัย
	๙. นางสาวจิราภรณ์ ไชยวัง	นักวิจัย
	๑๐. นายจรัส สุพรรณ	นักวิจัย
	๑๑. นางวัชรี สุพรรณ	นักวิจัย
	๑๒. นางวิลาสินี ทองเงิน	นักวิจัย
	๑๓. นายสงวนศักดิ์ ปัญใจแก้ว	นักวิจัย
	๑๔. นางสาวสมจิต ตาคำแสง	นักวิจัย
	๑๕. นายจิรเมธ จันทบูรณ์	นักวิจัย
คณะที่ปรึกษา	๑. รศ.ดร. ขวัญชัย รัตนเสถียร	ประธานที่ปรึกษา
	๒. รศ. อุทุมมา มัชชะเนมิ	ที่ปรึกษา
	๓. ผศ. ร้อยเอก ดร. พิศศักดิ์ ชินชัย	ที่ปรึกษา
	๔. อาจารย์ สีนอจ ลำพูนพงส์	ที่ปรึกษา
	๕. อาจารย์ บรรจง สมบูรณ์ชัย	ที่ปรึกษา
	๖. รศ.ดร. อารมณ์ โอภาสพัฒนกิจ	ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนับสนุนทุนวิจัย จากภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในโครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) ประจำปี 2561 ประเภททุนวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท การพัฒนารูปแบบ ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบให้เป็นรูปแบบนาร่องได้ โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

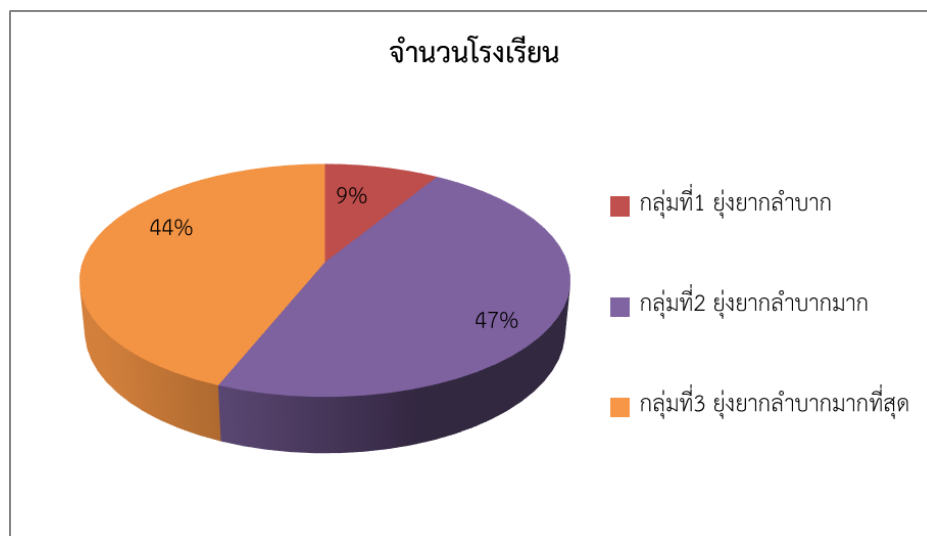
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท โดยวิธีการทบทวนเอกสารสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง สํารวจข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ สํารวจสภาพความยากลำบากและความขาดแคลนอันเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพความเหลื่อมล้ำในบริบทเฉพาะของนักเรียนหอพักนอนในโรงเรียนพื้นที่สูง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ทำการสังเคราะห์และยกร่างรูปแบบการพัฒนาในมิติสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสม และมีความไปได้จริงในการดำเนินงานให้เกิดรูปแบบนาร่อง ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน และการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบ ทำการเลือกพื้นที่เป้าหมายในการทดลองจำนวน 2 แห่ง เพื่อดำเนินกิจกรรมตามร่างรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น และทำการติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบภายหลังเพื่อทบทวนและสรุปผลการดำเนินงาน ทำความเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบวิธีการพัฒนาจากพื้นที่ที่เป็นพื้นที่นาร่องตัวอย่าง และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการนำรูปแบบวิธีการพัฒนาไปใช้เป็นรูปแบบนาร่อง ไปใช้ประโยชน์เพื่อขยายผลในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียง อันนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงได้ ที่มีบริบทเฉพาะที่ต้องได้รับการพัฒนาแตกต่างจากโรงเรียนในพื้นที่ทั่วไป

จากการศึกษาการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. **ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท** จากการสำรวจข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จัดหอพักนอนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 114 แห่ง พบว่าจัดหอพักนอน แบ่งเป็นหอพักนอนนักเรียนชาย และหอพักนอนนักเรียนหญิง สภาพส่วนใหญ่แทบทุกแห่งรายงานว่ามีความขาดแคลนสิ่งสนับสนุน อาคารหอพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพักอาศัยของนักเรียน บางแห่งแออัดในการพักอาศัย ขาดการออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการดูแลการพักอาศัย ครูผู้สอนมีอีกหนึ่งบทบาทในการแบ่งเวรกันทำหน้าที่ดูแลนักเรียนหอพักนอน แม้ว่าบางแห่งอาจจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกและการช่วยเหลือจากชุมชนอยู่บ้าง แต่ยังไม่เพียงพอที่จะใช้รองรับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่ต้องการ โดยเฉพาะนักเรียนที่บ้านที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลในการเดินทางมายังโรงเรียน ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดที่พักให้ตามความเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกกลุ่มได้ตามลักษณะความยุ่งยากของพื้นที่โรงเรียนพื้นที่สูงได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีความยุ่งยากลำบาก จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9 กลุ่มที่ 2 มีความยุ่งยากลำบากมาก จำนวน 54 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47 และกลุ่มที่ 3 มีความยุ่งยากลำบากมากที่สุด จำนวน 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44 ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1: ข้อมูลโรงเรียนพื้นที่สูงที่จัดหอพักนอนจำแนกตามลักษณะความยุ่งยาก

ที่มา: ผลการสำรวจ คณະนักรวิจัย, 2561

2. ผลการพัฒนารูปแบบ นำเสนอเนื้อหาวิธีการในการพัฒนาได้ดำเนินงาน ดังนี้

2.1 รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

ออกแบบให้เป็นรูปแบบของโปรแกรมกิจกรรมการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมที่มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานโดยผสมผสานแนวความคิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการปรับตัวของวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ พัฒนาเป็น โปรแกรมการพัฒนาทักษะด้านการปรับตัวของวัยรุ่น ในนักเรียนหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็นการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยเตรียมกลุ่มผู้ช่วยวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงผู้ช่วยเกี่ยวกับรายละเอียดการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยในการเตรียมการ ติดตั้ง และแจกจ่ายอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม รวมทั้งการจัดเก็บรวบรวมเอกสาร หรือบันทึก สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อนำไปประกอบการสรุปผลกิจกรรมภายหลัง เตรียมกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและประสานงานเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรมและเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาและนักเรียน เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับห้องฝึกอบรมสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรม โดยประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา โดยให้มีพื้นที่ภายในห้องฝึกอบรมที่สะดวกในการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรม และทำการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนแต่ละขั้นการฝึกอบรม โดยวางไว้ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการหยิบของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตลอดจนไม่ขัดขวางต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการฝึกอบรม

2.1.2 ขั้นดำเนินการฝึกอบรม จัดกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เข้าสู่โปรแกรมการฝึกอบรม ชี้แจงนักเรียนให้ทราบเกี่ยวกับความสำคัญ และวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม และดำเนินการฝึกอบรมตามโปรแกรมการฝึกอบรมฯ โดยฝึกอบรม 1/2 วัน มีระยะเวลา 3 ชั่วโมง

2.1.3 ขั้นติดตามประเมินผล หลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมตามโปรแกรม 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินทักษะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมผ่านการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลของครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกอบรมต่อไป

2.2 รูปแบบการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน

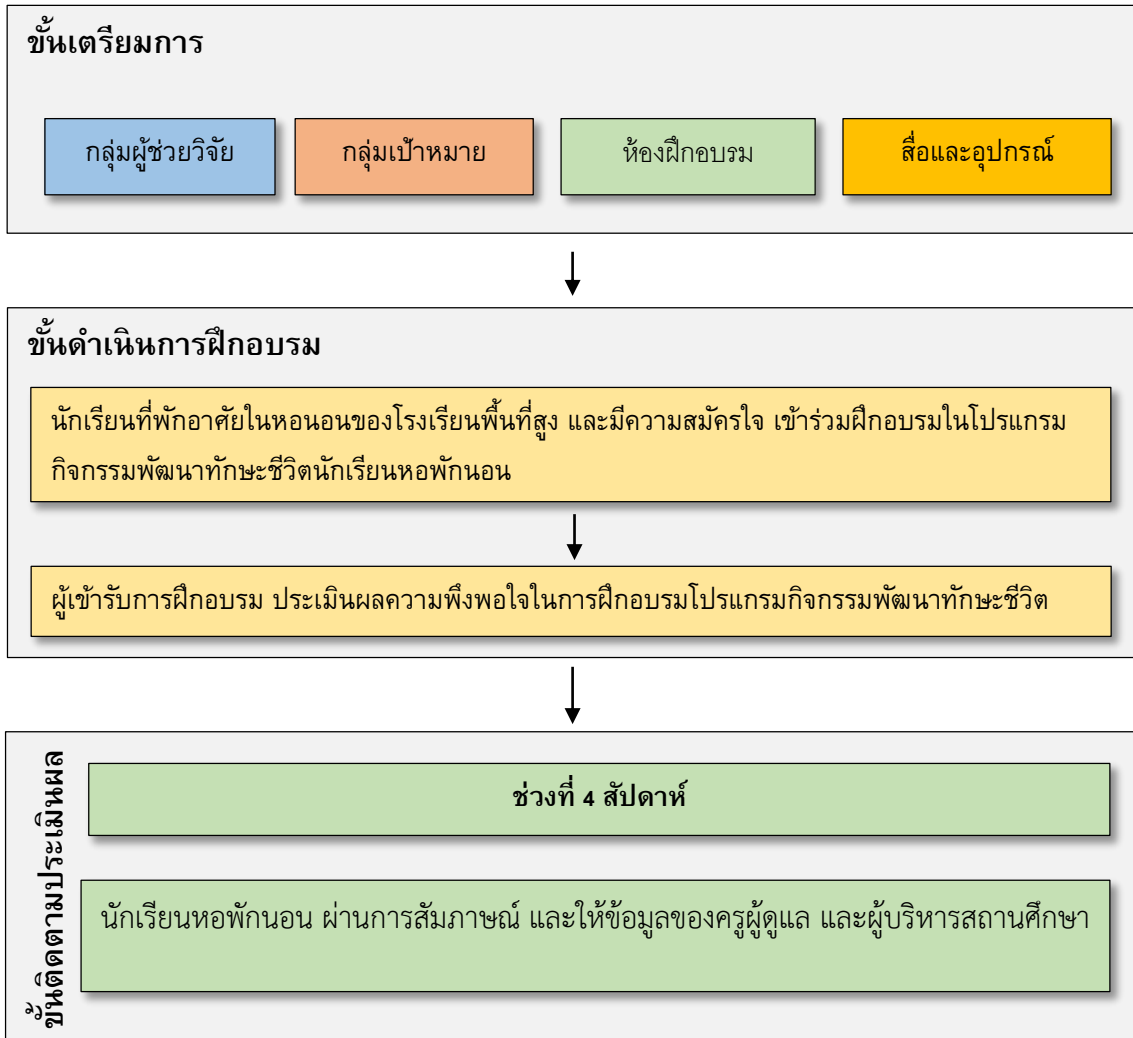
2.2.1 ขั้นเตรียมระบบสนับสนุน ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นกลไกต้นแบบในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการหอพักนอนที่มีนักเรียนพักนอน และครูผู้สอนประจำที่ทำหน้าที่ตามได้รับมอบหมายในการดูแลนักเรียนพักนอนซึ่งเป็นภาระงานมอบหมายเฉพาะ หรือการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดูแลนักเรียน จึงได้นำระบบกล้อง STARCAM 360 องศา เพื่อทำการติดตั้งเพื่อใช้งานในหอพักนอนนาร่อง และสามารถใช้งานในการติดต่อสื่อสารสองทางระหว่างครูผู้ดูแลและนักเรียนในหอพักนอนในตลอดช่วงเวลาในแต่ละวัน

2.2.2 ขั้นดำเนินการติดตั้งและทดสอบการใช้งานระบบสนับสนุน เป็นการจัดเตรียมพื้นที่ หอพักนอนที่มีความพร้อมพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จุดติดตั้ง พื้นที่ที่เหมาะสมในหอพักนอน การติดตั้งระบบไฟฟ้า และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ตลอดจนจุดพื้นที่ของการติดตั้ง และการอัปโหลดเพื่อใช้แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ SMART DEVICE โทรศัพท์มือถือของครูผู้ดูแลหอพัก ผู้บริหารสถานศึกษา และการทำการชี้แจงความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ การดูแลรักษา ขั้นตอนการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจากการติดตั้งระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ตามขั้นตอนที่กำหนด

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบ

3.1 ผลของโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

รูปแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอนที่พัฒนาขึ้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพวิธีการดำเนินการ ได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2: วิธีการดำเนินการโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะชีวิตที่ครอบคลุม 4 หน่วยการเรียนรู้ และ 4 กิจกรรม มีระยะเวลา กำหนดการ ดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา (นาที)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมนิเทศ	
กิจกรรมที่ 1 เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนหอพักนอน	30
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น	
กิจกรรมที่ 2 รู้เขา รู้เรา ต้นทุนสัมพันธ์ภาพ	40
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาทักษะชีวิตวัยรุ่น	
กิจกรรมที่ 3 ภูมิคุ้มกันวัยรุ่น	50
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปัจฉิมนิเทศ	
กิจกรรมที่ 4 บทเรียนเพื่อก้าวต่อไป	40

ผลการประเมินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรมเมื่อพิจารณาผลการประเมินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรม พบว่าผลการประเมินในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ชื่อกิจกรรม “เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนหอพักนอน” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และข้อตกลงในการฝึกอบรม โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและนักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และข้อตกลงได้รับทราบ ซึ่งจากการสังเกตในขณะที่ผู้วิจัยอธิบายนั้นพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและตั้งใจรับฟังคำอธิบายเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมี

ปฏิกริยาตอบสนองโดยการพยักหน้า เป็นสิ่งสะท้อนถึงการรับรู้ในสิ่งที่รับฟัง และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม บางส่วนยกมือสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในการฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยก็ได้อธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เข้าอบรมเกิดความ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเกิดความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมจนเสร็จสิ้น และเพื่อสร้าง ความคุ้นเคย และสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้วิจัย สร้างบรรยากาศการ ฝึกอบรมที่เป็นมิตร ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และความรู้สึกผ่อนคลาย โดยผู้วิจัยเริ่มต้นในการแนะนำ ตนเอง ทีมผู้วิจัย และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนะนำตนเอง ซึ่งบรรยากาศของการแนะนำตนเองได้รับความ ร่วมมือจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม สังเกตได้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความสนใจฟังขณะผู้วิจัย และทีมวิจัยแนะนำตัวเอง รวมทั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนะนำตนเองด้วยความมั่นใจ เมื่อผู้วิจัยดำเนิน กิจกรรรมให้ค้นหาบุคคลที่มีคุณลักษณะทั้ง 10 ประการนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้นใน การลุกจากที่นั่งของตัวเองเพื่อไปขอรายชื่อของบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าว ระหว่างการดำเนินกิจกรรม มีเสียงพูดคุย หยอกล้อ เสียงหัวเราะตลอดระยะเวลาอย่างเป็นมิตร ไม่เขินอาย เนื่องจากผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมทุกคนพักอาศัยอยู่ในหอพักนอนเดียวกัน แม้ว่าอาจจะเขินอายระหว่างเพศชายและหญิงอยู่ข้าง แต่ก็ได้เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวในกิจกรรมนี้ ทำให้ได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันเป็นประจำ และ เมื่อผู้วิจัยตรวจสอบคำตอบ พบว่า ทุกคนสามารถค้นหาผู้ที่มีคุณลักษณะ 10 ประการได้ครบถ้วนทุกคน แสดงให้เห็นได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยสุ่มคำตอบ พร้อมเชิญนักเรียนที่มีคุณลักษณะนั้นมาหน้าห้องเพื่อพูดคุย ยิ่งสร้างความสนุกสนานให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม สังเกตได้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการปรบมือ ส่งเสียงแหวผู้ที่มีคุณลักษณะต่างๆ โดยไม่ รบกวนต่อบรรยากาศในการทำกิจกรรม ในทางกลับกันแสดงให้เห็นถึงความเป็นกันเอง ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และความผ่อนคลายในการฝึกอบรม ตลอดจนในช่วงท้ายของกิจกรรมที่ 1 ผู้วิจัยอธิบายถึง ความหมาย หลักการ และประโยชน์ของการเปิดประสบการณ์ในการอยู่อาศัยร่วมกันในหอพักนอน การ ปรับตัวระหว่างพี่น้องในหอพักนอน ทุกคนดูมีความสนใจ และตั้งใจฟัง ซึ่งสังเกตได้จาก มีการสบตา พยัก หน้าเป็นระยะๆ กับผู้วิจัยจนอธิบายเสร็จสิ้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของ กิจกรรมที่ 1 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 2 ชื่อกิจกรรม “รู้เขา รู้เรา ต้นทุนสัมพันธ์ภาพ” มีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อให้ผู้ เข้ารับการฝึกอบรมได้ทบทวน และเข้าใจถึงอัตลักษณ์ (Self-image) ของตนเอง และ 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมได้รับฟัง และเรียนรู้อัตลักษณ์ (Self-image) ของผู้อื่น นำไปสู่การปรับตัวในการอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่น ในกิจกรรมที่ 2 นี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยสนทนากับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยตั้งคำถามว่า ในชีวิตของท่านที่ผ่านมา มีเรื่องอะไรที่ทำให้ท่านมีคุณค่า หรือพอใจในตัวเอง หรือภูมิใจในตนเองมากที่สุด เพื่อเชื่อมโยงและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมคิดตาม พบว่า ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งหมดสามารถระลึกถึงเรื่องราวที่เป็นความภาคภูมิใจของตนเองได้อย่างไม่ติดขัด เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งปฏิกิริยาระหว่างตอบคำถามของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทุกคน สะท้อนถึงความสุขของผู้ถ่ายทอดเรื่องราวเป็นอย่างดี ได้มีโอกาสวาดภาพตนเอง และเล่าถึงลักษณะสำคัญและความหมายที่ตนเองนิยามไว้ เช่น ภาพหน้าคนยิ้ม สามารถบอกได้ว่าตนเองเป็นยิ้มแย้มแจ่มใส อยากอยู่กับคนอื่น ๆ ทั้งเพื่อน พี่น้อง และคุณครู อยากให้ทุกคนยิ้มให้กันและมีความสุขด้วยกัน จากการเล่าเรื่องราวที่ภาคภูมิใจ และสามารถสร้างคุณค่าในการใช้ชีวิตการเรียนและอยู่อาศัยอย่างดี สอดคล้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการให้นักเรียน พบว่าทั้งหมดเห็นคุณค่าที่จะนำเอาวิธีการที่ได้ฝึกระลึกถึงความภาคภูมิใจ และการมองเป้าหมายจากกิจกรรมนี้ไปใช้ในการสร้างคุณค่าให้กับตัวเองต่อไปในอนาคต เพราะเป็นวิธีที่จะช่วยให้ชีวิตของคนเรามีความสุขจากสิ่งที่เป็อดีตและปัจจุบัน ขณะเดียวกันการกำหนดเป้าหมายจะช่วยให้คุณเกิดความหวัง และความมุ่งมั่นในการเรียน นักเรียนคนหนึ่งตอบอย่างมั่นใจว่า “หนูตั้งจะสอบเรียนเป็นพยาบาลให้ได้ หนูเชื่อว่าหนูต้องทำได้” กล่าวด้วยน้ำเสียงหนักแน่นพร้อมสะท้อนแววตาที่มุ่งมั่นตั้งใจในการวางแผนเป้าหมายชีวิตตนเอง และมีผลดีต่อการดำเนินชีวิตตามไปด้วย จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 2 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 3 ชื่อกิจกรรม “ภูมิคุ้มกันวัยรุ่น” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ และเข้าใจถึงทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของช่วงวัยรุ่น และ 2) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถประยุกต์องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในกิจกรรมที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้นำให้ชมวิดีโอเกี่ยวกับการปรับตัวในช่วงวัยรุ่น และนำมาอภิปรายกลุ่มนำเสนออย่างกว้างขวาง แล้วร่วมกันตอบคำถามจากการรับชม โดยผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติม เช่น บทบาททางเพศระหว่างชายหญิง การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในช่วงวัย การดูแลตนเองจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ตลอดจนการให้เกียรติระหว่างกัน ซึ่งจากการสังเกตในขณะการรับชมวิดีโอและการอธิบายเพิ่มเติม พบว่า ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งหมดให้ความสนใจ และตั้งใจ รับชมและรับฟัง และในการร่วมตอบคำถามเป็นกลุ่ม จากกระตือรือร้นในการสรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของ

กลุ่มตนเอง จำนวน 5-6 กลุ่ม แล้วนำเสนอหน้าชั้น พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความร่วมมือกัน ในการอภิปราย และตอบคำถามได้ดี ตรงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอเกี่ยวกับการเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อกิจกรรมว่ามีประโยชน์ ในเชิงการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นของตน ขณะเดียวกันก็เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยความร่วมมือของเพื่อนที่อาศัยในหอพักเดียวกัน “รู้สึกได้ว่ามีความกล้าคิดกล้าทำที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น” และ “รู้สึกดี มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น เข้าใจความรู้ที่ได้รับอย่างชัดเจนขึ้น” ได้รับความรู้จากเพื่อนทั้งในกลุ่มและเพื่อนที่นำเสนองาน” จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 3 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 4 ชื่อกิจกรรม “บทเรียนเพื่อก้าวต่อไป” มีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาจากการฝึกอบรม และ2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบประโยชน์และแนวทางการประยุกต์ใช้หลักการฝึกอบรม ในกิจกรรมที่ 4 นี้ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับสาระสำคัญของกิจกรรมตั้งแต่กิจกรรมแรก จนถึงกิจกรรมสุดท้าย ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจ ตั้งใจรับฟังการบรรยายเป็นอย่างดี และเมื่อผู้วิจัยอภิปรายร่วมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับประโยชน์และแนวทางการประยุกต์ใช้ขีดความสามารถ พบว่า การโต้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นมีมากขึ้น นักเรียนต่างมีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงประโยชน์ และค้นหาแนวทางการประยุกต์ใช้ในการนำไปใช้ชีวิตตนเองและการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้มีอนาคตที่ดี และหลีกเลี่ยงอบายมุขต่าง ๆ นำมาสู่การสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน จากการอภิปรายสรุปได้ว่า นักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมประโยชน์ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมครบถ้วน สมบูรณ์และพร้อมนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 4 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้ จากการติดตามผล หลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมตามโปรแกรม 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินทักษะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมผ่านการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลของครู และผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า นักเรียนยังสามารถจดจำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ และสะท้อนความรู้สึกว่าเป็นประโยชน์จากสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้ นำมาเป็นข้อคิดในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในหอพักนอนในโรงเรียน โดยเฉพาะชื่นชอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตที่จัดให้เพิ่มเติมที่ผ่านมา ผลความพึงพอใจของนักเรียนหอพักนอนต่อกิจกรรมโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และทั้ง 2 โรงเรียนต้องการให้มีกิจกรรมแบบนี้เป็นระยะอาจจะทุกภาคเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจ

3.2 ผลของรูปแบบการพัฒนาในระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน

3.2.1 ผลการเตรียมระบบสนับสนุน ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นกลไกต้นแบบในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการหอพักนอนที่นักเรียนพักนอน และครูผู้สอนประจำที่ทำหน้าที่ตามได้รับมอบหมายในการดูแลนักเรียนพักนอนซึ่งเป็นภาระงานมอบหมายเฉพาะ หรือการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดูแลนักเรียน จึงได้นำระบบกล้อง STARCAM 360 องศา เพื่อทำการติดตั้งเพื่อใช้งานในหอพักนอนนาร่อง และสามารถใช้งานในการติดต่อสื่อสารสองทางระหว่างครูผู้ดูแลและนักเรียนในหอพักนอนในตลอดช่วงเวลาในแต่ละวัน ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายจำนวน 2 แห่ง โรงเรียนพื้นที่สูงคือ โรงเรียนบ้านยางเปา และโรงเรียนบ้านอุตุม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความร่วมมือและความพร้อมพื้นฐานที่ต้องการจะดำเนินการ จากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสนใจที่จะร่วมมือทดลองพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการติดตั้งกล้อง STARCAM 360 องศา คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งมอบ และสอนการใช้งานเพื่อใช้ในการลดข้อจำกัดในการสื่อสาร และการดูแลนักเรียนได้ดีขึ้น ทำให้ทั้งสองโรงเรียนนาร่องได้มีการติดตั้งกล้องในหอพักหญิง จำนวนโรงเรียนละ 4 จุด โดยดำเนินการส่งมอบและสอนขั้นตอนการใช้งานเบื้องต้นและแนวปฏิบัติแล้วเสร็จ จำนวน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านยางเปา และโรงเรียนบ้านอุตุม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และนักเรียนหอพักรับทราบการดำเนินการในกิจกรรมดังกล่าว จัดควบคุมไปกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตหอพักนอน

3.2.2 ผลการดำเนินการติดตั้งและทดสอบการใช้งานระบบสนับสนุน เป็นการเตรียมพื้นที่ หอพักนอนที่มีความพร้อมพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จุดติดตั้ง พื้นที่ที่เหมาะสมในหอพักนอน การติดตั้งระบบไฟฟ้า และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ตลอดจนจุดพื้นที่ของการติดตั้ง และการอัปโหลดเพื่อใช้แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ SMART DEVICE โทรศัพท์มือถือของครูผู้ดูแลหอพัก ผู้บริหารสถานศึกษา และการทำการชี้แจงความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ การดูแลรักษา ขั้นตอนการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจากการติดตั้งระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ตามขั้นตอนที่กำหนด ผลการดำเนินการดังกล่าว และได้ทำการทดสอบการใช้งานระบบการสื่อสาร เนื่องจากการใช้งาน คณะครูผู้ดูแลมีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน ต้องมีภาระงานสอนหลัก และกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ และงานตามมอบหมาย การใช้แอปพลิเคชัน ที่จะสามารถเห็นทั้งภาพ และเสียง และศักยภาพในการใช้การสื่อสารสองทางในการโต้ตอบ

ระหว่างครูหอพักนอน เมื่ออยู่ไกลจากบริเวณหอพักนอน และนอกพื้นที่ ที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และใช้งานผ่าน SMART DEVICE หรือโทรศัพท์มือถือ มีการแจ้งข่าวสารระหว่างกัน การแจ้งรายงานสถานการณ์ประจำวัน และการตรวจความเรียบร้อย มีการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตนักเรียนพักนอน ในมุมมองของผู้บริหารและคณะครูที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึกพึงพอใจระดับมากที่สุด และจากการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก มีมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนั้นในมุมมองตัวแทนนักเรียนเห็นว่าระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนนั้นช่วยลดข้อจำกัดการดูแลนักเรียนและการสื่อสาร เช่น เมื่อวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ที่ครูผู้ดูแลต้องกลับบ้าน แต่นักเรียนหลายคนยังอยู่ในหอพักนอน เนื่องจากบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงไม่ได้กลับบ้าน ทำให้ยังสามารถติดต่อสื่อสารกับครูผ่านการ Phone ผ่านกล่องในช่องทางนี้ได้ และครูหอพัก ยังสามารถติดต่อผ่านช่องทางเดียวกัน ซึ่งถือเป็นทางเลือกใหม่ในการ นำมาเป็นนวัตกรรมการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ผสมผสานกับการจัดการที่มีอยู่แล้ว ทำให้เกิดเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างดีขึ้นได้

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์

4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1.1 โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน มีความจำเป็นที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการดูแลนักเรียนที่ใช้ชีวิตในหอพักนอนของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวให้เหมาะสม โดยอาจปรับจากตัวอย่างโปรแกรมฯ ของคณะผู้วิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นในรูปแบบกิจกรรมเสริม เช่น การปฐมนิเทศหอพักนอน การจัดกิจกรรมในช่วงเย็น หรือวันหยุด เพื่อทำให้นักเรียนหอพักนอนมีความรู้สึกเหมือนว่าเป็นบ้านหลังที่สอง และเมื่อได้มีโอกาสพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐาน ความพร้อมในการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะดำเนินไปอย่างคึกคัก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายการกิจกรรมตามความเหมาะสมกับนักเรียนในหอพักนอน

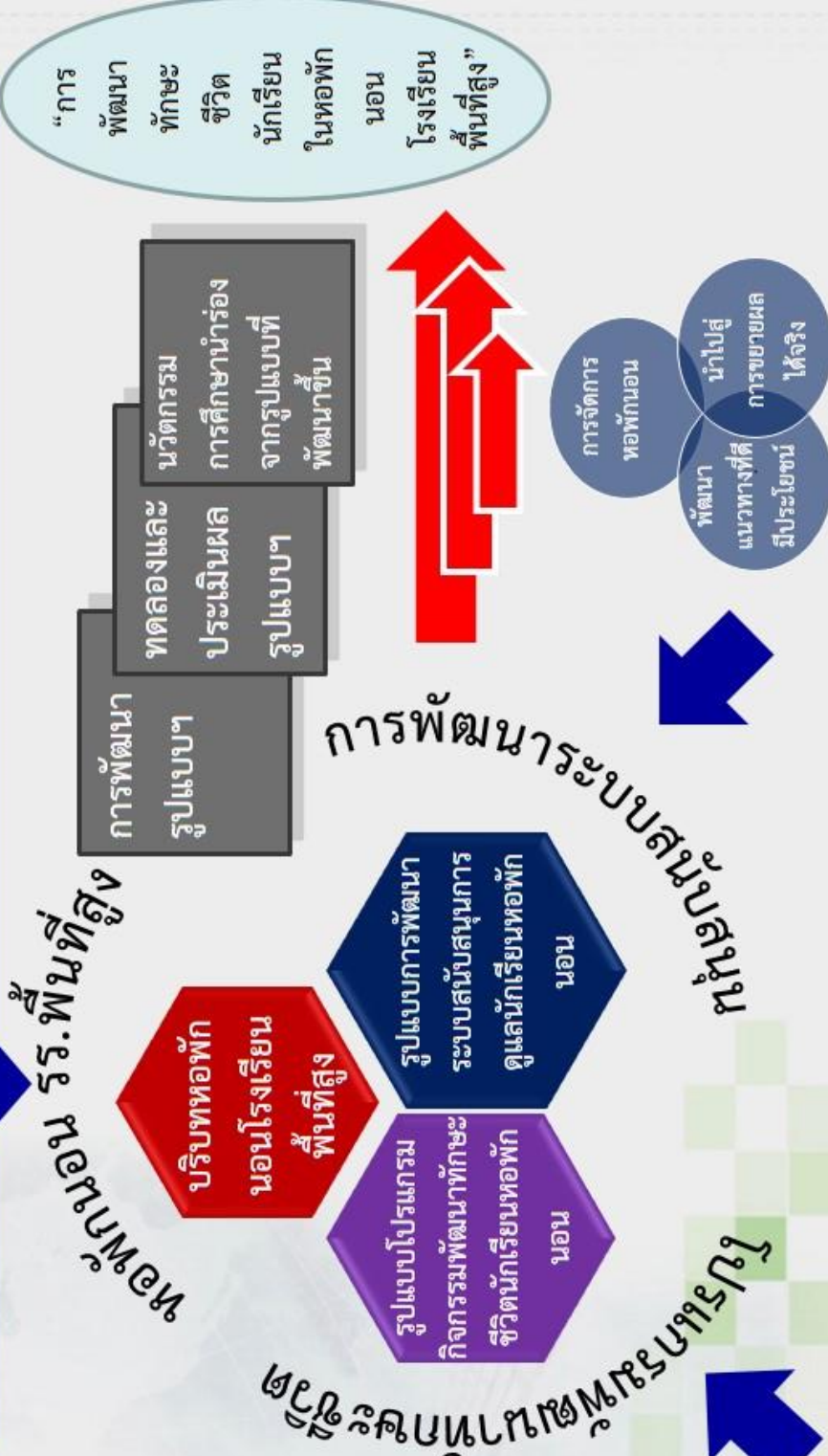
4.1.2 ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน มีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอจากภาครัฐ หรืออาจจะแก้ปัญหาระดับพื้นที่ด้วยการได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น สภาพที่พักอาศัยของหอพักนอนในโรงเรียนพื้นที่สูง ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะ มีสภาพ

ปัญหาเฉพาะจำเป็นต้องได้รับการซ่อมแซม และหากที่ได้ได้รับการฟื้นฟูซ่อมแซมจนดีขึ้นในระดับหนึ่งแล้ว งานวิจัยนี้ได้ได้แนวทางรูปแบบการจัดระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งใช้เงินลงทุนเพียงไม่มาก หากเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับในการดูแลนักเรียนหอพักนอนในพื้นที่ที่มีความขาดแคลน ห่างไกล และมีข้อจำกัดหลายประการ การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากกล้อง STARCAM 360 องศา ผสมผสานกับกิจกรรมการดูแลอย่างใกล้ชิดช่วยให้ลดความตึงเครียดในการทำงานของครูผู้ดูแลนักเรียนหอพักนอน และผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความไว้วางใจมากยิ่งขึ้น และผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นที่จะส่งบุตรหลานมาให้อยู่ในการดูแลของโรงเรียนที่มีหอพักนอนว่าสามารถจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่ดีได้

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรการกุศล สามารถช่วยสนับสนุนจากการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา ไม่เพียงแต่ในบริบทชั้นเรียน แต่ในบริบทหอพักนอนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง มีความจำเป็นหลายประการที่เผชิญความยุ่งยากซับซ้อน การให้การสนับสนุนสิ่งจำเป็นพื้นฐาน จะช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐ และชุมชนลงไปได้ ดังตัวอย่าง มูลนิธิสร้างสรรค์การศึกษา ได้ดำเนินงานติดตามลงพื้นที่ร่วมกับคณะผู้วิจัย และได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งปกติจะจัดสร้างอาคารเรียนให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลนนั่น ได้พิจารณาอนุมัติการจัดสร้าง “หอพักนอน” ในโรงเรียนในพื้นที่เป้าหมายในงานวิจัยนี้ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของชาติร่วมกัน

แบบจำลองนำร่องในการพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

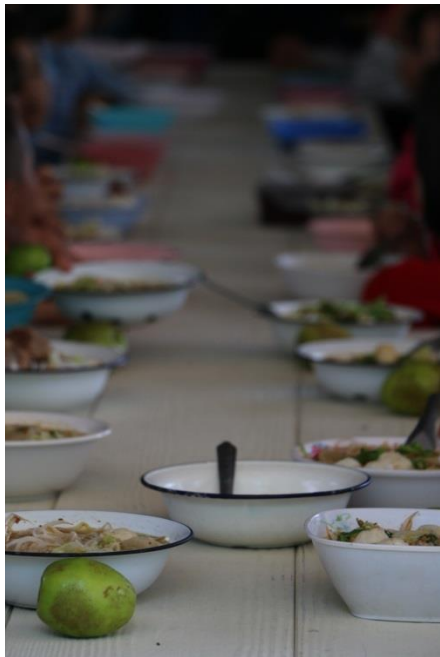
ภาพประกอบ-บริบทหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง

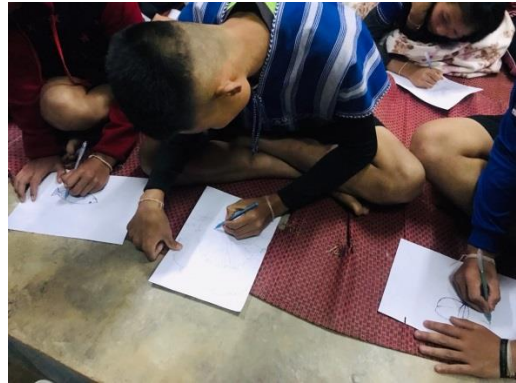

ภาพประกอบ-รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

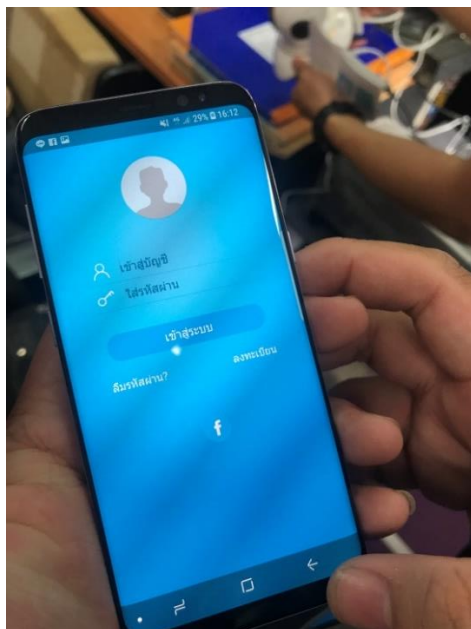

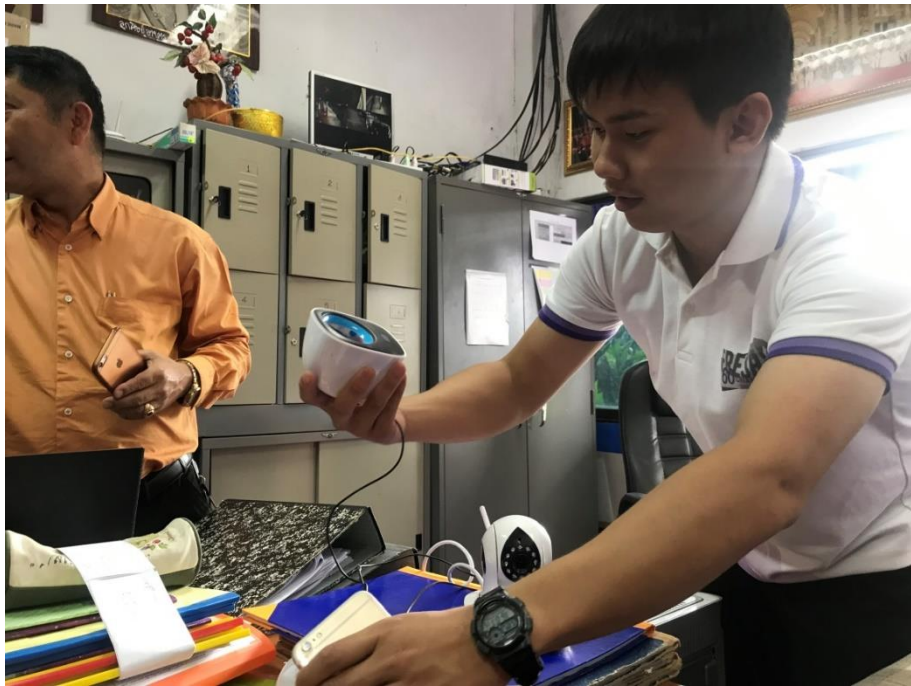

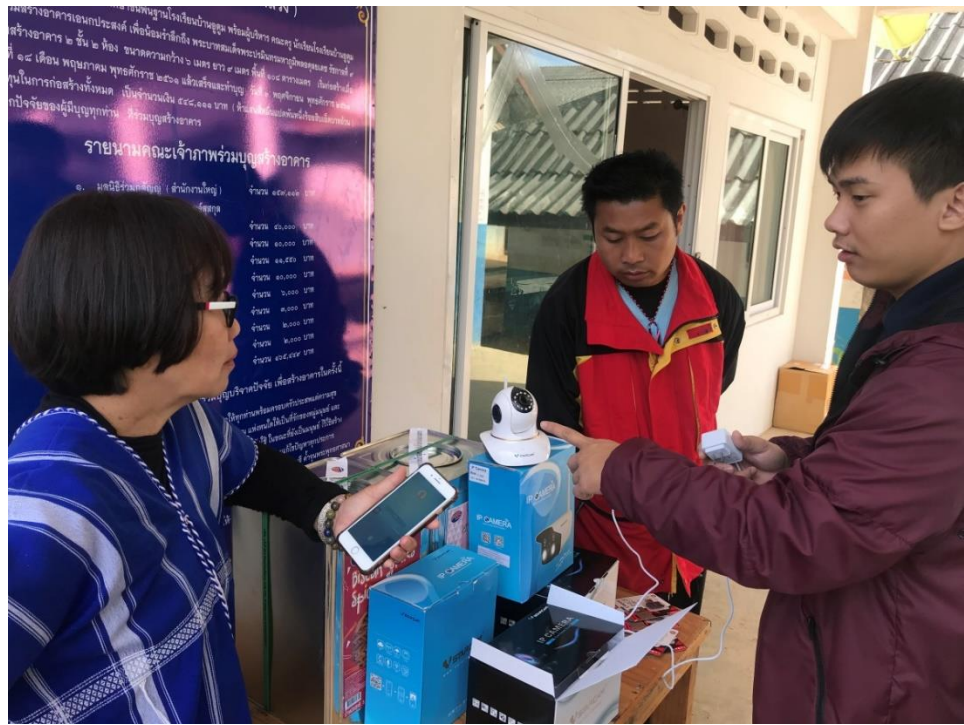

ภาพประกอบ-รูปแบบการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน

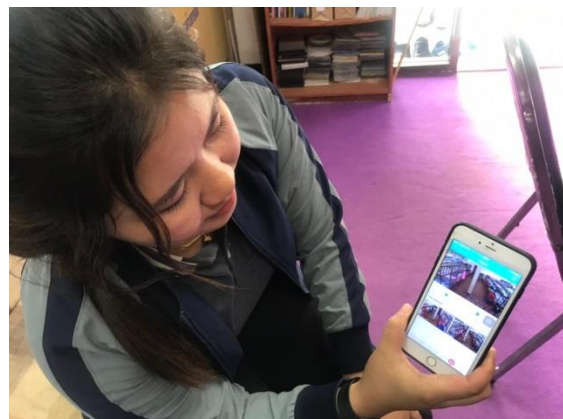
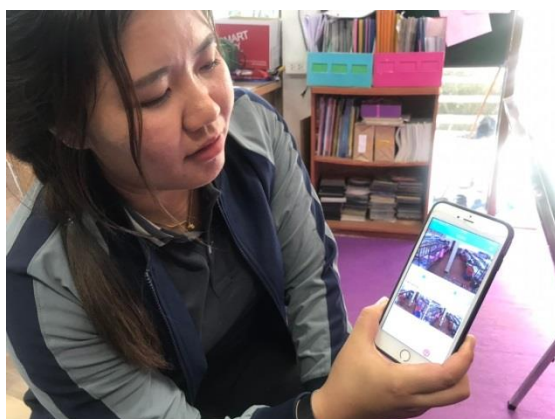
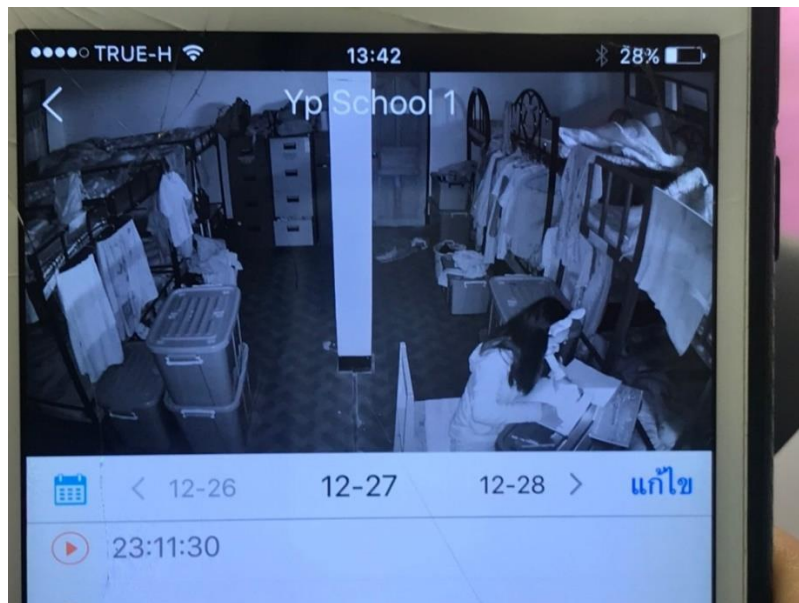

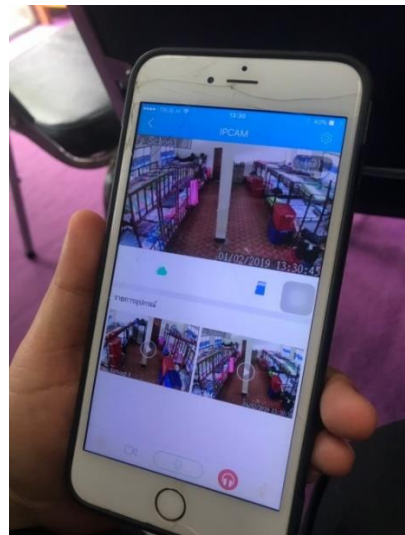
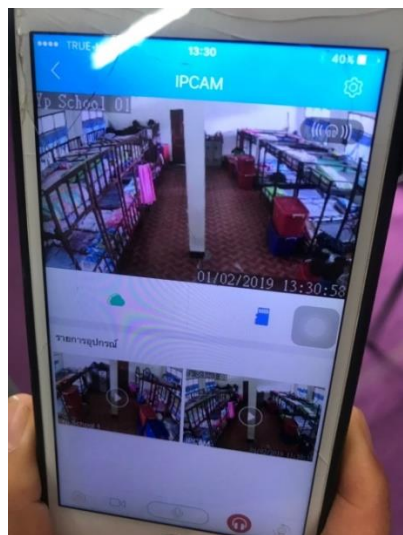

ภาพประกอบ-ติดตามการทดสอบระบบฯ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
กรอบแนวคิด แบบจำลองนำร่องในการพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนใน หอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่.....	ฐ
ภาพประกอบ-บริบทหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง.....	๗
ภาพประกอบ-รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน.....	ถ
ภาพประกอบ-รูปแบบการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน.....	ป
ภาพประกอบ-ติดตามการทดสอบระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน.....	พ
บทนำ.....	1
บททวนเอกสาร.....	8
ระเบียบวิธีวิจัย.....	51
ผลการวิจัย.....	55
สรุปและอภิปรายผล.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	71
ประวัตินักวิจัย/หัวหน้าโครงการ.....	107

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความ มีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้ความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับสูงขึ้นไปได้โดยแน่นอน ส่วน การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว...” (สุริยา กำธร, 2553) โดยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างรวดเร็ว กล่าวคือสังคมต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge-based Society) และ เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ตลอดจนในมิติความสามารถในการพึ่งพาตนเองกับการแข่งขันในสังคมโลก ความสมดุลระหว่างชนบทกับเมือง เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องอาศัยองค์ความรู้ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งยังต้องเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียงอย่างมุ่งมั่น เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับชีวิตคนไทย และพร้อมที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ในหมวด 1 มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 60 (4) ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้กับสถานศึกษาของรัฐ ตามนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษาและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และตอบสนองความต้องการของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) จึงส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการปฏิรูปการบริหารและการจัดการของหน่วยงานทางการศึกษาใหม่ ให้มีอิสระมากขึ้น โดยการปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันองค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจและองค์กรภาครัฐให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551) ดังนั้น โรงเรียนในบริบทต่าง ๆ จึงจำเป็นและต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนในการบริหารจัดการไปสู่การบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็ว ตลอดจนการปรับตัวกับข้อจำกัดของปัญหาโอกาสทางการศึกษา และการลดความเหลื่อมล้ำในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนในทุกพื้นที่ของประเทศไทย

จากประสบการณ์ของคณะผู้วิจัย ได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนบนพื้นที่สูง ซึ่งกำลังเป็นที่ห่วงใยของทุกฝ่ายตั้งแต่มิติของโอกาสทางการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเตรียมกำลังคนเป็นกำลังสำคัญเพื่อการพัฒนาชาติในอนาคต เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพเชิงประจักษ์จะพบกับความเหลื่อมล้ำของบริบท สภาพภูมิศาสตร์ของประเทศที่สร้างความยากลำบากในการเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับในระบบ แต่ฝ่ายจัดการศึกษาต่างได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ ร่วมกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ความเท่าเทียม แม้ว่าจะเผชิญกับข้อจำกัดในหลายประการก็ตาม จึงมีความเพียรพยายามของคณะทำงานที่ได้ริเริ่มร่วมมือในการทำงานด้านการปฏิรูปการศึกษาภายใต้โครงการนำร่องเวทีขับเคลื่อนโครงการ “การปฏิรูปการศึกษาพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ทั้งระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ” การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพลิกฟื้นวิกฤตความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในปัจจุบันยังถือเป็นปัญหาใหญ่และสำคัญเร่งด่วน แม้ว่าจะมีความพยายามในแก้ไขปัญหามาโดยตลอด แต่ความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมเมืองและชนบท ดูเหมือนว่าจะมีช่องว่างระหว่างกันมากยิ่งขึ้น “โรงเรียนพื้นที่สูง” ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่จำนวนมากกว่า 200 แห่งในสังกัดต่าง ๆ ยังคงมีความต้องการการหนุนเสริมพัฒนาทั้งระบบเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน คุณภาพชีวิตของครอบครัวและชุมชน เพื่อจะเป็นกำลังสำคัญเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม พื้นที่ด้อยโอกาสบนพื้นที่สูง พบกับข้อจำกัดและเงื่อนไขหลายประการ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยา และป้องกันปัญหารอบด้านอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนา

เยาวชนไทยเพื่อเป็นพลเมืองไทย 4.0 ตามแนวทางรัฐบาลมิติการพัฒนาทั้งระบบ ผลการประชุมจึงได้มีข้อตกลงร่วมครอบคลุม ๗ ด้านหลัก ได้แก่ 1) การแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ 2) ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชน 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้บริหารและครูในแต่ละท้องถิ่น 6) ด้านสิ่งสนับสนุน ด้านสิ่งก่อสร้างเพื่อพัฒนาสุขอนามัยและอื่น ๆ เช่น ระบบน้ำสะอาด วัสดุส่งเสริมสุขอนามัยหรือตามความจำเป็นอื่น และ 7) ด้านเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการระดมสรรพกำลังร่วมกันหนุนเสริมการดำเนินงานทั้งระบบ (เอกสารประกอบการประชุมโครงการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ, 2561) โดยเฉพาะสภาพบริบทของเด็กและเยาวชนเป็นแกนนำสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างจากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชนย่อมเกิดผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพครอบครัวไทยจากครอบครัวขนาดใหญ่ที่อยู่ร่วมกัน ค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องทำงานหาเลี้ยงชีพเพื่อการเอาตัวรอดในสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัด ส่งผลให้ขาดการดูแลบุตรหลานอย่างเข้าถึงเพียงพอ หวังเพียงพึ่งพาสถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย สู่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา หรือเข้าสู่สายอาชีพ จนถึงระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่นตอนต้น ประมาณอายุ 12-13 ปี เป็นวัยที่มักจะได้ยินกันว่า “วัยพายุบูแคม” คือช่วงเวลานับเป็นทั้งสถานะของช่วงวัยที่เป็นทั้งวิกฤติและโอกาส ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ในขณะที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา จึงจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกฝ่าย ไม่เพียงแต่หน่วยเล็กอย่างสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มทำงานชุมชนต่าง ๆ ยังสะท้อนข้อประเด็นปัญหาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเนืองนิตย์

อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นนี้ ความร่วมมือในลักษณะพหุวิทยาการจากองค์ความรู้หลากหลายศาสตร์นั้น ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการรับใช้สังคม จากสถาบันอุดมศึกษาและภาคีเครือข่ายในการสร้างการมีส่วนร่วมนี้ นับเป็นมิติใหม่เพื่อสร้างสรรค์ศักยภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างเสริมพลังอำนาจจากทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาจากส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่เพื่อให้เกิดกิจกรรมหรือโครงการที่มีผลกระทบสูง หรือ High Impact Project อันได้แก่ งานหรือกิจกรรมโครงการนั้นต้องเป็นงานที่สำคัญตอบโจทย์อย่างชัดเจน และงานนั้นต้องมีความกว้างขวาง เข้าถึงประชาชนได้จำนวนมาก และเมื่อ

ดำเนินงานแล้วต้องเกิดผลกระทบต่อชุมชน สังคมในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม ความเคลื่อนไหวเริ่มต้นของการร่วมมือนี้ สามารถสนับสนุนการดำเนินงานตามกระบวนทัศน์ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ประเด็นสำคัญคือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ที่จะต้องเริ่มต้นดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมุ่งสู่ความยั่งยืนนั่นเอง เพื่อร่วมกันนำเสนอข้อเสนอเชิงหลักการในโครงการวิจัยโดยการได้เข้าไปร่วมทำความเข้าใจกับสภาพพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่วมแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาตามหลักการการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้จากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนในพื้นที่ที่มีความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตมิติต่าง ๆ ซึ่งทักษะชีวิตนั้นเป็นที่ทราบกันว่ามีขอบข่ายที่กว้างขวางและหลากหลาย การดำเนินการในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้มุมมองของกลุ่มเป้าหมายที่แสดงออกถึงความต้องการจำเป็น และตระหนักถึงการพัฒนาทักษะชีวิตในมิติต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในทุกระยะและทุกขั้นตอน และจะมีการคืนกลับข้อมูลแก่พื้นที่เป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งมีการเรียนรู้ร่วมกับแกนนำเยาวชนที่จำเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะชีวิตที่ดี กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ดี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง อาทิ การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม มีทักษะในการสื่อสาร มีความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมในทางที่ถูกที่ควร มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ที่กล่าวมาเบื้องต้นนี้ ล้วนเป็นทักษะชีวิตพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางให้เด็กและเยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางสังคมที่เข้มแข็งและมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นและมีพฤติกรรมในทางที่ดีได้ (WHO: World Health Organization, 1994) นอกจากนี้ การที่เด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตที่ดีนั้นจะช่วยให้มีการพัฒนาและเพิ่มพูนอำนาจของบุคคลที่ช่วยให้มีความรับผิดชอบตัวเองได้ และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้สร้างเกราะที่ดีในการป้องกันตนเองในภาวะวิกฤตทำให้สามารถเผชิญกับแรงกดดันและความท้าทายต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อน ครอบครัว และสังคมเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อให้สามารถเผชิญหน้าได้กับความท้าทายใหม่ในหลากหลายรูปแบบและรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559)

สำหรับประเด็นปัญหาสำคัญหนึ่ง ที่คณะผู้วิจัยได้สำรวจและร่วมกันทำความเข้าใจปัญหาคือ การพักอาศัยในหอพักนอนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง ด้วยเหตุผลของสภาพบริบทเชิงพื้นที่ไม่เอื้อต่อนักเรียนจำนวนหนึ่งที่อยู่ห่างไกล เช่น มีบ้านพักอาศัยอยู่ห่างไกล อยู่ในหุบเขาสูง การเดินทางไปมาทำได้ยากลำบาก เมื่อกลับไปยังบ้านตนเองแล้วก็อาจท้อแท้ต่อการเดินทางที่จะกลับมาโรงเรียน ทำให้เกิดการ

ขาดเรียนและไม่มาเรียนในที่สุด ในขณะที่บางโรงเรียนได้มีการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ในการจัดทำหอพักนอนแก่นักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อให้สามารถมีการปรับตัวการใช้ชีวิตให้มีทักษะชีวิตที่ดี เรียนรู้อยู่กับเพื่อน และครูที่ดูแล เคารพกฎระเบียบต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกัน มีเวลาสำหรับการทบทวนบทเรียนและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้นอกเหนือจากการศึกษาในเวลาเรียนปกติ ดังนั้น หากมีการบริหารจัดการเชิงกระบวนการที่ดี มีรูปแบบที่เหมาะสมโดยเฉพาะหากการพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมจะช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงเหล่านี้ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนได้นั้น จะเกิดประโยชน์อย่างมหาศาลในการที่รัฐจำเป็นต้องลงทุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาไม่เพียงแต่ในชั้นเรียน แต่หมายรวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ สุขอนามัย การเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน การพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

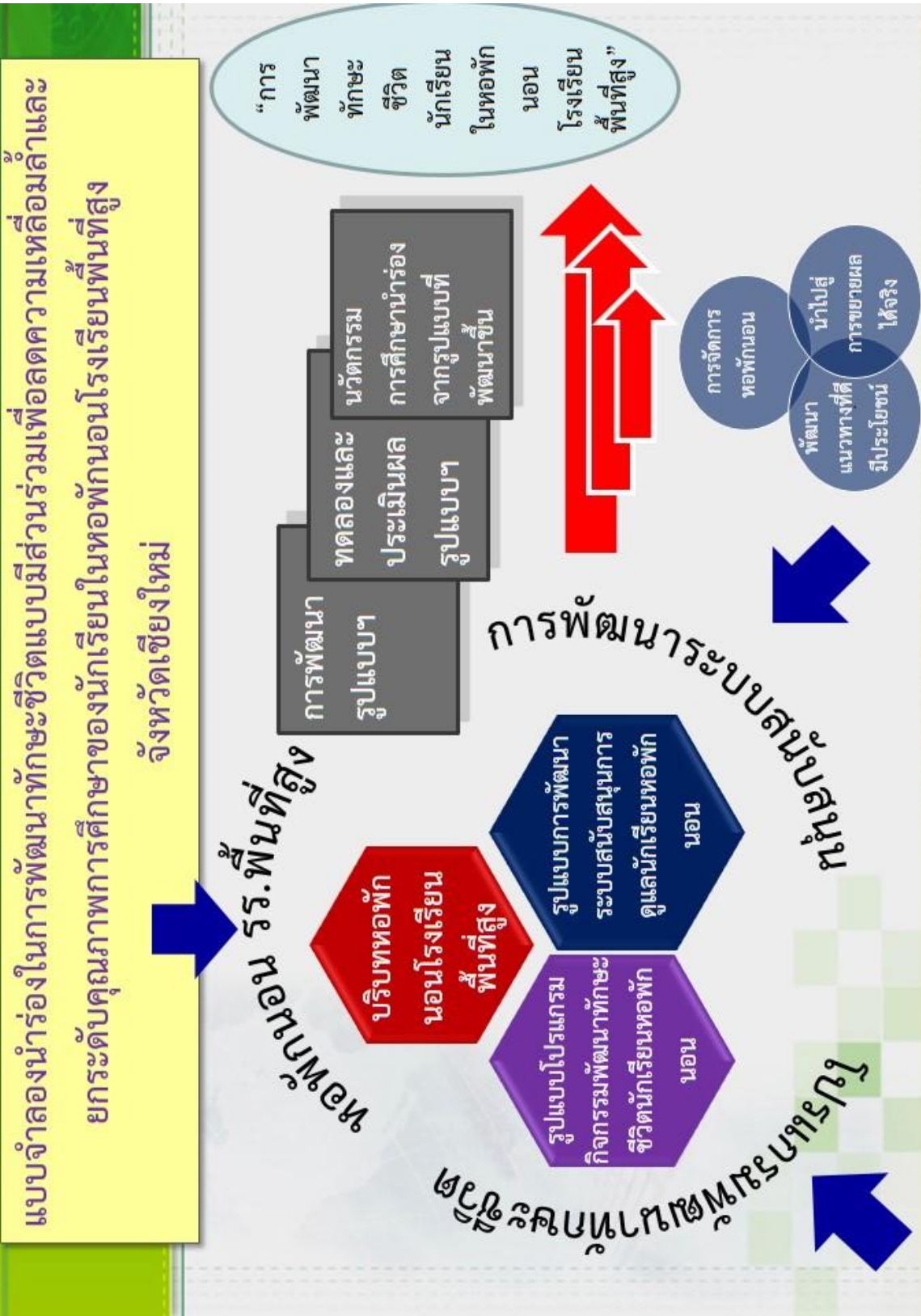
จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอโครงการ “การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่” โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในการทำความเข้าใจและหาหนทางพัฒนาร่วมกัน อันจะเป็นแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กและเยาวชน และคุณภาพชีวิตโดยรวม และเมื่อผลงานวิจัยนี้ได้ถูกนำเสนอผลอย่างเป็นทางการ จะสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป สอดคล้องกับปณิธานของการปฏิรูปการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่และการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

คำถามการวิจัย

1. การวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
4. การประเมินผลรูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อสร้างรูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อประเมินผลรูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

ทบทวนเอกสาร

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับการทำงานพัฒนา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบแนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในเด็กและเยาวชน

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นคำที่ใช้ในภาษาไทยอยู่หลายคำเช่น แบบจำลอง ตัวแบบ หุ่นจำลอง รูปหุ่นแบบตุ๊กตา โมเดล เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนั้นเป็นแบบแผนในการดำเนินงานของโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ (วัลลภ รongพล, 2555) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการนำเสนอในรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหลายอย่าง โดยทั่วไปจะหมายถึง สิ่งหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แบบจำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิต (อารีย์ โปธิ์บางหวาย, 2550) ซึ่ง พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวทางที่ยอมรับ สอดคล้องกับ ฝ่ายวิชาการภาษาไทย (2552) ที่ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง ลักษณะที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือแนวทางมาตรฐานซึ่งยอมรับและใช้กันทั่วไป เช่น รูปแบบการปกครอง โดยที่อภิญา กังสนารักษ์ (2544; อ้างถึงใน อารีย์ โปธิ์บางหวาย, 2550) และพจนานุกรม Contemporary English (Longman, 1987) ได้ให้ความหมายของรูปแบบมี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ รูปแบบหมายถึง แบบจำลองซึ่งเป็นส่วนที่ย่อมาจากของจริง รูปแบบหมายถึงคนหรือสิ่งของที่สามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานได้ และรูปแบบหมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ส่วน ทิศนา แชมมณี (2548) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยที่ เมตตา นกเกตต์ (2546) และอารีย์ โปธิ์บางหวาย (2550) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของจริงหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมา เพื่อแสดงหรืออธิบายถึงปรากฏการณ์ให้เกิดความเข้าใจง่าย

ขึ้น สำหรับ รัตนะ บัวสนธ์ (2552) ได้ให้ความหมายของรูปแบบออกเป็น 3 ความหมายคือ รูปแบบ หมายถึง แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบหมายถึง แบบแผน ความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า Mathematical Model และรูปแบบหมายถึง แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ในขณะที่ ชัตติยา ดั่งงสำราญ (2552) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า รูปแบบ (model) หมายถึง แบบอย่างหรือตัวอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำหรือลอกเลียนใน อนาคต เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น เพื่อแสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ หรือแบบจำลองอย่างเรียบง่ายหรือย่อส่วน ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้นำเสนอพัฒนาขึ้น สำหรับสุวิชา วิริยมานุวงศ์ (2554) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบว่า หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเอง เพื่อถ่ายทอด ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้องและสามารถตรวจสอบ เปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ ส่วน วัลลภ รongพล (2555) ได้กล่าวถึงรูปแบบว่า หมายถึง แบบ แผนในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ แนวคิดและ กระบวนการที่ได้รับการพัฒนาแล้วอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับหลักการหรือแนวคิดรูปแบบนั้นและ ได้รับการทดสอบมาแล้วว่า สามารถปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิผลสามารถช่วยให้ การปฏิบัติเกิดผล ตามวัตถุประสงค์

ส่วนในต่างประเทศนั้น Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมายคือ รูปแบบหมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ รูปแบบหมายถึง ตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ รูปแบบหมายถึง แผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ หลักการหรือแนวคิด และรูปแบบหมายถึง ชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่ง รวมถึงตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม ส่วน Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ ว่า สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปร หรือองค์ประกอบที่สำคัญใน เชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่อง หนึ่งโดยเฉพาะ สำหรับ Corsini and Auerbach (1996) ได้กล่าวว่า รูปแบบหมายถึง ชุดความสัมพันธ์ที่ สร้างขึ้นระหว่างปรากฏการณ์ในโลกความเป็นจริงและโครงสร้างของสิ่งที่กำลังศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของ ปรากฏการณ์ในโลกความจริง ในขณะที่ Bardo and Hartman (2011) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อการใช้ในการนิยามคุณลักษณะหรือ บรรยายคุณลักษณะนั้น ๆ หรือเป็นชุดของแนวคิดซึ่งได้เรียบเรียงไว้ในลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นระบบ

หรือมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกลยุทธ์พื้นฐาน เงื่อนไขและข้อจำกัดในการนำรูปแบบไปใช้

สรุปได้ว่า รูปแบบ (model) หมายถึง แบบแผนดำเนินงาน แบบจำลองหรือแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นตามหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎี ที่นำมาใช้อธิบายความหมายของสิ่งเหล่านั้นให้ง่ายต่อความเข้าใจ หรือชุดของความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อแสดงถึงโครงสร้างของปรากฏการณ์นั้นเพื่อใช้เป็นตัวแทนของเรื่องนั้น ๆ ในการอธิบายเชื่อมโยงสู่ความเป็นจริง

2. ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงมีหลากหลายรูปแบบ ตามแนวคิดของ Hersey, Blanchard & Jhonson (1996 ; อ้างถึงใน อารีย์ โพธิ์บางหวาย, 2550) ที่แบ่งรูปแบบออกเป็น 2 ลักษณะคือ รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา เพื่อทดลองรูปแบบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ และรูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าใจทฤษฎีนั้นง่ายขึ้นหรือ เพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยที่ อารีย์ โพธิ์บางหวาย (2550) และ Keeves (1988) และสุวิชา วิริยมานุวงศ์ (2554) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำมาใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้

ในขณะที่ Joyce and Weil (1996) ได้ศึกษาและจัดประเภทของรูปแบบตามแนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และได้แบ่งกลุ่มของรูปแบบการสอนไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. Information – Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลผลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพขึ้น

2. Personal Models เป็นรูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ โดยให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคล จัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (reality) ทั้งหมด

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่า การพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

สรุปได้ว่า รูปแบบ (Model) มีด้วยการหลายประเภท ขึ้นอยู่กับแนวคิดของแต่ละคน และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง เป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทางกายภาพเพื่อใช้เทียบเคียงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งส่วนมากใช้ไปในทางด้านวิทยาศาสตร์

2. รูปแบบเชิงข้อความ เป็นรูปแบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับองค์ประกอบที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. รูปแบบเชิงสาเหตุ เป็นรูปแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์เส้นทางเชิงพันธุกรรมศาสตร์ ในการอธิบายความเป็นมาของเรื่องราวต่าง ๆ ให้ง่ายต่อความเข้าใจ

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบของการใช้สัญลักษณ์มาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ โดยมากใช้ในทางคณิตศาสตร์

3. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบ

รูปแบบ (Model) เป็นการจำลองปรากฏการณ์จากนามธรรมไปสู่รูปธรรมได้ด้วยการสร้างรูปแบบขึ้นเพื่อเป็นการอธิบายถึงวิธีการดำเนินงานนั้น สุวิชา วิริยมานวงษ์ (2554) และ Meson and Khedouri (1985 ; อ้างถึงใน อารีย์ โพธิ์บางหวาย, 2550) ได้กล่าวว่า วิธีการสร้างรูปแบบมี 5 ขั้นตอนคือ ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือสภาพปัญหาที่แท้จริง ขั้นพัฒนาแบบ (Model Construction) จะดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ได้แล้ว โดยการสร้างจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการสร้างรูปแบบ ต้องรู้คุณลักษณะเฉพาะที่ต้องการผลิต ขั้นทดสอบแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบแล้วควรมีการทดสอบตามความตรงของสถานการณ์จริงและมีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำรูปแบบไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไร ขั้นนำไปใช้ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วก็ควรสามารถนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จและขั้นพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่ารูปแบบที่นำไปใช้ประสบความสำเร็จแล้วก็ตาม ควรได้มีการพัฒนา ปรับปรุง และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเป้าหมายขององค์กร โดยวัลลภ รongพล (2555) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญคือ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความของผลการทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิด สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในการสร้างรูปแบบนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ นำเอาข้อมูลมากำหนดโครงสร้างและข้อเสนอแนะของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลารูปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของงานวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากนำรูปแบบไปใช้งานจริง สำหรับ ศศิธร บัวทอง (2556) ได้กล่าวโดยสรุปถึงแนวทางหรือขั้นตอนใน การสร้างและพัฒนาแบบที่ใช้ในการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งใช้วิธีการสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และการวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง ในประเด็นที่ถูกพิจารณา ประกอบด้วยหลักการประเมิน เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบ รูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

ระยะที่ 2 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 1 โรงเรียน และทดสอบรูปแบบด้วยการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน เช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิและทดสอบด้วยการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบ ด้วยผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

สำหรับ Joyce ; Weil and Calhoun (2004) ที่ได้เสนอรูปแบบการจัด การเรียนการสอนไว้ใน หนังสือ “Models of Teaching” ซึ่งเป็นหนังสือเกี่ยวกับรูปแบบที่เขียนไว้ได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีการ นำเสนอด้วยการอธิบายตัวรูปแบบ ทฤษฎีที่รองรับและส่วนสำคัญ ๆ สามารถสรุปการนำเสนอรูปแบบการ จัดการเรียนการสอนได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นที่มาของการสอน (Orientation to the Model) ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบการสอน ทฤษฎีที่รองรับรูปแบบ หลักการและแนวคิดหรือ มโนทัศน์สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 เป็นการอธิบายถึงตัวรูปแบบการสอน (The Model of Teaching) เป็นการนำ เสนอ เป็นเรื่อง ๆ อย่างละเอียดและเน้นการปฏิบัติได้ ซึ่งสามารถจำแนกอธิบายได้เป็น 4 ประเด็น คือ โครงสร้างของรูปแบบ Syntax or Phases) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนนั้นมีกี่ ขั้นตอน โดยจัดเรียงรายละเอียดของขั้นตอนและลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่ใช้สอน ระบบทางสังคม (Social System) เป็นการอธิบายการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน บทบาทของผู้สอนและ ผู้เรียน เช่น บทบาทของผู้สอนในการเป็นผู้นำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยการความสะดวก เป็นผู้ให้ข้อมูล เป็น ผู้จัดการ เป็นต้น หลักของการตอบสนอง (Principles of Reaction) เป็นการอธิบายถึงการแสดงออกของ ผู้สอนต่อผู้เรียน การตอบสนองสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำ อาจได้แก่ การปรับปรุงพฤติกรรมโดยการให้รางวัล เมื่อผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นว่ามีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะ กำหนดให้มีการตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียนแตกต่างกันไป และระบบในการสนับสนุน (Support System) เป็นการแนะนำส่วนที่อธิบายถึงสิ่งที่จำเป็นในการใช้รูปแบบแต่ละรูปแบบการสอนหรือเงื่อนไข

ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้น ๆ เช่น การให้ผู้เรียนฝึกในสถานการณ์จริง ทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ (Application) ส่วนนี้เป็นการนำเสนอคำแนะนำและข้อสังเกตของการใช้รูปแบบการสอนนั้น ที่จะช่วยให้การใช้รูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพ เช่น การเลือกประเภทของเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับการสอนในแต่ละรูปแบบ ระดับชั้นเรียน และอายุของผู้เรียน สถานที่หรือสภาพแวดล้อมที่จัดให้เอื้อต่อการใช้รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบ นอกจากนี้ ยังให้คำแนะนำอื่น ๆ เพื่อให้การใช้รูปแบบการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนที่ 4 ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการจัดการเรียนการสอน (Instructional and Nurturing Effects) ด้วยความเชื่อพื้นฐานว่า รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม หลังจากการเรียนการสอน ผลโดยตรงคือ ผลที่เกิดจากการสอนของครูหรือเกิดจากกิจกรรมที่จัดขึ้นตามขั้นตอนของรูปแบบการสอน ผลทางอ้อมคือ ผลที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดจากการสอนตามรูปแบบนั้น เป็นสิ่งที่คาดคะเนไว้ จะเกิดแฝงไปกับการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นสิ่งที่พิจารณาเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ด้วย

สรุปได้ว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนารูปแบบ ด้วยการนำหลักการ แนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาและนักวิชาการมาปรับใช้ในการสร้างและพัฒนารูปแบบด้วยการวิเคราะห์สภาพและบริบทขององค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นร่วมกันเนื้อหาสาระที่ต้องการใช้ในการสร้างรูปแบบ และนำรูปแบบไปตรวจสอบความเหมาะสมก่อนการนำไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแล้ว จึงนำไปใช้จริงเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบและประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น

4. การตรวจสอบรูปแบบ

รูปแบบ (Model) ที่ได้สร้างขึ้นตามหลักวิชาการที่ดีแล้วนั้น จะมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้ไม่น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นผ่านกระบวนการตรวจสอบตามหลักวิชาการ เพื่อให้รูปแบบที่สร้างขึ้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบที่ดี ซึ่ง Keeves (1988) ได้กล่าวถึงรูปแบบที่ดีและเป็นประโยชน์ได้นั้น ควรจะมีข้อกำหนด 4 ประการคือ

1. ประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)

2. ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งสามารถที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. ควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้ว ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

รูปแบบ (Model) รูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและมีผลการตรวจสอบที่ดี ย่อมส่งผลให้รูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้ ซึ่ง Keeves (1988) ได้อธิบายถึงปัญหาที่สำคัญในการสร้างและพัฒนา รูปแบบทางการวิจัยการศึกษาคือ การสร้างรูปแบบขึ้นมาเพื่ออธิบายเท่านั้น ไม่ได้มีการนำไปทดสอบให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับ ฉะนั้น การสร้างรูปแบบที่ดีต้องมีการทดสอบรูปแบบควบคู่ไปด้วย ในการทดสอบรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์นั้น จะมีข้อมูลเชิงปริมาณและตัวเลขทางสถิติแสดงอย่างชัดเจน โดยอุทุมพร จามรมาน (2541 อ้างถึงใน ชัดติยา ดวงสำราญ, 2552) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณลักษณะ ประกอบด้วย 2 อย่างคือ

1. ตรวจสอบจากความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร
2. การประเมินค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้ สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้ (Across Time, Samples, Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อ คือ การสร้างรูปแบบใหม่ หรือการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

ในขณะที่ ประจวบ สุขสมบูรณ์ (2543) ได้กล่าวถึง การตรวจสอบรูปแบบโดยอ้างอิงจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship Model) ที่สอดคล้องกันถึงการตรวจสอบดังกล่าวโดยมีลักษณะดังนี้

1. เป็นรูปแบบที่มีได้เน้นสัมฤทธิ์ผลของวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal – Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือการรับกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมิน

แบบอิงการตัดสินใจ (Decision Making Model) อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่ถูกนำขึ้นมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือกับกระบวนการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่ประเมิน โดยพัฒนามาจากการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากในการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือใด ๆ ได้ นอกจากการใช้วิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น ต่อมาได้นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาระดับสูง ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล รูปแบบนี้จึงเป็นที่นิยมในการนำมาใช้ประเมินผลในวงการอุดมศึกษา ที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นอย่างมาก

3. เป็นรูปแบบประเมินที่ใช้ตัวบุคคลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโดยเน้นความน่าเชื่อถือว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะเที่ยงธรรมและมีวิจรรย์ญาณที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานเกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญการของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. เป็นรูปแบบที่ยอมรับให้มีความยืดหยุ่น ในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละบุคคล ยับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวม ประมวลและวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์และความน่าเชื่อถือ (High Credibility) ของวิชาชีพนั้น ๆ เป็นสำคัญ

สำหรับ Conrad and Wilson (1985) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการตรวจสอบรูปแบบโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิถือว่า เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่เรียกว่า การวิพากษ์วิจารณ์ทางการศึกษา ที่ต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิติชม วิธีนี้นิยมใช้กันมากในระดับอุดมศึกษาและมีความน่าเชื่อถือได้ เพราะถือว่าเป็น การตัดสินใจหรือการวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขาหรือวิชาชีพนั้น ๆ เป็นอย่างดีและเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

สรุปได้ว่า การตรวจสอบรูปแบบนั้น สามารถดำเนินการรูปแบบได้หลายวิธีด้วยกัน โดยใช้บุคคลที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ และส่วนใหญ่ที่นิยมใช้กันเป็นอย่างมากคือ การตรวจสอบรูปแบบโดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการวิพากษ์ วิจรรย์รูปแบบที่สร้างขึ้น ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

แนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้นำหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้มีคำสั่งไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติให้เป็น “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ 3) การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs, 2030) ประเด็น

ภายในประเทศ (Local Issues) เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญที่จะพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยและพลโลกที่มีทักษะการคิดขั้นสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

วิสัยทัศน์

สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมมืออาชีพ
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

6. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และปรับตัวต่อ เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

2. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่สากล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ครู เป็นผู้เรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความแม่นยำทางวิชาการ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะในการใช้เทคโนโลยี

4. ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ (Accountability) และการบริหารแบบร่วมมือ

5. สถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารงานและจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชนภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ เป็นโรงเรียนนวัตกรรม

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการบริหารงานเชิงบูรณาการ เป็นสำนักงานแห่งนวัตกรรมยุคใหม่ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนาในการขับเคลื่อนคุณภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลอย่างเป็นระบบ

7. สำนักงานส่วนกลาง ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน โดย กระจายอำนาจการบริหารงาน และการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา บริหารเชิงบูรณาการ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้วิจัยและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพ

นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

- นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

กลยุทธ์เชิงนโยบาย

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง จะเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะ ที่มีความยากลำบากในการบริหารจัดการ เช่น การจัดศึกษาของสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของประชากรวัยเรียน กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง เพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศในระยะยาว

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะ ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม
2. เสริมสร้างคุณภาพประชากรวัยเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลสูงในถิ่นทุรกันดาร อาทิ พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง เพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศในระยะยาว

ประเด็นกลยุทธ์

3.1 พัฒนาการศึกษาศึกษาของสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.1 ตัวชี้วัด

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น
- (2) ร้อยละของสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภาษาของท้องถิ่น
- (3) ผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการบริการการศึกษาขั้น

พื้นฐานที่มีคุณภาพ

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2560 - 2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (1) การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
- (2) การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน
- (3) การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- (4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
- (5) การศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- (6) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

ทั้งนี้ดำเนินการในลักษณะบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ได้รับการบริการด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน ที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ

3.2.1 ตัวชี้วัด

- (1) จำนวนผู้เรียนบ้านไกลได้รับโอกาสทางการศึกษาจากการได้เข้าพัก
ในโรงเรียนที่มีหอพักนอน หรือการสนับสนุนการเดินทางจากบ้านถึงโรงเรียนอย่างปลอดภัย
- (2) จำนวนโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการประกอบอาหาร การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสภาพหอพักนอนให้มีคุณภาพที่ดี อย่างเหมาะสม
- (3) จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ที่เหมาะสมกับบริบท
- (4) จำนวนผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษา/ห้องเรียนสาขา และที่ดูแลหอพักนอน ที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการพัฒนาและสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบท
- (5) จำนวนผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดจิตสำนึกรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- (6) การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการปรับปรุงและมีรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ

(7) ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

3.2.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่ง ทะเล และเกาะแก่ง ตามความจำเป็นและ เหมาะสมกับบริบท

(2) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดูแลหอพักนอนตามความจำเป็น และเหมาะสมกับบริบท

(3) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ให้จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดจิตสำนึกรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(4) สร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็น “การพัฒนาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของพื้นที่สูงใน ถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่งทะเล และ เกาะแก่ง ควรทำอย่างไร” ผ่านช่องทาง จัดเวทีเสวนา การแสดงนิทรรศการ การติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ ต่าง ๆ เช่น การสร้าง Website Facebook และ Line เป็นต้น

(5) พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร

(6) พัฒนาคู่มือมีทักษะการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2

(7) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในการพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และภาษาที่ 3 ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคนและทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงรวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ในทุกมิติ โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะวิชาชีพ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน โดยการพัฒนา

ระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดย มีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้ 1) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education) 2) พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม 3) พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต มีสุขภาพที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 5) การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ 7) นำ Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ และการพลเมืองโลกที่ดี (Global Citizen)
2. ผู้เรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
3. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีทักษะอาชีพตามความต้องการและความถนัด
4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งในด้านที่มีพัฒนาการปกติและด้านที่มีความบกพร่องหรือความแตกต่างทางการเรียนรู้ หรือความสามารถพิเศษตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียน

5. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกันและที่สูงขึ้น หรือ การอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

6. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความเข้มแข็ง อดทน และสามารถพึ่งตนเองได้ในสังคมอนาคตที่ซับซ้อนและการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดได้

ประเด็นกลยุทธ์

3.1 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education)

3.1.1 ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน

เป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลัก

ของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความต้องการ และมีทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

(2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและพื้นที่

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) พัฒนาหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความต้องการได้ และมีทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

(2) ปรับปรุงหลักสูตรปฐมวัยเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนา ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

(3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือความสามารถพิเศษ

3.2 พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.1 ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

(3) ร้อยละของสถานศึกษาที่ปรับปรุงหลักสูตร จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ

ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

(4) ร้อยละของสถานศึกษาที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาปรับปรุงหลักสูตรปรับปรุงหลักสูตร จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

(2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ สถานศึกษาน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด

3.3 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ นำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

3.3.1 ตัวชี้วัด

(1) ด้านผู้เรียน

1) ร้อยละของผู้เรียนระดับปฐมวัย ได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

2) ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบถ้วน

3) ร้อยละของผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีนิสัยรักการอ่าน

4) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะการคิด วิเคราะห์

5) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)

6) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)

7) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

8) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะสื่อสารอังกฤษ และสื่อสารภาษาที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9) ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะด้าน Digital Literacy ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความรู้ และทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่

11) ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา

12) ร้อยละ 60 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสมรรถนะการเรียนรู้เรื่องการอ่าน ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานขึ้นไป (ระดับ 2) ตามแนวทางการประเมิน PISA

13) ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมดได้รับการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมิน PISA

(2) ด้านสถานศึกษา

- 1) ร้อยละของสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม การปฏิบัติจริง (Active Learning)
- 2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในลักษณะของ STEM ศึกษา
- 3) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน หรือบันได 5 ขั้น (IS: Independent Study)
- 4) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 แนวทางการดำเนินการ

- (1) พัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพื่อที่จะเข้ารับการพัฒนารการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น
- (2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนารการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- (3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย
- (4) ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ
- (5) จัดให้มีโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้สามารถพัฒนาเด็ก ก่อนประถมให้มีพัฒนาการความพร้อม เพื่อเตรียมตัวไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- (6) พัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น 3 ด้าน
 - 1) การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)
 - 2) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy)
 - 3) การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)
- (7) พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัล (Digital Competence) และสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3
- (8) มีความรู้ และทักษะในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- (9) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)

(10) ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในลักษณะของ STEM ศึกษา

(11) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน หรือบันได 5 ขั้น

(IS: Independent Study)

(12) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ เช่น

- 1) ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม
- 2) ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- 3) ความรู้ทางวิศวกรรม และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา
- 4) ความรู้และทักษะในด้านศิลปะ
- 5) ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์

(13) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาประเมินสมรรถนะตามแนวทางการประเมิน PISA ด้วยระบบการสอบ แบบ Online ให้กับผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

(14) ส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในทางการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาตามแนวทางการประเมิน PISA ให้แก่ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน

(15) ให้บริการเครื่องมือการวัดและประเมินอิงสมรรถนะตามแนวทางการประเมินผลผู้เรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ด้วยระบบ Online Testing

(16) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและแผนการเรียนนำไปสู่ความเป็นเลิศในแต่ละด้าน

(17) ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ด้านศิลปะดนตรีและกีฬาโดยจัดเป็นห้องเรียนเฉพาะด้าน

(18) พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด และเป็นนวัตกรรม ผู้สร้างนวัตกรรม

3.4 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.4.1 ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของผู้เรียน มี ID plan และ Portfolio เพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

(2) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัด

(3) ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขภาวะที่ดีทุกช่วงวัย

(4) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

3.4.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) สร้างกลไกของระบบแนะแนวทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ อธิปไตยและเตรียมความพร้อมสู่การประกอบสัมมาอาชีพ

(2) พัฒนารายวิชาที่ส่งเสริมการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

(3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่กับวิชาสามัญ เช่น ทักษะอาชีพหลักสูตรระยะสั้น

(4) ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตามความสนใจในทักษะอาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

(5) ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของอนามัย

(6) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning : SEL) ในทุกช่วงวัย

(7) สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา

3.5 การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5.1 ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education Sustainable Development: EESD)

(3) ทุกสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)

3.5.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาการจัดการศึกษาเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)

(3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทุกสังกัดจัดตั้งสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ให้สอดคล้องกับหลัก Zero waste และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Environmental Education Sustainable Development: EESD)

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3.6 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.6.1 ตัวชี้วัด

(1) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละระดับ

(2) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาด้านทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสาธารณะ

(3) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ อาทิ ดนตรี กีฬา ศิลปะ และเทคโนโลยี เป็นต้น

3.6.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการและที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากิจการศึกษสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้วยระบบและรูปแบบที่หลากหลาย

(3) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

(4) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

(5) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(6) ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะและการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(7) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

- (8) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (9) ส่งเสริม สนับสนุน การใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสร้างสรรค์
- (10) ส่งเสริม สนับสนุน เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- (11) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่มีความสามารถพิเศษในด้าน วิชาการ ดนตรี กีฬา ศิลปะ และอื่นๆ เพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศพร้อมก้าวสู่สากล
- (12) ส่งเสริม สนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- (13) จัดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ
- (14) จัดให้มีกลุ่มงานระบบประกันคุณภาพในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง
- (15) ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษาจัดทำ รวบรวม ผลิต พัฒนา และเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรม งานวิจัยทางการศึกษา
- (16) สำรองสภาพอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จัดทำผังบริเวณ จัดทำแบบรูป และรายการสิ่งก่อสร้าง
- (17) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีแนวทางปฏิบัติ และมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ
- (18) ส่งเสริม สนับสนุนให้เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพและกลุ่มสถานศึกษา ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- (19) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการจังหวัด
- (20) ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองในพื้นที่ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ
- (21) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา

3.7 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา นำ Digital Technology มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ ความต้องการ และความถนัด สร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3.7.1 ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่าน Digital Platform
- (2) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อให้พัฒนาตนเองผ่าน Digital Platform

3.7.2 แนวทางการดำเนินการ

- (1) พัฒนาระบบคลังข้อมูล องค์กรความรู้ เพื่อให้บริการ Digital Textbook ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด สื่อ วิดีโอ และองค์ความรู้ประเภทต่าง ๆ และให้บริการแก่ผู้เรียนให้การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- (2) พัฒนา Digital Platform เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- (3) สถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่าน Digital Platform

นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ตั้งแต่การจูงใจ คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ ปรับเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ เป็นมืออาชีพ มีทักษะวิชาชีพขั้นสูง โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” สร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง นอกจากนี้มีการออกแบบ วางแผนการผลิตและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง เงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ให้สามารถจูงใจบุคคลที่เก่ง ดี มีความรู้ มาเป็นครู มีการวางแผนอัตรากำลังระยะยาว (20 ปี) ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการผลิตครู และมีการวางแผนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยนำ Digital Platform มาเป็นเครื่องมือทั้งการพัฒนา อบรมครู และการจัดทำฐานข้อมูลกำลังคน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติครู ประวัติการพัฒนา ฝึกอบรม นำไปสู่การวิเคราะห์ วางแผนกำลังคนได้อย่างต่อเนื่อง

เป้าประสงค์

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เป็นมืออาชีพ และมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง

ประเด็นกลยุทธ์

3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตครู ในการผลิตและพัฒนาครู ให้ตรงกับสาขาวิชา และสอดคล้องกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21

3.1.1 ตัวชี้วัด

(1) สถานศึกษามีแผนความต้องการครูระยะ 20 ปี
 (2) สถานศึกษามีกรอบสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

(3) สถานศึกษาทุกแห่งมีจำนวนครูอย่างเหมาะสม และพอเพียงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการวิเคราะห์ความขาดแคลน และความต้องการครู

(2) ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการกำหนดสมรรถนะครูให้สอดคล้องกับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21

(3) ประสานความร่วมมือ ในการวางแผนในการผลิตครูทั้งระบบ

(4) สถาบันการศึกษาผลิตครูตามความต้องการและความขาดแคลนครู ระยะ 20 ปี

(5) ประสานความร่วมมือ ติดตาม ประเมินผล การผลิตครู

3.2 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม

3.2.1 ตัวชี้วัด

(1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท มีศักยภาพในการปฏิบัติงานครบตามความจำเป็น ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบที่หลากหลาย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3.2.2 แนวทางการดำเนินการ

- (1) ศึกษาวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเอง (Need Assessment) ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจร
- (2) กำหนดกรอบและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เชื่อมโยงกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career Path)
- (3) ประสานกับสถาบันการศึกษา สถาบันครุพัฒนา หรือหน่วยงานอื่น ๆ จัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรที่กำหนด
- (4) สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา วางแผนและเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรที่กำหนดที่เชื่อมโยงความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career Path)
- (5) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)
- (6) ส่งเสริมและพัฒนาครูให้ออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการวัดประเมินผลที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)
- (7) ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ให้มีความรู้ทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy ทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะสื่อสารภาษาที่ 3
- (8) ส่งเสริมพัฒนาและยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของครูที่สอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ระดับการพัฒนาทางด้านภาษา (CEFR) ตามเกณฑ์ที่กำหนด
- (9) ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง (Differentiated Instruction)
- (10) ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking)
- (11) ส่งเสริมและพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และการสอนแบบคละชั้น
- (12) ส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และตามสภาพและประเภทของความพิการ
- (13) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองผ่านระบบ Online และแบบ Face-to-Face Training

(14) ปรับเปลี่ยนกระบวนการวิธีการประเมินครู โดยเน้นการประเมินสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนโดยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก และประเมินจรรยาบรรณของครู ทุก ๆ 5 ปี (ประเมิน 360 องศา)

3.3 นำ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ

3.3.1 ตัวชี้วัด

(1) สถานศึกษา และหน่วยงานในสังกัดทุกแห่งมีระบบฐานข้อมูลผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาครูทั้งระบบ

(2) ร้อยละของบุคลากรในสังกัดที่พัฒนาตนเองผ่านระบบ Digital Technology

(3) ร้อยละของ Digital Content เกี่ยวกับองค์ความรู้ในสาขาที่ขาดแคลน

3.3.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) พัฒนา Digital Platform เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ

(2) พัฒนา Digital Platform ระบบบริหารจัดการผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ

(3) พัฒนา Digital Content ในองค์ความรู้การจัดการศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน เช่น การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และผู้เรียนที่มีความแตกต่าง เป็นต้น

(4) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบ Digital Technology

นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การสร้างโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ประชากรในวัยเรียนทุกคน และทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง รวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้เข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน โดย 1) เน้นการสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาทั้งระบบตั้งแต่การสำมะโนประชากรวัยเรียน การรับเด็กเข้าเรียน การตรวจสอบติดตามการเข้าเรียน การติดตามเด็กนักเรียนออกกลางคัน ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพื้นที่ และการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา 2) ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีมาตรฐานในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ เช่น มาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อาคารเรียน อาคารประกอบ หอประชุม สนามกีฬา ห้องเรียน ห้องพิเศษ วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น มาตรฐานด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานด้านระบบงบประมาณ มาตรฐานด้านความปลอดภัย และมาตรฐานด้าน Digital Technology เป็นต้น 3) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 4) ปรับเปลี่ยนกระบวนการงบประมาณตั้งแต่การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนตรงไปยังผู้เรียนและสถานศึกษาโดยตรง และมีความเหมาะสม เพียงพอ และ 4) นำ Digital Technology มาเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงการบริการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

สร้างโอกาสให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงการบริการการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานเสมอ กัน และลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

ประเด็นกลยุทธ์

3.1 ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

3.1.1 ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละของเด็กวัยเรียนที่เข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา
- (2) ร้อยละของนักเรียนออกกลางคัน

(3) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนและการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

(4) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนและสามารถนำมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) สถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

(2) สถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน (0-6 ปี)

(3) สถานศึกษาร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ จัดทำแผนการนักเรียนทุกระดับ

(4) สถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตาม ตรวจสอบ เด็กวัยเรียนได้เข้าถึงการบริการการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ครบถ้วน

(5) สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูลประชากรวัยเรียน เพื่อเก็บรวบรวม เชื่อมโยงข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการจัดบริการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.2 ยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับ และทุกประเภท ให้มีมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้พัฒนาผู้เรียน มีคุณภาพ มีมาตรฐานเสมอกัน

3.2.1 ตัวชี้วัด

(1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาธิการมีกรอบมาตรฐานสถานศึกษา

(2) ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาตามที่กำหนด

3.2.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) จัดทำมาตรฐานสถานศึกษาโดยพิจารณาจากปัจจัย หรือองค์ประกอบขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการการเรียนรู้ที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีมาตรฐานเสมอกัน ตามบริบทเชิงพื้นที่ เช่น

1) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบ หอประชุม สนามกีฬา ห้องเรียน ห้องพิเศษ วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น

2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

3) ด้านการบริหารจัดการ

4) ด้านงบประมาณ

5) ด้านความปลอดภัย และ

6) ด้าน Digital Technology

(2) ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามที่กำหนด

3.3 สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.3.1 ตัวชี้วัด

(1) มีข้อมูลสารสนเทศของการจัดการศึกษาพิเศษ ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

(2) สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษมียุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และตามสภาพและประเภทของความพิการ

(3) ทุกสถานศึกษาในสังกัดมีความพร้อมทั้งระบบ เพื่อสามารถจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

3.3.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของการจัดการศึกษาพิเศษ ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ส่งเสริม สนับสนุน สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษจัดทำยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติเชิงรุก เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานแบบมีส่วนร่วม

(3) ส่งเสริม สนับสนุนระบบการจัดการศึกษาพิเศษ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกันและที่สูงขึ้น หรือการอาชีพ หรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

(4) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ทุกสถานศึกษาในสังกัดมีความพร้อมทั้งระบบ เพื่อสามารถจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

(5) จัดให้มีศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาพิเศษ ในการติดตาม ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียน และสถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพียงพอ

3.4.1 ตัวชี้วัด

(1) มีรูปแบบหรือแนวทางในการจัดสรรงบประมาณให้กับผู้เรียน และสถานศึกษาโดยตรงอย่างเหมาะสม

(2) ผู้เรียนทุกคน และสถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(3) จำนวนโครงการ/ กิจกรรมที่ได้รับความร่วมมือจากกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา

3.4.2 แนวทางการดำเนินงาน

(1) ศึกษา วิเคราะห์ วิธีการจัดสรรงบประมาณให้กับผู้เรียน และสถานศึกษา ทั้งด้านความเหมาะสม เพียงพอ

(2) จัดสรรงบประมาณให้ผู้เรียน และสถานศึกษาโดยตรง

(3) ประสานความร่วมมือกับกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.5 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา หน่วยงานทุกระดับนำ Digital Technology มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3.5.1 ตัวชี้วัด

(1) สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อกับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย

(2) สถานศึกษามี Digital Device เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5.2 แนวทางการดำเนินงาน

(1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย

(2) ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษามีระบบคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในพัฒนาทักษะด้าน Digital Literacy แก่ผู้เรียน

(3) ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาปรับปรุงพัฒนาห้องเรียนให้เป็นห้องเรียน Digital

(4) ส่งเสริม สนับสนุน Digital Device สำหรับผู้เรียนทุกระดับอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(5) ส่งเสริม สนับสนุน Digital Device และพัฒนา Digital Pedagogy สำหรับครูอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology: DLIT)

(7) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จะเน้นการพัฒนาหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นหน่วยงานที่มีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ สามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ แยกแยะบทบาทหน่วยงานแต่ละระดับอย่างชัดเจน เช่น ระดับปฏิบัติ ระดับที่ทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม เป็นหน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล และโปร่งใส เป็นองค์กรที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็น Digital เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยมีประเด็นกลยุทธ์ ดังนี้ 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา 3) ยกกระดับการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีอิสระ นำไปสู่การกระจายอำนาจ 4 ด้าน ให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ 4) ปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพียงพอ และ 5) ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา หน่วยงานทุกระดับนำ Digital Technology มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยี Big Data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้าน ต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ และความถนัด และสามารถวิเคราะห์เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ต่อไป

เป้าประสงค์

สถานศึกษา และหน่วยงานระดับภูมิภาคมีความอิสระในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ประเด็นกลยุทธ์

3.1 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

3.1.1 ตัวชี้วัด

(1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์การประเมินส่วน
ราชการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

(2) ร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพมาตรฐานสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา

(3) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับดีขึ้น

(4) ร้อยละของหน่วยงานผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ
หน่วยงานภาครัฐ (ITA: Integrity & Transparency Assessment)

3.1.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึด
หลักธรรมาภิบาล

(2) ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

(3) ยกย่องเชิดชูเกียรติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สถานศึกษา และองค์กรบุคคลที่มีผลงานเชิงประจักษ์

(4) กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดทุกหน่วยงานใช้ระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการทำงานตามหลักการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ
หน่วยงานภาครัฐ (ITA: Integrity & Transparency Assessment)

3.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการ
การศึกษา

3.2.1 ตัวชี้วัด ร้อยละของสถานศึกษาหน่วยงานมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

3.2.2 แนวทางการดำเนินงาน

(1) ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based
Management) รูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ “CLUSTERS”

(2) ส่งเสริม การมีส่วนร่วม จัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษา ในระดับพื้นที่

(3) สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษารูปแบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ สหวิทยาเขต กลุ่มโรงเรียน ฯลฯ

(4) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

(5) ส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ในการบริหารจัดการศึกษา

(6) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3.3 ยกระดับการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีอิสระ นำไปสู่การกระจายอำนาจ 4 ด้าน ให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาตามบริบทของพื้นที่

3.3.1 ตัวชี้วัด

(1) มีรูปแบบและแนวทางในการบริหารจัดการของโรงเรียนให้เกิดคุณภาพ

(2) มีข้อเสนอเชิงนโยบายในการกระจายอำนาจทั้งระบบ

(3) มีรูปแบบและแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดคุณภาพ

(4) ร้อยละของสถานศึกษามีคุณภาพ และมาตรฐาน (มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย/ศูนย์การศึกษาพิเศษ) และพัฒนาสู่ระดับสากล

(5) จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กลดลง

(6) ร้อยละของผู้เรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3.3.2 แนวทางการดำเนินการ

(1) ศึกษา วิเคราะห์ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ระบบการบริหารงานของหน่วยงาน บทบาทหน้าที่ ทั้งระดับปฏิบัติ และรับการกำกับติดตาม

(2) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา 4 ด้าน ให้สถานศึกษา โดยในปีงบประมาณ 2562 ให้ศึกษานำร่องรูปแบบการกระจายอำนาจ เช่น

1) เขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

2) โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School)

3) Autonomous School

(3) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบโครงสร้างของสถานศึกษา (Enterprise Architecture) ในฐานหน่วยงานระดับปฏิบัติ และหน่วยงานระดับกำกับติดตามให้เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

(4) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา Digital Technology ใช้ในการจัดการศึกษาทั้งระบบ (Digital Transformation)

(5) สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสายผู้สอนปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น

(6) ยกย่องสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทักษะ และคุณภาพชีวิตของชุมชน

(7) สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ เช่น โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนนวัตกรรม โรงเรียนร่วมพัฒนา โรงเรียนประชารัฐ โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนห้องเรียนกีฬา ฯลฯ

(8) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติการตรวจสอบติดตามเพื่อการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

(9) สร้างมาตรฐาน กำหนดแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

(10) ส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียนขนาดเล็กมีระบบการบริหารจัดการที่หลากหลาย เช่น การบริหารจัดการแบบกลุ่มโรงเรียน การสอนแบบคละชั้น

(11) พิจารณาแต่งตั้งผู้บริหารที่มีศักยภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก พิจารณาค่าตอบแทนพิเศษและสวัสดิการอื่น ๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

(12) ปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ

(13) สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงาน และจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น นำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพียงพอ

3.4.1 ตัวชี้วัด

(1) มีรูปแบบหรือแนวทางในการจัดสรรงบประมาณให้กับผู้เรียน และสถานศึกษาโดยตรงอย่างเหมาะสม

(2) ผู้เรียนทุกคนและสถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(3) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับความร่วมมือจากกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา

3.4.2 แนวทางการดำเนินงาน

(1) ศึกษา วิเคราะห์ วิธีการจัดสรรงบประมาณให้กับผู้เรียน และสถานศึกษาทั้งด้านความเหมาะสม เพียงพอ

(2) จัดสรรงบประมาณให้ผู้เรียน และสถานศึกษาโดยตรง

(3) ประสานความร่วมมือกับกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.5 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา หน่วยงานทุกระดับนำ Digital Technology มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยี Big Data เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ และความถนัด และสามารถวิเคราะห์เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศต่อไป

3.5.1 ตัวชี้วัด

(1) สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) สถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5.2 แนวทางการดำเนินงาน

(1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถเชื่อมโยง และบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพและการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง และศักยภาพบุคคลของประเทศ นำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายและปฏิบัติ

(2) พัฒนา Digital Platform ด้านการเรียนรู้ผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา และหน่วยงานในสังกัดใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ

(3) พัฒนา Digital Platform ด้านการบริหารงาน เพื่อสนองต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ตามภารกิจที่รับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลบุคลากร ที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบตั้งแต่การคัดสรร บรรจุแต่งตั้ง ตลอดจนเชื่อมโยงถึงการพัฒนาครู เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าในอาชีพ

(4) พัฒนา Digital Platform ระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตั้งแต่ระดับ ปฐมวัย จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนา ฐานข้อมูลประชากรด้านการศึกษาของประเทศ

(5) พัฒนา Big Data เพื่อเชื่อมโยง วิเคราะห์ข้อมูลทุกมิติ นำไปสู่การวางแผน การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตในเด็กและเยาวชน

ทักษะชีวิต (Life Skills) จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราว ต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือก ทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

2. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็น ความสามารถในการจัดการกับปัญหา ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกิน แก้ไข

3. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็น ความสามารถในการคิดที่จะเป็น ส่วนช่วยตัดสินใจและแก้ไข้ปัญหาโดยการคิดสร้าง สรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้น ในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหา หรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวเราที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) เป็น ความสามารถในการ ใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และ สถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การ ขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) เป็น ความสามารถในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เราใช้เวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจอื่น

8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็น ความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอดส์

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็น ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็น ความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหา ด้านสุขภาพ

ลักษณะของทักษะชีวิต

ความหมายของทักษะชีวิต คำว่าทักษะ (Skill) หมายถึง ความชัดเจนและความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้น ได้จากการเรียนรู้ได้แก่ทักษะอาชีพ การกีฬา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอ่าน การสอน การจัดการ ทักษะทางคณิตศาสตร์ทักษะทางภาษาทักษะทางการใช้เทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากการกระทำหรือจากการปฏิบัติซึ่งทักษะดังกล่าว นั้น เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่จะทำให้ผู้มีทักษะเหล่านั้นมี ชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ โดยมีโอกาสที่ดีกว่าผู้ไม่มีทักษะ(ประเสริฐต้นสกุล)ทักษะชีวิต Life skill หมายถึง คุณลักษณะหรือความสามารถเชิงสังคมจิตวิทยา (Psychosocial competence) ที่ เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพเอดส์ ยาเสพติด ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขหรือ จะ

กล่าวง่าย ๆ ทักษะ ชีวิตก็คือความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันเพื่อให้อยู่ รอดปลอดภัยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ทักษะชีวิต(Life Skills)เริ่มต้นการนำมาเผยแพร่โดยองค์การอนามัยโลก WHO โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนรู้จักดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์และจิตใจ ซึ่งจะส่งผลให้คนมีสภาพการดำรงชีวิตที่มีความสุขและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคม โดยไม่เป็นภาระของสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพโดย เน้นความสำคัญของบุคคลให้รู้จักการปรับตัวพร้อมการเผชิญในการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมดังนั้นองค์การอนามัยโลก(WHO)จึง ให้ความหมายทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้เจตคติและทักษะ ซึ่งสามารถจัดการกับปัญหารอบๆตัวให้อยู่รอดในสภาพสังคมและวัฒนธรรมยุค ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตค่านิยมของ ทักษะชีวิต (LifeSkills) ขององค์การอนามัยโลกเน้นความสำคัญในการดำรงตนของบุคคลที่มีความเหมาะสมและทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งปัญหาของสังคมในยุคปัจจุบัน มีความซับซ้อน บางปัญหาที่มีความรุนแรงดังที่ปรากฏในปัญหาเรื่องยาเสพติด โรคเอดส์ บทบาท ชายหญิงชีวิตครอบครัว สุขภาพอิทธิพลสื่อสิ่งแวดลอมฯลฯซึ่งค่านิยมดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า จะต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้จักปรับตัวการฝึกฝน เป็นการเปิดโอกาสให้คนเกิดการพร้อมของตนเอง และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขนอกจากค่านิยมทักษะชีวิตจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ดังที่กล่าวแล้ว

ในเวลาต่อมาได้มีการเผยแพร่การศึกษาเรื่องทักษะชีวิตไปยังหน่วย งานต่างๆทั่วโลกโดยเฉพาะ องค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้นำทักษะชีวิตไปใช้ในการป้องกันโรคเอดส์โดยให้ ความสำคัญในการพัฒนาคนมิให้ติดเชื้อHIVด้วย เหตุนี้ค่านิยมของทักษะชีวิตมีจุดเน้นความสำคัญ ทางด้านจิตวิทยาสังคมและความ สำคัญของบุคคลในด้านความสามารถในการปฏิบัติตนโดยอาศัยพื้นฐาน ทางด้านความคิด การตัดสินใจและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและสังคมโลกจะเห็นได้ว่า “ทักษะชีวิต” ได้ นำไปใช้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมโลกทั้งนี้เพื่อการพัฒนาให้คน เกิดการพัฒนาตนเองโดยการใช้ความคิดการปรับตัวการตัดสินใจการสื่อสารการ จัดการกับ อารมณ์และความเครียดในการแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างฉลาดด้วย เหตุนี้ทักษะชีวิต จึง ประกอบด้วยทักษะต่างๆที่ส่งผลให้คนฉลาดรู้เลือกและ ปฏิบัติรวมทั้งการรู้จักยับยั้งชั่งใจบุคคล ที่มีทักษะ ชีวิตจะเป็นคนที่มีเหตุผลรู้จักเลือกการดำรงชีวิต ที่เหมาะสมสังคมบุคคลที่มีทักษะชีวิต สังคมเป็นสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของทักษะชีวิตองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 10 องค์ประกอบ จัดเป็น 3 ด้าน ดังนี้ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย (ทักษะด้านความคิด) หมายถึงการรู้จักใช้ เหตุ และผล โดยรู้สาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นผล ย่อมมาจาก เหตุเมื่ออยากให้ผลของการกระทำออกมาดีเป็นที่พึงประสงค์แก่ทั้งของตนเองและส่วนรวมก็ควรคิด กระทำ เหตุที่จะทำให้เกิดผลที่ดีเพื่อจุดประสงค์ที่จะพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญ ก้าวหน้าสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมของมนุษย์

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยการคิด สร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกและสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือเจตคติ (ทักษะด้านจิตใจ) หมายถึง การฝึกฝนควบคุมนึกคิด ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงใสสะอาดในความดีงามประกอบด้วยคุณธรรมต่าง ๆ เช่นความรัก ความมีเมตตา กรุณาความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักยอมรับ และ เห็นความสำคัญของผู้อื่นความกตัญญู ความเพียรพยายาม ความซื่อสัตย์สุจริต

3. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐาน ของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

4. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็น ความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอดส์ องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย หรือทักษะสังคม (ทักษะ ด้านการกระทำ) หมายถึง การฝึกฝนตนเองให้มีทักษะด้านวินัยให้ตนเองเพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ เหมาะสมไม่เบียดเบียน ไม่สร้างความรำคาญ ไม่สร้างความเดือดร้อนไม่สร้างความลำบาก ให้แก่ตนเอง และ สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เป็นประโยชน์ต่อสังคมเน้น ความสุจริตทางกายและวาจา

5. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making) เป็น ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง

ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้าน สุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

6. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) เป็น ความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

7. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication) เป็น ความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

8. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็น ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็น ความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

การศึกษาขององค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ของทักษะชีวิตไว้ ๘ ประการ

1. ทักษะการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์
2. ทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองในสถานการณ์เฉพาะหน้า
3. ทักษะในการคิดหาทางเลือกและวิเคราะห์จัดลำดับ
4. ทักษะในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการเลือกทางที่เหมาะสมที่สุด
5. ทักษะในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดและการตัดสินใจ
6. ทักษะในการปฏิเสธการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาหัวใจและเพื่อประโยชน์อันชอบธรรมของตนเอง
7. ทักษะการควบคุมอารมณ์ ความคิดเห็นและพฤติกรรมภายใต้แรงกดดัน
8. ทักษะการพัฒนาและปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง

9. ทักษะการใช้เหตุผลโน้มน้าวใจผู้อื่นให้คล้อยตามและสนับสนุนแนวคิดและการกระทำที่ถูกต้อง

สำหรับแนวคิดกับทักษะชีวิต (Life Skills) ในประเทศไทยได้มีการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและเริ่มแพร่หลายตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมากรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการได้มีการนำเอาทักษะชีวิตไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการพัฒนาทักษะชีวิตโดยการปรับโครงสร้างและองค์ประกอบของทักษะชีวิตให้สอดคล้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันเอดส์ โดยกรมสุขภาพจิตสาธารณสุข (2541) ได้กำหนด องค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ 12 ทักษะประกอบด้วย 1) ทักษะความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ 2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะความตระหนักรู้ในตน 4) ทักษะความเห็นใจผู้อื่น 5) ทักษะความภูมิใจในตนเอง 6) ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม 7) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ 8) ทักษะการสื่อสาร 9) ทักษะการตัดสินใจ 10) ทักษะการแก้ไขปัญหา 11) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และ 12) ทักษะในการจัดการกับความเครียด

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนทุกระดับให้มีทักษะชีวิตที่ดี แม้ว่า จะเผชิญกับความแตกต่างของสภาพบริบท ภูมิประเทศ ความพร้อมด้านทรัพยากรต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษามีบทบาทที่สำคัญที่จะลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละช่วงวัยของการศึกษา โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพ การศึกษานักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ออกแบบระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้วิธี วิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดขอบเขตการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Research : R1) การวิเคราะห์บริบท สภาพปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอน โรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

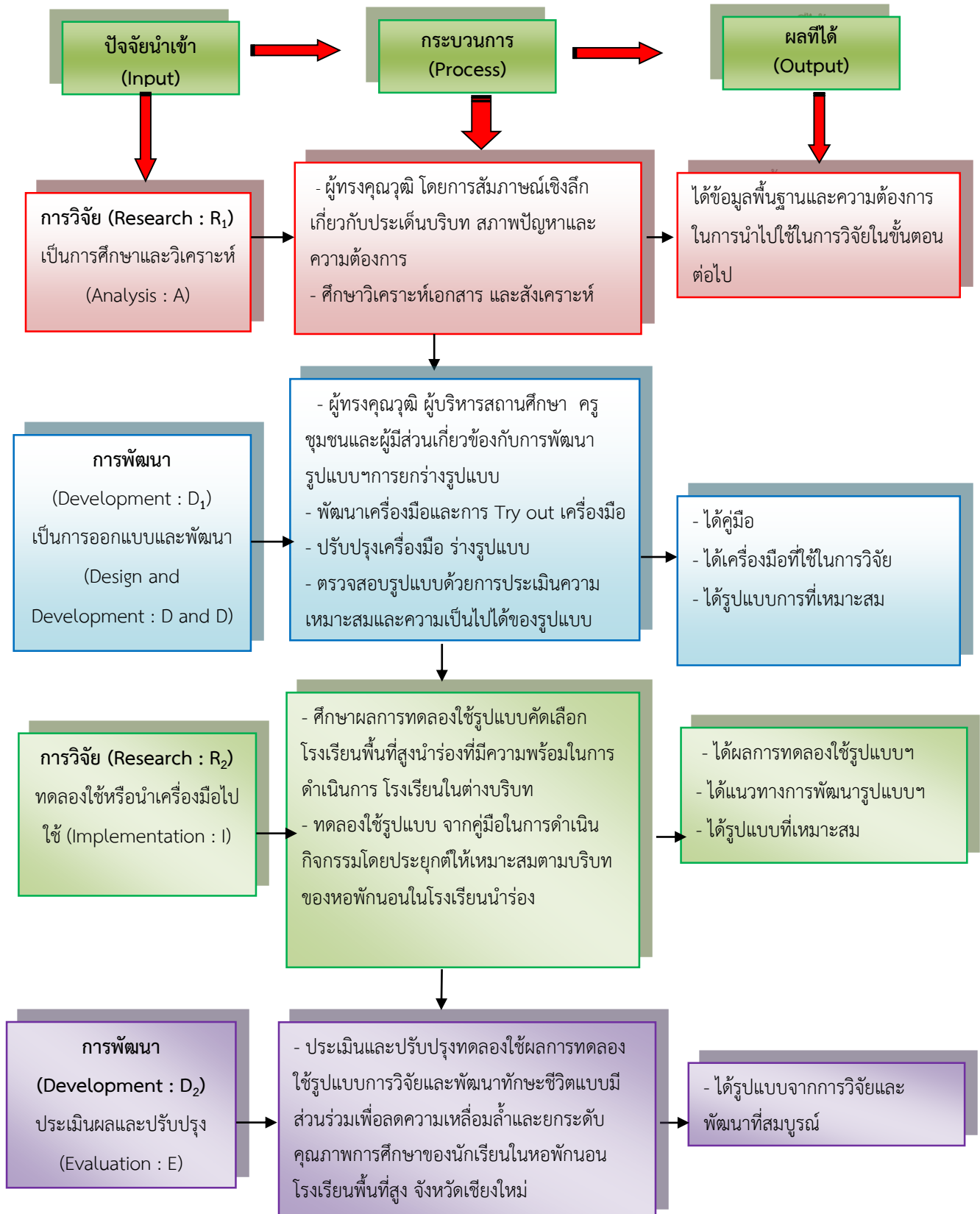
ขั้นตอนที่ ๒ (Development : D1) การสร้างรูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 3 (Research : R2) การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิต แบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียน พื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 4 (Development : D2) ประเมินผลรูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากนั้น จึงทำการสรุปผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 4 และเขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อเตรียมนำเสนอเผยแพร่สู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำเสนอผลงานในเวทีวิชาการ การตีพิมพ์งานวิจัย ระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขยายผลงานวิจัยในวงกว้าง

ภาพที่ 1 แสดงแผนผังของกระบวนการวิจัยและพัฒนา

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษาบริบท ในโรงเรียนในบริบทพื้นที่สูง ในจังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่ทดลองใช้รูปแบบ จากคู่มือฉบับครู/ผู้บริหาร และ คู่มือฉบับนักเรียนในการดำเนินกิจกรรม โดยประยุกต์ให้เหมาะสมตามบริบทหอพักนอนในโรงเรียนนาร่องเพื่อ

นิยามศัพท์

ทักษะชีวิต หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการจัดการตนเองของนักเรียนอันเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสม เพื่อที่จะสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการฝึกฝนอบรมแก่นักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่อาศัยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน ร่วมลงมือทำ ร่วมประเมินผล และรับผลประโยชน์ร่วมกันของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

ความเหลื่อมล้ำ หมายถึง ความแตกต่างของช่องว่างของโอกาสในการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษารวมถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการเป็นปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม ปณิธานและภารกิจของการจัดการศึกษาตามเป้าหมายเฉพาะที่ได้ถูกกำหนดขึ้นคือผลการจัดการเรียนรู้ การทดสอบวัดระดับ และคุณภาพชีวิตของนักเรียนหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนพื้นที่สูง หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่บนสันเขา เิงเขา หรือที่ราบระหว่างหุบเขา ที่มีความยากลำบากในการเดินทาง หรือมีความยุ่งยากในการจัดการศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘ ใน ๒๐ จังหวัด หรือเป็นโรงเรียนในโครงการจัดการศึกษานานพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารของ สพฐ. พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ โดยมีโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ถูกกำหนดขอบข่ายตามนิยาม

การพัฒนา รูปแบบ หมายถึง วิธีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ทำการสังเคราะห์และยกร่างรูปแบบการพัฒนาในมิติสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสม และมีความไปได้จริงในการดำเนินงานให้เกิดรูปแบบนาร่อง ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน และการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนในโรงเรียน

การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามร่างรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น และทำการติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบภายหลังเพื่อทบทวนและสรุปผลการดำเนินงานทำความเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการพัฒนาจากพื้นที่ที่เป็นพื้นที่นำร่องตัวอย่าง และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการนำรูปแบบวิธีการพัฒนาไปใช้เป็นรูปแบบนาร่อง ไปใช้ประโยชน์เพื่อขยายผลในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียง อันนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงได้ ที่มีบริบทเฉพาะที่ต้องได้รับการพัฒนาแตกต่างจากโรงเรียนในพื้นที่ทั่วไป

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนับสนุนทุนวิจัย จากภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในโครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) ประจำปี 2561 ประเภททุนวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท การพัฒนารูปแบบ ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบให้เป็นรูปแบบนาร่องได้ โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

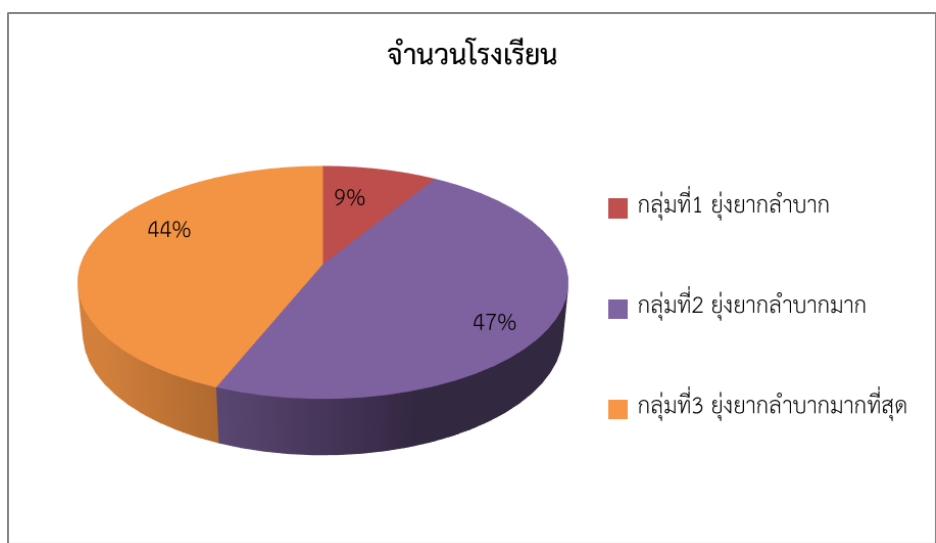
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท โดยวิธีการทบทวนเอกสารสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง สํารวจข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ สํารวจสภาพความยากลำบากและความขาดแคลนอันเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพความเหลื่อมล้ำในบริบทเฉพาะของนักเรียนหอพักนอนในโรงเรียนพื้นที่สูง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ โดยวิธีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ทำการสังเคราะห์และยกยกรูปแบบการพัฒนาในมิติสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสม และมีความไปได้จริงในการดำเนินงานให้เกิดรูปแบบนาร่อง ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน และการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบ ทำการเลือกพื้นที่เป้าหมายในการทดลองจำนวน 2 แห่ง เพื่อดำเนินกิจกรรมตามร่างรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น และทำการติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบภายหลังเพื่อทบทวนและสรุปผลการดำเนินงาน ทำความเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการพัฒนาจากพื้นที่ที่เป็นพื้นที่นาร่องตัวอย่าง และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการนำรูปแบบวิธีการพัฒนาไปใช้เป็นรูปแบบนาร่อง ไปใช้ประโยชน์เพื่อขยายผลในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียง อันนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงได้ ที่มีบริบทเฉพาะที่ต้องได้รับการพัฒนาแตกต่างจากโรงเรียนในพื้นที่ทั่วไป

จากการศึกษาการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. **ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพบริบท** จากการสำรวจข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จัดหอพักนอนในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 114 แห่ง พบว่าจัดหอพักนอน แบ่งเป็นหอพักนอนนักเรียนชาย และหอพักนอนนักเรียนหญิง สภาพส่วนใหญ่แทบทุกแห่งรายงานว่ามีสภาพขาดแคลนสิ่งสนับสนุน อาคารหอพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพักอาศัยของนักเรียน บางแห่งแออัดในการพักอาศัย ขาดการออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการดูแลการพักอาศัย ครูผู้สอนมีอีกหนึ่งบทบาทในการแบ่งเวรกันทำหน้าที่ดูแลนักเรียนหอพักนอน แม้ว่าบางแห่งอาจจะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกและการช่วยเหลือจากชุมชนอยู่บ้าง แต่ยังไม่เพียงพอที่จะใช้รองรับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองที่ต้องการ โดยเฉพาะนักเรียนที่บ้านที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลในการเดินทางมายังโรงเรียน ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดที่พักให้ตามความเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกกลุ่มได้ตามลักษณะความยุ่งยากของพื้นที่โรงเรียนพื้นที่สูงได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีความยุ่งยากลำบาก จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9 กลุ่มที่ 2 มีความยุ่งยากลำบากมาก จำนวน 54 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47 และกลุ่มที่ 3 มีความยุ่งยากลำบากมากที่สุด จำนวน 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44 ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1: ข้อมูลโรงเรียนพื้นที่สูงที่จัดหอพักนอนจำแนกตามลักษณะความยุ่งยาก

ที่มา: ผลการสำรวจ คณะนักวิจัย, 2561

2. ผลการพัฒนารูปแบบ นำเสนอเนื้อหาวิธีการในการพัฒนาได้ดำเนินงาน ดังนี้

2.1 รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

ออกแบบให้เป็นรูปแบบของโปรแกรมกิจกรรมการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมที่มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานโดยผสมผสานแนวความคิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการปรับตัวของวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ พัฒนาเป็น โปรแกรมการพัฒนาทักษะด้านการปรับตัวของวัยรุ่น ในนักเรียนหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็นการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยเตรียมกลุ่มผู้ช่วยวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงผู้ช่วยเกี่ยวกับรายละเอียดการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยในการเตรียมการ ติดตั้ง และแจกจ่ายอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม รวมทั้งการจัดเก็บรวบรวมเอกสาร หรือบันทึก สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อนำไปประกอบการสรุปผลกิจกรรมภายหลัง เตรียมกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและประสานงานเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรมและเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาและนักเรียน เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับห้องฝึกอบรมสำหรับโปรแกรมการฝึกอบรม โดยประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา โดยให้มีพื้นที่ภายในห้องฝึกอบรมที่สะดวกในการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกอบรม และทำการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จะใช้ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนแต่ละขั้นการฝึกอบรม โดยวางไว้ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการหยิบของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ตลอดจนไม่ขัดขวางต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการฝึกอบรม

2.1.2 ขั้นดำเนินการฝึกอบรม จัดกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เข้าสู่โปรแกรมการฝึกอบรม ชี้แจงนักเรียนให้ทราบเกี่ยวกับความสำคัญ และวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม และดำเนินการฝึกอบรมตามโปรแกรมการฝึกอบรมฯ โดยฝึกอบรม 1/2 วัน มีระยะเวลา 3 ชั่วโมง

2.1.3 ขั้นติดตามประเมินผล หลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมตามโปรแกรม 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินทักษะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมผ่านการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลของครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโปรแกรมการฝึกอบรมต่อไป

2.2 รูปแบบการพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน

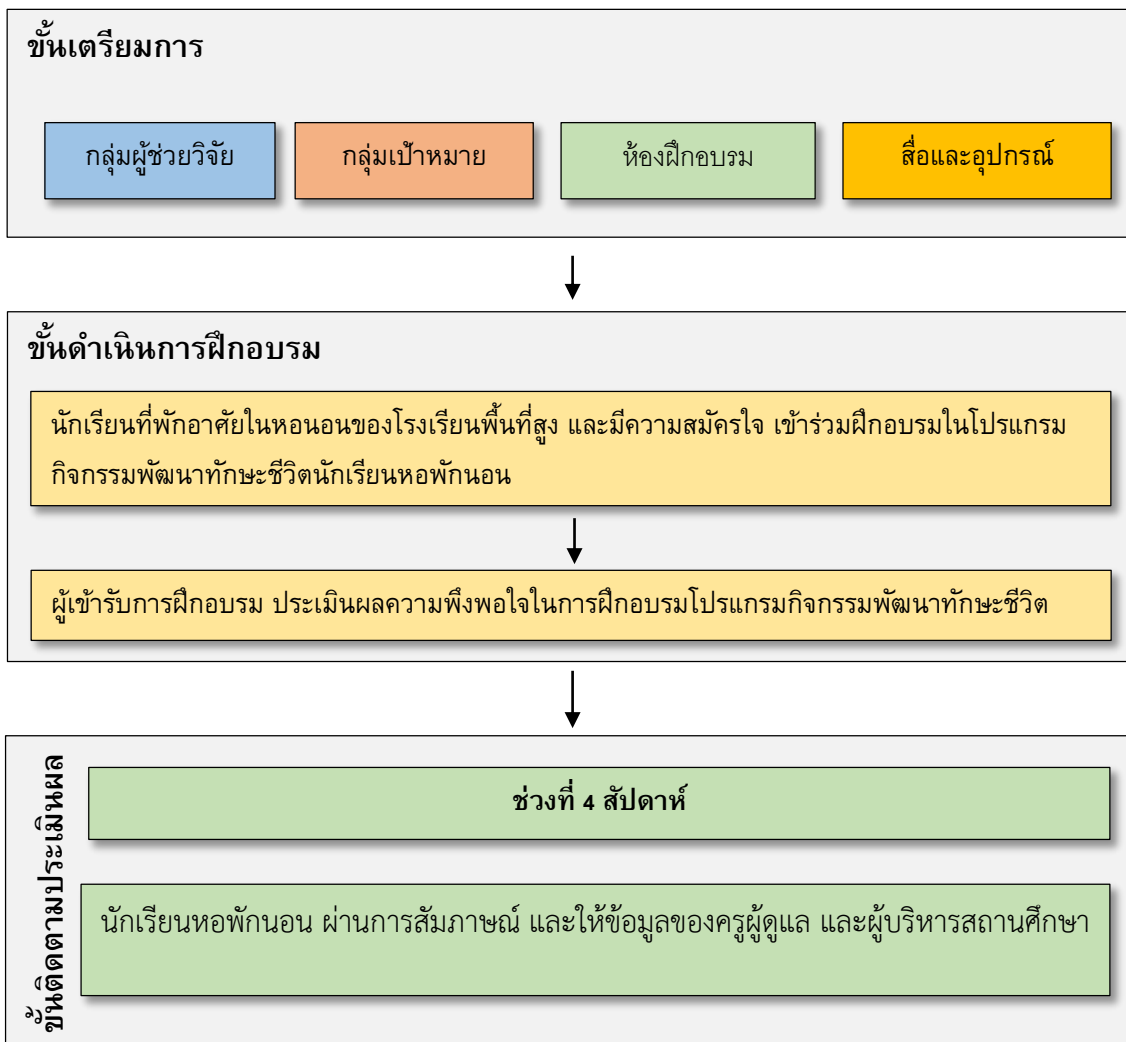
2.2.1 ขั้นเตรียมระบบสนับสนุน ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นกลไกต้นแบบในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการหอพักนอนที่มีนักเรียนพักนอน และครูผู้สอนประจำที่ทำหน้าที่ตามได้รับมอบหมายในการดูแลนักเรียนพักนอนซึ่งเป็นภาระงานมอบหมายเฉพาะ หรือการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดูแลนักเรียน จึงได้นำระบบกล้อง STARCAM 360 องศา เพื่อทำการติดตั้งเพื่อใช้งานในหอพักนอนนาร่อง และสามารถใช้งานในการติดต่อสื่อสารสองทางระหว่างครูผู้ดูแลและนักเรียนในหอพักนอนในตลอดช่วงเวลาในแต่ละวัน

2.2.2 ขั้นดำเนินการติดตั้งและทดสอบการใช้งานระบบสนับสนุน เป็นการจัดเตรียมพื้นที่ หอพักนอนที่มีความพร้อมพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จุดติดตั้ง พื้นที่ที่เหมาะสมในหอพักนอน การติดตั้งระบบไฟฟ้า และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ตลอดจนจุดพื้นที่ของการติดตั้ง และการอัปโหลดเพื่อใช้แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ SMART DEVICE โทรศัพท์มือถือของครูผู้ดูแลหอพัก ผู้บริหารสถานศึกษา และการทำการชี้แจงความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ การดูแลรักษา ขั้นตอนการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจากการติดตั้งระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ตามขั้นตอนที่กำหนด

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบ

3.1 ผลของโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

รูปแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอนที่พัฒนาขึ้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพวิธีการดำเนินการ ได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2: วิธีการดำเนินการโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน

โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะชีวิตที่ครอบคลุม 4 หน่วยการเรียนรู้ และ 4 กิจกรรม มีระยะเวลา กำหนดการ ดังนี้

กิจกรรม	ระยะเวลา (นาที)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมนิเทศ	
กิจกรรมที่ 1 เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนหอพักนอน	30
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น	
กิจกรรมที่ 2 รู้เขา รู้เรา ต้นทุนสัมพันธ์ภาพ	40
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาทักษะชีวิตวัยรุ่น	
กิจกรรมที่ 3 ภูมิคุ้มกันวัยรุ่น	50
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปัจฉิมนิเทศ	
กิจกรรมที่ 4 บทเรียนเพื่อก้าวต่อไป	40

ผลการประเมินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรมเมื่อพิจารณาผลการประเมินการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรม พบว่าผลการประเมินในแต่ละกิจกรรมของการฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ชื่อกิจกรรม “เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนหอพักนอน” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และข้อตกลงในการฝึกอบรม โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการอธิบายวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและนักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และข้อตกลงได้รับทราบ ซึ่งจากการสังเกตในขณะที่ผู้วิจัยอธิบายนั้นพบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและตั้งใจรับฟังคำอธิบายเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมี

ปฏิริยาตอบสนองโดยการพยักหน้า เป็นสิ่งสะท้อนถึงการรับรู้ในสิ่งที่รับฟัง และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางส่วนยกมือสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในการฝึกอบรม ซึ่งผู้วิจัยก็ได้อธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เข้าอบรมเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเกิดความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมจนเสร็จสิ้น และเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้วิจัย สร้างบรรยากาศการฝึกอบรมที่เป็นมิตร ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และความผ่อนคลาย โดยผู้วิจัยเริ่มต้นในการแนะนำตนเอง ทีมผู้วิจัย และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนะนำตนเอง ซึ่งบรรยากาศของการแนะนำตนเองได้รับความร่วมมือจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม สังเกตได้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความสนใจฟังขณะผู้วิจัยและทีมวิจัยแนะนำตัวเอง รวมทั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนะนำตนเองด้วยความมั่นใจ เมื่อผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมให้ค้นหาบุคคลที่มีคุณลักษณะทั้ง 10 ประการนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้นในการลุกจากที่นั่งของตัวเองเพื่อไปขอรายชื่อของบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าว ระหว่างการดำเนินกิจกรรมมีเสียงพูดคุย หยอกล้อ เสียงหัวเราะตลอดระยะเวลาอย่างเป็นมิตร ไม่เขินอาย เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนพักอาศัยอยู่ในหอพักนอนเดียวกัน แม้ว่าอาจจะเขินอายระหว่างเพศชายและหญิงอยู่ข้างแต่ก็ได้เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวในกิจกรรมนี้ ทำให้ได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันเป็นประจำ และเมื่อผู้วิจัยตรวจสอบคำตอบ พบว่า ทุกคนสามารถค้นหาผู้ที่มีคุณลักษณะ 10 ประการได้ครบถ้วนทุกคน แสดงให้เห็นได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยสุ่มคำตอบพร้อมเชิญนักเรียนที่มีคุณลักษณะนั้นมาหน้าห้องเพื่อพูดคุย ยิ่งสร้างความสนุกสนานให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สังเกตได้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการปรบมือ ส่งเสียงแหวผู้ที่มีคุณลักษณะต่างๆ โดยไม่รบกวนต่อบรรยากาศในการทำกิจกรรม ในทางกลับกันแสดงให้เห็นถึงความเป็นกันเอง ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และความผ่อนคลายในการฝึกอบรม ตลอดจนในช่วงท้ายของกิจกรรมที่ 1 ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมาย หลักการ และประโยชน์ของการเปิดประสบการณ์ในการอยู่อาศัยร่วมกันในหอพักนอน การปรับตัวระหว่างพี่น้องในหอพักนอน ทุกคนดูมีความสนใจ และตั้งใจฟัง ซึ่งสังเกตได้จาก มีการสบตา พยักหน้าเป็นระยะๆ กับผู้วิจัยจนอธิบายเสร็จสิ้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 1 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 2 ชื่อกิจกรรม “รู้เขา รู้เรา ต้นทุนสัมพันธภาพ” มีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทบทวน และเข้าใจถึงอัตลักษณ์ (Self-image) ของตนเอง และ 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟัง และเรียนรู้อัตลักษณ์ (Self-image) ของผู้อื่น นำไปสู่การปรับตัวในการอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่น ในกิจกรรมที่ 2 นี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยสนทนากับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยตั้งคำถามว่า ในชีวิตของท่านที่ผ่านมา มีเรื่องอะไรที่ทำให้ท่านมีคุณค่า หรือพอใจในตัวเอง หรือภูมิใจในตนเองมากที่สุด เพื่อเชื่อมโยงและกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดตาม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดสามารถระลึกถึงเรื่องราวที่เป็นความภาคภูมิใจของตนเองได้อย่างไม่ติดขัด เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งปฏิกิริยาระหว่างตอบคำถามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน สะท้อนถึงความสุขของผู้ถ่ายทอดเรื่องราวเป็นอย่างดี ได้มีโอกาสวาดภาพตนเอง และเล่าถึงลักษณะสำคัญและความหมายที่ตนเองนิยามไว้ เช่น ภาพหน้าคนยิ้ม สามารถบอกได้ว่าตนเองเป็นยิ้มแย้มแจ่มใส อยากอยู่กับคนอื่น ๆ ทั้งเพื่อน พี่น้อง และคุณครู อยากให้ทุกคนยิ้มให้กันและมีความสุขด้วยกัน จากการเล่าเรื่องราวที่ภาคภูมิใจ และสามารถสร้างคุณค่าในการใช้ชีวิตการเรียนและอยู่อาศัยอย่างดี สอดคล้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการให้นักเรียน พบว่าทั้งหมดเห็นคุณค่าที่จะนำเอาวิธีการที่ได้ฝึกระลึกถึงความภาคภูมิใจ และการมองเป้าหมายจากกิจกรรมนี้ไปใช้ในการสร้างคุณค่าให้กับตัวเองต่อไปในอนาคต เพราะเป็นวิธีที่จะช่วยให้ชีวิตของคนเรามีความสุขจากสิ่งที่เป็ในอดีตและปัจจุบัน ขณะเดียวกันการกำหนดเป้าหมายจะช่วยให้คุณเกิดความหวัง และความมุ่งมั่นในการเรียน นักเรียนคนหนึ่งตอบอย่างมั่นใจว่า “หนูตั้งจะสอบเรียนเป็นพยาบาลให้ได้ หนูเชื่อว่าหนูต้องทำได้” กล่าวด้วยน้ำเสียงหนักแน่นพร้อมสะท้อนแววตาที่มุ่งมั่นตั้งใจในการวางแผนเป้าหมายชีวิตตนเอง และมีผลดีต่อการดำเนินชีวิตตามไปด้วย จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 2 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 3 ชื่อกิจกรรม “ภูมิคุ้มกันวัยรุ่น” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และเข้าใจถึงทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของช่วงวัยรุ่น และ 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถประยุกต์องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในกิจกรรมที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้นำให้ชมวิดีโอเกี่ยวกับการปรับตัวในช่วงวัยรุ่น และนำมาอภิปรายกลุ่มนำเสนออย่างกว้างขวาง แล้วร่วมกันตอบคำถามจากการรับชม โดยผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติม เช่น บทบาททางเพศระหว่างชายหญิง การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในช่วงวัย การดูแลตนเองจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ตลอดจนการให้เกียรติระหว่างกัน ซึ่งจากการสังเกตในขณะการรับชมวิดีโอ และการอธิบายเพิ่มเติม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดให้ความสนใจ และตั้งใจ รับชมและรับฟัง และในการร่วมตอบคำถามเป็นกลุ่ม จากกระตือรือร้นในการสรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของ

กลุ่มตนเอง จำนวน 5-6 กลุ่ม แล้วนำเสนอหน้าชั้น พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความร่วมมือกัน ในการอภิปราย และตอบคำถามได้ดี ตรงกับประเด็นที่ต้องการนำเสนอเกี่ยวกับการเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อกิจกรรมว่ามีประโยชน์ ในเชิงการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นของตน ขณะเดียวกันก็เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยความร่วมมือของเพื่อนที่อาศัยในหอพักเดียวกัน “รู้สึกได้ว่ามีความกล้าคิดกล้าทำที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น” และ “รู้สึกดี มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น เข้าใจความรู้ที่ได้รับอย่างชัดเจนขึ้น” ได้รับความรู้จากเพื่อนทั้งในกลุ่มและเพื่อนที่นำเสนองาน” จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 3 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมที่ 4 ชื่อกิจกรรม “บทเรียนเพื่อก้าวต่อไป” มีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาจากการฝึกอบรม และ2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบประโยชน์และแนวทางการประยุกต์ใช้หลักการฝึกอบรม ในกิจกรรมที่ 4 นี้ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับสาระสำคัญของกิจกรรมตั้งแต่กิจกรรมแรก จนถึงกิจกรรมสุดท้าย ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจ ตั้งใจรับฟังการบรรยายเป็นอย่างดี และเมื่อผู้วิจัยอภิปรายร่วมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับประโยชน์และแนวทางการประยุกต์ใช้ขีดความสามารถ พบว่า การโต้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นมีมากขึ้น นักเรียนต่างมีส่วนร่วมในการสะท้อนถึงประโยชน์ และค้นหาแนวทางการประยุกต์ใช้ในการนำไปใช้ชีวิตตนเองและการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้มีอนาคตที่ดี และหลีกเลี่ยงอบายมุขต่าง ๆ นำมาสู่การสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน จากการอภิปรายสรุปได้ว่า นักเรียนหอพักนอนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถรวบรวมประโยชน์ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมครบถ้วน สมบูรณ์และพร้อมนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลการประเมินของกิจกรรมที่ 4 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

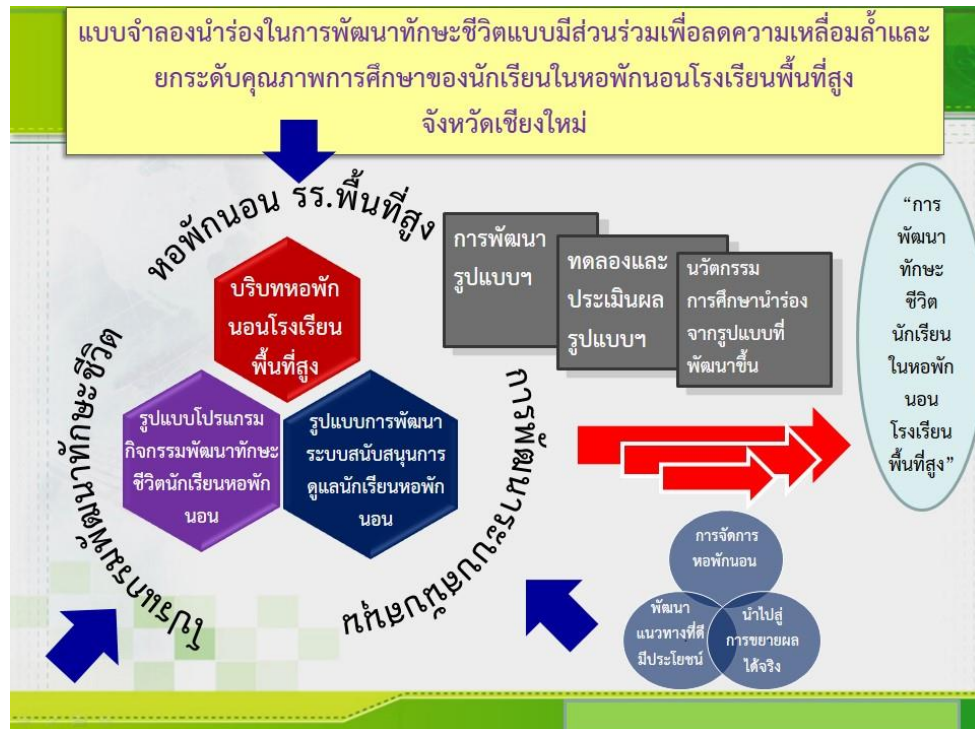
ทั้งนี้ จากการติดตามผล หลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมตามโปรแกรม 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินทักษะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมผ่านการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลของครู และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า นักเรียนยังสามารถจดจำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ และสะท้อนความรู้สึกว่าเป็นประโยชน์จากสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้ นำมาเป็นข้อคิดในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในหอพักนอนในโรงเรียน โดยเฉพาะชื่นชอบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตที่จัดให้เพิ่มเติมที่ผ่านมา ผลความพึงพอใจของนักเรียนหอพักนอนต่อกิจกรรมโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และทั้ง 2 โรงเรียนต้องการให้มีกิจกรรมแบบนี้เป็นระยะอาจจะทุกภาคเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจ

3.2 ผลของรูปแบบการพัฒนาาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน

3.2.1 ผลการเตรียมระบบสนับสนุน ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นกลไกต้นแบบในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการหอพักนอนที่นักเรียนพักนอน และครูผู้สอนประจำที่ทำหน้าที่ตามได้รับมอบหมายในการดูแลนักเรียนพักนอนซึ่งเป็นภาระงานมอบหมายเฉพาะ หรือการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันดูแลนักเรียน จึงได้นำระบบกล้อง STARCAM 360 องศา เพื่อทำการติดตั้งเพื่อใช้งานในหอพักนอนนาร่อง และสามารถใช้งานในการติดต่อสื่อสารสองทางระหว่างครูผู้ดูแลและนักเรียนในหอพักนอนในตลอดช่วงเวลาในแต่ละวัน ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายจำนวน 2 แห่ง โรงเรียนพื้นที่สูงคือ โรงเรียนบ้านยางเปา และโรงเรียนบ้านอุตุม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความร่วมมือและความพร้อมพื้นฐานที่ต้องการจะดำเนินการ จากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสนใจที่จะร่วมมือทดลองพัฒนาระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว จึงได้ดำเนินการติดตั้งกล้อง STARCAM 360 องศา คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งมอบ และสอนการใช้งานเพื่อใช้ในการลดข้อจำกัดในการสื่อสาร และการดูแลนักเรียนได้ดีขึ้น ทำให้ทั้งสองโรงเรียนนาร่องได้มีการติดตั้งกล้องในหอพักหญิง จำนวนโรงเรียนละ 4 จุด โดยดำเนินการส่งมอบและสอนขั้นตอนการใช้งานเบื้องต้นและแนวปฏิบัติแล้วเสร็จ จำนวน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านยางเปา และโรงเรียนบ้านอุตุม อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และนักเรียนหอพักรับทราบการดำเนินการในกิจกรรมดังกล่าว จัดควบคุมไปกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตหอพักนอน

3.2.2 ผลการดำเนินการติดตั้งและทดสอบการใช้งานระบบสนับสนุน เป็นการเตรียมพื้นที่ หอพักนอนที่มีความพร้อมพื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จุดติดตั้ง พื้นที่ที่เหมาะสมในหอพักนอน การติดตั้งระบบไฟฟ้า และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ตลอดจนจุดพื้นที่ของการติดตั้ง และการอัปโหลดเพื่อใช้แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ SMART DEVICE โทรศัพท์มือถือของครูผู้ดูแลหอพัก ผู้บริหารสถานศึกษา และการทำการชี้แจงความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ การดูแลรักษา ขั้นตอนการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจากการติดตั้งระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ตามขั้นตอนที่กำหนด ผลการดำเนินการดังกล่าว และได้ทำการทดสอบการใช้งานระบบการสื่อสาร เนื่องจากการใช้งาน คณะครูผู้ดูแลมีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน ต้องมีภาระงานสอนหลัก และกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ และงานตามมอบหมาย การใช้แอปพลิเคชัน ที่จะสามารถเห็นทั้งภาพ และเสียง และศักยภาพในการใช้การสื่อสารสองทางในการโต้ตอบ

ระหว่างครูหอพักนอน เมื่ออยู่ไกลจากบริเวณหอพักนอน และนอกพื้นที่ ที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และใช้งานผ่าน SMART DEVICE หรือโทรศัพท์มือถือ มีการแจ้งข่าวสารระหว่างกัน การแจ้งรายงานสถานการณ์ประจำวัน และการตรวจความเรียบร้อย มีการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตนักเรียนพักนอน ในมุมมองของผู้บริหารและคณะครูที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึกพึงพอใจระดับมากที่สุด และจากการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก มีมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนั้นในมุมมองตัวแทนนักเรียนเห็นว่าระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอนนั้นช่วยลดข้อจำกัดการดูแลนักเรียนและการสื่อสาร เช่น เมื่อวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ที่ครูผู้ดูแลต้องกลับบ้าน แต่นักเรียนหลายคนยังอยู่ในหอพักนอน เนื่องจากบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน จึงไม่ได้กลับบ้าน ทำให้ยังสามารถติดต่อสื่อสารกับครูผ่านการ Phone ผ่านกล่องในช่องทางนี้ได้ และครูหอพัก ยังสามารถติดต่อผ่านช่องทางเดียวกัน ซึ่งถือเป็นทางเลือกใหม่ในการ นำมาเป็นนวัตกรรมการดูแลนักเรียนในหอพักนอน ผสมผสานกับการจัดการที่มีอยู่แล้ว ทำให้เกิดเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างดีขึ้นได้ ดังนั้น จึงสามารถนำเสนอ แบบจำลองนำร่องในการพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแผนภาพ เพื่อเป็นการนำเสนอผลนำร่องที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาจากงานวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนับสนุนทุนวิจัย จากภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในโครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) ประจำปี 2561 ประเภททุนวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูง ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบนำร่องจากการศึกษาในห้วงเวลา 1 ปี และได้รายงานผลการวิจัย และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนหอพักนอน มีความจำเป็นที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการดูแลนักเรียนที่ใช้ชีวิตในหอพักนอนของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวให้เหมาะสม โดยอาจปรับจากตัวอย่างโปรแกรมฯ ของคณะผู้วิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นในรูปแบบกิจกรรมเสริม เช่น การปฐมนิเทศหอพักนอน การจัดกิจกรรมในช่วงเย็น หรือวันหยุด เพื่อทำให้นักเรียนหอพักนอนมีความรู้สึกเหมือนว่าเป็นบ้านหลังที่สอง และเมื่อได้มีโอกาสพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐาน ความพร้อมในการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะดำเนินไปอย่างคึกขาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายกิจกรรมตามความเหมาะสมกับนักเรียนในหอพักนอน

1.2 ระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักนอน มีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอจากภาครัฐ หรืออาจจะแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ด้วยการได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น สภาพที่พักอาศัยของหอพักนอนในโรงเรียนพื้นที่สูง ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะ มีสภาพปัญหาเฉพาะจำเป็นต้องได้รับการซ่อมแซม และหากที่ใดได้รับการฟื้นฟูซ่อมแซมจนดีขึ้นในระดับหนึ่งแล้ว งานวิจัยนี้ได้ได้แนวทางรูปแบบการจัดระบบสนับสนุนการดูแลนักเรียนหอพักด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งใช้เงินลงทุนเพียงไม่มาก หากเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับในการดูแลนักเรียนหอพักนอนในพื้นที่ที่มีความขาดแคลน ห่างไกล และมีข้อจำกัดหลายประการ การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากกล้อง STARCAM 360

องศา ผสมผสานกับกิจกรรมการดูแลอย่างใกล้ชิดช่วยให้ลดความตึงเครียดในการทำงานของครูผู้ดูแลนักเรียนหอพักนอน และผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความไว้วางใจมากยิ่งขึ้น และผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นที่จะส่งบุตรหลานมาให้อยู่ในการดูแลของโรงเรียนที่มีหอพักนอนว่าสามารถจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่ดีที่สุดได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรการกุศล สามารถช่วยสนับสนุนจากการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา ไม่เพียงแต่ในบริบทชั้นเรียน แต่ในบริบทหอพักนอนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง มีความจำเป็นหลายประการที่เผชิญความยุ่งยากซับซ้อน การให้การสนับสนุนสิ่งจำเป็นพื้นฐาน จะช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐ และชุมชนลงไปได้ ดังตัวอย่าง มูลนิธิสร้างสรรค์การศึกษา ได้ดำเนินงานติดตามลงพื้นที่ร่วมกับคณะผู้วิจัย และได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งปกติจะจัดสร้างอาคารเรียนให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลนนั่น ได้พิจารณาอนุมัติการจัดสร้าง “หอพักนอน” ในโรงเรียนในพื้นที่เป้าหมายในงานวิจัยนี้ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของชาติร่วมกัน

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ .

โครงการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2561). เอกสารประกอบการประชุมโครงการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ. (อัดสำเนา). เชียงใหม่.

สุริยา กำธร. (๒๕๕๓). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดนาคนิมิต**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๔๑). **“บริหารศาสตร์.” เอกสารชุดฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูง เล่มที่ 7**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **พระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา**. กรุงเทพฯ ; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2559). **คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อสอนทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน**. กรุงเทพฯ: ทีพีลัม.

American Occupational Therapy Association. **Occupational therapy practice framework: Domain and process.** American Journal of Occupational Therapy. 2014; 68 (Suppl. 1):S1-S48

Botvin GJ, Griffin KW. **Life skills training: Empirical findings and future directions.** Journal of Primary Prevention. 2004; 25(2):211-232

Chakra A. **A life skills approach to adolescent development.** International Journal of Home Science. 2016; 2(1):234-238

Chapparo C, Ranka J. **Clinical reasoning in occupational therapy.** In: Higgs J, Jones M, editors. Clinical reasoning in the health professions. Oxford: Butterworth Heinemann; 2000. p. 128-137.

Dunbar MS, Maternowska MC, Kang MS, Laver SM, Mudekunye-Mahaka I, Padian NS. Findings from SHAZI: **A feasibility study of a microcredit and life-skills HIV prevention intervention to reduce risk among adolescent female orphans in Zimbabwe.** Journal of Prevention and Intervention in the Community. 2010; 38(2):147-161

Grey M, Boland EA, Davidson M, Li J, Tamborlane WV. **Coping skills training for youth with diabetes mellitus has long-lasting effects on metabolic control and quality of life.** Journal of Pediatrics. 2000; 137(1):107-113

Hanbury C, Malti T. **Monitoring and Evaluating Life Skills for Youth Development.** Switzerland: Jacobs Foundations; 2011.

Miller EK. **Occupational Therapists' Intervention Approaches in Secondary Transition Services for Students with Disabilities.** [Doctoral dissertation]. Kentucky: Eastern Kentucky University; 2012.

Mitchell L, Gunaratne E. **Occupational therapists as life skills educators: Experiences at the gage transition to independent living program.** Occupational Therapy Now. 2007; 9(3):20

O'Hearn TC, Gatz M. **Going for the goal: Improving youths' problem-solving skills through a school-based intervention.** Journal of Community Psychology. 2002; 30(3):281-303

Roberts M. Life skills. In: Creek J, Lougher L, editors. **Occupational Therapy and Mental Health.** 4th ed. London: Elsevier Ltd; 2008. pp. 359-381

UNICEF. **Life skills-Based Education in South Asia, A Regional Overview Prepared for: The South Asia Life Skills-Based Education Forum.** Paris: The United Nations Children's Fund (UNICEF); 2005.

Weisen RB, Orley J, Evans V, Jeff Lee T, Sprunger B, Pellaux D. **Life Skills Education in Schools.** Geneva, Switzerland: World Health Organization; 1994.

World Health Organization. **Life skill education in schools.** Geneva: World Health Organization, Department of Mental Health; 1994.

World Health Organization. **Partners in Life Skills Education.** Geneva, Switzerland: World Health Organization, Department of Mental Health; 1999.

World Health Organization. **Preventing Violence by Developing Life Skills in Children and Adolescents.** Geneva: World Health Organization, Department of Mental Health; 2009.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลทั่วไป ภาคสนามจากการลงพื้นที่โรงเรียนในบริบทพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 แห่ง

ข้อมูลทั่วไป ภาคสนามจากการลงพื้นที่โรงเรียนในบริบทพื้นที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 13 แห่ง

ลำดับ	ชื่อสถานที่	จำนวนประชากร	ผู้บริหาร	ผู้นำท้องถิ่น
1	โรงเรียนบ้านขุน เลขที่ อ.ฮอด	นักเรียน 106 คน ชาย 61 คน หญิง 45 คน	ผอ. พิสมัย แก้วเชื้อ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 3 เดือน โทรศัพท์ - บ้านเลขที่ - ภูมิลำเนา อุบลราชธานี	นายกเทศมนตรี/ ผู้ใหญ่บ้าน/ สท. บ้านเลขที่ -
2	โรงเรียนบ้านแม่ลาย เลขที่ อ.ฮอด	นักเรียน 242-260 คน ชาย - คน หญิง - คน	ผอ.นิกร มะโน ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ปี โทรศัพท์ - บ้านเลขที่ - ภูมิลำเนา อ.ฮอด จ.เชียงใหม่	ประธานกรรมการสถานศึกษา บ้านเลขที่ -
3	โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง เลขที่ อ.อมก๋อย	นักเรียน 114 คน ชาย 63 คน หญิง 40 คน	ผอ.อุตร สมัยประเสริฐ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี โทรศัพท์ - บ้านเลขที่ - ภูมิลำเนา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	ผู้นำศาสนา / ครู บ้านเลขที่ -
4	โรงเรียนบ้านยางครก เลขที่ -	นักเรียน 231 คน ชาย 130 คน หญิง 101 คน	ผอ.ปราณี กายอด ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 4 เดือน โทรศัพท์ - บ้านเลขที่ - ภูมิลำเนา อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	- บ้านเลขที่ -

ลำดับ	ชื่อสถานที่	จำนวนประชากร	ผู้บริหาร	ผู้นำท้องถิ่น
5	โรงเรียนบ้านยางเปียง เลขที่ อ.อมก๋อย	นักเรียน 169 คน ชาย คน หญิง คน	ผอ.ชรินทร์ คำพิไล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน บ้านเลขที่
6	โรงเรียนบ้านห้วยไม้หก เลขที่ ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย	นักเรียน 180 คน ชาย 64 คน หญิง 116 คน	ผอ.ปณิดา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 3 ปี โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา แม่ตื่น	บ้านเลขที่
7	โรงเรียนบ้านทุ่งต้นจ้าว เลขที่	นักเรียน คน ชาย คน หญิง คน	ผอ.ยงยุทธ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ปี โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา	พ่อหลวง/กรรมการชุมชน บ้านเลขที่
8	โรงเรียนห้วยน้ำขาว เลขที่	นักเรียน 536 คน ชาย 256 คน หญิง 280 คน	ผอ.ฝนเพชร ธงทาสี ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 2 เดือน โทรศัพท์ 0882506553 บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่	- บ้านเลขที่
9	โรงเรียนบ้านห้วยหล่อดุก เลขที่ 150 หมู่ 5 ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	นักเรียน 148 คน ชาย 71 คน หญิง 77 คน	ผอ.สาคร ทิพย์ปัญญา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 3 เดือน โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่

ลำดับ	ชื่อสถานที่	จำนวนประชากร	ผู้บริหาร	ผู้นำท้องถิ่น
10	โรงเรียนตรีมิตรวิทยา เลขที่	นักเรียน 129 คน ชาย คน หญิง คน	ผอ.ศุภฤกษ์ นະศรี ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี โทรศัพท์ 0810262120 บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา อ.เมือง จ.เชียงใหม่	บ้านเลขที่
11	โรงเรียนบ้านสบลาน เลขที่	นักเรียน 116 คน ชาย 45 คน หญิง 71 คน	ผอ.พิศิษฐ์พงษ์ ไชยแก้ว ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ปี โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา ต.แม่ต๋อน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	บ้านเลขที่
12	โรงเรียนบ้านนาเกียน เลขที่	นักเรียน 230 คน ชาย คน หญิง คน	ผอ.โอฬาร เปลา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 7 ปี โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา ต.แม่ต๋อน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	บ้านเลขที่
13	โรงเรียนบ้านฝิปานเหนือ เลขที่	นักเรียน 120 คน ชาย 66 คน หญิง 54 คน	ผอ.ภัทรวดี จันทร์หล้า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 8 เดือน โทรศัพท์ 0811662147 บ้านเลขที่ ภูมิลำเนา ต.แม่ต๋อน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	บ้านเลขที่

ข้อมูลโรงเรียนตามประเด็น

โรงเรียน ประเด็น	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
1. สภาพเศรษฐกิจทั่วไป	<p>- โรงเรียนบ้านขุน ตั้งอยู่ใน ต.บ่อหลวง อ.ฮอด มีพื้นที่ 402 ตร.ม. มี 13 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นชนเผ่าลัวะ กระเหรี่ยง และคนพื้นเมือง ประชากรในพื้นที่จำนวน 13,000 คน อาชีพทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น ปลูกมะเขือเทศ พริก กะหล่ำ ข้าวโพดน้อย ประชาชนไม่ทำถาดสิ่งแวดล้อม มีป่าชุมชน มีรัฐเข้ามาช่วยดูแล มีพื้นที่ชุมชนตัวอย่างเกี่ยวกับพืชผักปลอดภัย/ปลอดภัยพิษ - สภาพปัญหาการทำเกษตรไม่ค่อยมีความแน่นอน ผลิตตกต่ำ ปัญหาสารเคมีเกษตร และมีสุขภาพตามมาบ้าง</p>	<p>- โรงเรียนบ้านแม่ลายเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 243 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทั้งสิ้น 17 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาชีพเกษตรกร / รับจ้างทั่วไป - ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในการอุปโภคบริโภค (พื้นที่เดียวกับกับ ต. บ่อหลวง) - เคยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรการกุศล เช่น สโมสรโลออนส์ เป็นเครื่องกรองน้ำสะอาด - โรงเรียนอยู่ในพื้นที่บริการ 4 หย่อมหมู่บ้าน 	<p>- โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง อ.อมก๋อย เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนในการศึกษา 2560 จำนวน 113 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปกครองส่วนใหญ่ และประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพ อาชีพเกษตรกร / รับจ้างทั่วไป เป็นส่วนเผ่ากระเหรี่ยงเป็นส่วนใหญ่ ฐานะยากจน มีคนพื้นเมืองเพียงเล็กน้อย เกษตรกรรมหลักได้แก่ การปลูกข้าว มะเขือเทศ สุกินี ถั่วลิ้นเต่า และกะหล่ำ - รายได้ไม่แน่นอน ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ยังชีพ - มีกลุ่มออมทรัพย์ฯ รายเดือน สมาชิก อายุ 20 ปีขึ้นไป 	<p>- โรงเรียนบ้านยางครก อยู่ในพื้นที่ที่มีจำนวนประชากร 1,300 คน ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่า กระเหรี่ยงไป อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตร หาของป่า หาเห็ด เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป คนวัยทำงานส่วนใหญ่ไปค้าแรงงานในพื้นที่ อ.จอมทองและ อ. ดอยเต่า ทำให้สภาพสังคมทั่วไป เด็กจะอยู่กับผู้สูงอายุ</p>
2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และท้องถิ่น	<p>- มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ในรูปแบบของการมีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีครบถ้วนทุกองค์ประกอบ มีการประชุมหารืออยู่เป็นประจำ และเน้นการมีส่วนร่วมจากท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมให้บริการ</p>	<p>- ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่นเป็นไปด้วยดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนขอช่วยเหลือกิจกรรมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ - การระดมทรัพยากร แรงงาน จากประชากรในพื้นที่ช่วยด้าน 	<p>- โรงเรียนชุมชนสัมพันธ์กันดี มีบริบทเฉพาะ พุทธ-คริสต์-ผี ตามศาสนา ความเชื่อในการอยู่ในชุมชน มีกิจกรรมประชาคมหมู่บ้านทุกวันที่ 5 ของเดือน นำโดยผู้ใหญ่บ้าน</p>	<p>- อยู่ในเกณฑ์ดี โรงเรียนชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน มีการทำประชาคมหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ มีกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการของโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม</p>

โรงเรียน ประเด็น	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
	ประชาชนกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนอยู่เสมอ เช่น จัดแข่งฟุตบอล กิจกรรมเยาวชน เป็นต้น	กายภาพโรงเรียน และการระดมทุนบ้าง	- เป็นชุมชนเข้มแข็ง มีวิสาหกิจชุมชน คือ ข้าวกล้อง ผ้าทอ วัฒนธรรมชุมชน SME หมู่บ้าน เป็นต้น	- มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่เข้มแข็ง และช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปฯ	ผู้บริหารโรงเรียนเคยได้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนกับทางโครงการปฏิรูปฯ ที่ผ่านมา และให้ความสำคัญกับเรื่อง “น้ำ” ประเด็นทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของนักเรียนและประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการใช้สารเคมีเกษตรของเกษตรกร ทั้งนี้ โรงเรียนมีแนวทางการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันเกิดปัญหา ค่าน้ำเฉลี่ยเดิมที่ 1,900-2,200 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 4,700 บาท จึงมีการประชุมระดมความเห็นและประชุมเครือข่ายในพื้นที่เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ เนื่องจากพื้นที่ ต.บ่อหลวงไม่มีลำน้ำไหลผ่าน อาจจะต้องแก้ไขด้วยการขุดเจาะบาดาลจากท้องถิ่น	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย

ประเด็น	โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้		<p>- โรงเรียนให้ความเห็นว่าพ่อแม่และผู้ปกครองยังให้ความใส่ใจเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ การเรียนหนังสือของนักเรียนในระดับที่น้อยมาก กลับเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องกำกับดูแลเรื่องนี้เอง ทำให้เมื่อเด็กเรียนจบประถมศึกษาจึงไม่สามารถไปสอบแข่งขันโรงเรียนในเมืองที่มีชื่อเสียงได้</p> <p>- เด็กก่อนวัยเรียน และชั้นพื้นฐาน มีศูนย์เด็กและปฐมวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนของโรงเรียนตั้งแต่ยังเล็ก เพื่อลดปัญหาในการเรียนระดับประถมต่อไป</p> <p>- เด็กประถมศึกษา มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ค่อนข้างสูง</p> <p>- โรงเรียนได้มีความพยายามทำโครงการ สื่อสายใยรัก รร.-ผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้นักเรียน</p>	<p>- ยังด้อยคุณภาพเรื่องการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่นในเมือง ลดลงมาราว 1-2 ชั้นเรียน</p> <p>- ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่ากระเหรี่ยง และใช้ภาษาของตนเองในครอบครัว</p> <p>- การดูแลของผู้ปกครอง การฝึกทำการบ้านในหรือแบบฝึกหัด ไม่ได้ทำประจำ</p> <p>- โรงเรียนโดยครู ให้ความสำคัญและพยายามช่วยเหลือในการจัดอบรมผู้ปกครอง มีการเยี่ยมบ้าน และวิธีสอนกระตุ้นเด็กที่บ้านและในครอบครัวด้วย</p>	<p>- ปัญหาเดิมคือการอ่านออกเขียนได้ของเด็กนักเรียน เนื่องจากเป็นชนเผ่าใช้ภาษาไทยภายหลังจากมาเรียนในโรงเรียน ใช้ภาษาเผ่าเป็นภาษาหลักใจครอบครัว ชุมชน</p> <p>- ปัญหาการขาดครูในวิชาเอกภาษาไทย ที่จะมาบรรจุที่โรงเรียน</p>	<p>- ปัญหาคือส่วนใหญ่เป็นชนเผ่ากระเหรี่ยงไป ทำให้มีความยากลำบากต่อการสื่อสารภาษาไทย ทำให้การศึกษาตั้งแต่ อนุบาล 1 ถึง ช่วงประถมศึกษาตอนต้น ทำให้เด็กยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป็นจำนวนมาก มีเด็กพิเศษเรียนร่วม มีปัญหาการเรียนรู้อ่านบางส่วน อาจจะเป็นปัญหา</p> <p>- โรงเรียนแก้ไขปัญหามาโดยการจัดการกิจกรรมซ่อมเสริม ทั้งนี้ มากกว่า 50% ของเด็กนักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้คล่องแคล่ว</p>

ประเด็น	โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพฯ		<ul style="list-style-type: none"> - สุขภาพนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เป็นไปตามมาตรฐาน ปีที่ผ่านมา มีเพียง 3 คนที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย - สุขภาพชุมชน รู้สึกเป็นห่วงเรื่องการใช้สารเคมีทางเกษตร เพราะเริ่มทราบเรื่องปัญหาสุขภาพ เช่น การเป็นโรคต่าง ๆ เช่น มะเร็ง หัวใจ เบาหวาน ไขมัน ซึ่งทางเทศบาลได้มีการจัดบริการศูนย์การแพทย์ทางเลือก (สายใต้) ไว้บริการสุขภาพประชาชนในพื้นที่อีกทางหนึ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนได้รับโภชนาการในระดับที่ดีเป็นมาตรฐาน - สุขภาพอาจจะมีเรื่องฝุ่นละอองอากาศ แต่ไม่ค่อยพบปัญหาอื่น - มีกรณี เด็กเป็นโรคไต ขึ้นในโรงเรียน จึงเป็นข้อกังวลว่าเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพน้ำหรือไม่ ที่ก่อให้เกิดโรคตามมา 	<ul style="list-style-type: none"> - โภชนาการนักเรียนและสุขภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ - ปัญหาโรคติดต่อ เช่น อีสุกอีใส โรคหัด เป็นต้น - เรื่องความสะอาด สุขอนามัยนักเรียน เป็นไปตามวัฒนธรรมประเพณี ที่ไม่ค่อยดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล รร.ต้องช่วยกระตุ้นเตือน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาน้ำสะอาด แหล่งน้ำใต้ดิน - ขาดโภชนาการของนักเรียนบางส่วน - เด็กพิเศษเรียนร่วม LD สมาธิสั้น
6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมชุมชน		<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขปัญหาสารพิษจากการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเรื่องน้ำ ที่ส่งผลต่อสุขภาพประชาชน เคยมีการประเมินคุณภาพน้ำโดย ศูนย์บริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคณะวิทยาศาสตร์ มช. พบว่า น้ำมีความเป็นกรดเข้มข้น และพบปริมาณแมงกานีส เหล็ก และสังกะสีสูงกว่าค่ามาตรฐาน สรุปคือ การตรวจคุณภาพน้ำที่บ่อแร่ ไม่เหมาะสมสำหรับการบริโภค และอุปโภค - กังวลเรื่องสารปนเปื้อนในน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาน้ำแล้ง ช่วงตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี - สารเคมีเกษตร ผลจากการใช้เคมีในการทำการเกษตรของประชาชน - ปัญหาป่าชุมชน การแบ่งเขตทำกิน เขตที่อยู่อาศัย คนกับป่าอยู่ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาไฟป่า - ปัญหาขยะในพื้นที่ที่มากขึ้น และการขาดการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ (อบต.ยางเปียง) - การขาดแคลนแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค - การตกค้างของสารเคมีเกษตร และสารพิษปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม - การตัดไม้ทำลายป่าของชุมชน เพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตร

ประเด็น	โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีหอพักนอนในโรงเรียน		<p>- ไม่มีหอพักนอนในโรงเรียน - ซึ่งโรงเรียนเห็นว่า นักเรียนที่ไปเรียนต่อที่ อ.อมก๋อย จะมีหอพักนอน กรณีที่ไปสอบเรียนเรียนต่อจะไปเรียนที่ รร.อมก๋อย ซึ่งห่างเพียง 50 กิโลเมตร และมีรถรับส่งเดินทางสะดวก</p>	<p>- โรงเรียนได้จัดบริการให้มีหอพักนอนของนักเรียนจำนวน 27 คน โดยมีครูพี่เลี้ยงให้การดูแล และมีบ้านพักครูอยู่ในบริเวณหอพักนอน</p> <p>- อยากให้มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้นักเรียนที่อาศัยในหอพักนอน</p> <p>- การออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมตั้งแต่เข้าถึงเข้านอนของนักเรียน เนื่องจากจะมีเวลาที่อยู่ในโรงเรียนตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะหลังเลิกเรียน ว่าจะมีกระบวนการดูแลแบบใดจึงจะเหมาะสมที่สุด</p>	<p>- ไม่มีหอพักนอน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>- ปัจจุบันโรงเรียนมีหอพักนอน ในลักษณะชั่วคราว มีจำนวน 18 คน (ชาย 13 และ หญิง 5 คน)</p> <p>- โรงเรียนเห็นความสำคัญและอยากให้เด็กที่บ้านอยู่ห่างไกลได้มาพักอาศัยในโรงเรียนทั้งเพื่อความปลอดภัย การเดินทางและการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นแก่เด็ก</p> <p>- อยากมีระบบมาตรฐานหอพักนอนในโรงเรียน รูปแบบครูเวรตอนนี้โรงเรียนทำเองจึงไม่มีระบบขั้นตอน</p>
8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอาชีพของโรงเรียนและชุมชน		<p>- อาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางเกษตร ทางโรงเรียนจัดสอนนโยบายรัฐบาล ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยใช้กิจกรรมฐานเกษตรและบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินการ</p>	<p>- มีทุนเดิมคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กะเหรี่ยง การนวดแผนไทย เคยมีประสบการณ์ ดูนงานที่ รร.เมืองก๊ิด</p> <p>อ.แม่แตง อยากจะฝึกฝนเด็กนักเรียนแบบนั้นบ้าน จะได้มีการเอาใจใส่ และพัฒนาช่วยเหลือเกี่ยวกับงานอาชีพเพิ่มเติม</p>	<p>- จัดกิจกรรมอาชีพโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงไก่หลุม ปลูกผักสวนครัว</p> <p>- การปลูกพืชผัก ที่ทนต่อน้ำแห้งแล้วได้ จะดีมาก</p>	<p>- มีโครงการ ช่างตัดผมน้อย ผ้าทอกะเหรี่ยง จักสาน เคยได้ไปแสดงผลงานโครงการอาชีพที่ผ่านมา</p>
9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเยาวชน		<p>- ทักษะชีวิตนักเรียนดี ทางโรงเรียนทำโครงการ เด็กดี V-Star เน้นการเป็นต้นแบบในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน</p>	<p>- เด็กนักเรียนที่จบจากโรงเรียนส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อมัธยมที่ รร.อมก๋อย รร.ฮอดวิทยาคม และ รร.สองแคววิทยาคม หลายคนมี</p>	<p>- ทักษะชีวิต อยู่ในเกณฑ์ดี เด็กปรับตัวกับการเรียนใช้ชีวิตกับโรงเรียนเพื่อน และชุมชนได้</p>	<p>- เด็กจบที่นี่แล้ว ไปสอบเรียนต่อส่วนใหญ่ที่ รร.อมก๋อยวิทยาคม และไปเรียนต่อด้านอาชีวศึกษาอีกส่วนหนึ่ง</p>

ประเด็น	โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
		<ul style="list-style-type: none"> - มีห้องน้ำในห้อง ทุกคนแบ่งหน้าที่ช่วยกันดูแลห้องเรียน รับผิดชอบสภาพแวดล้อมทำหน้าที่ร่วมกัน - มีการเน้นการฝึกวินัยในการใช้ชีวิตร่วมกันในโรงเรียน เพื่อที่จะเตรียมตัวไปเรียนต่อ มัธยมศึกษาในโรงเรียนอื่น และการเตรียมไปเรียนในเมืองต่อไปจะได้เอาตัวรอดและช่วยเหลือตนเองได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - อนาคตที่ดีได้เรียนต่อจนจบปริญญาและมีงานทำ - เด็กบางส่วนต้องออกไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ด้วยปัญหาสภาพเศรษฐกิจครอบครัวที่ต้องช่วยเหลือดูแลกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - สอบเข้าเรียนต่อ รร.อมก๋อยได้ไปรถเดือนไปกลับ และไปพักหอนอน - รร.รายงานที่ไม่พบปัญหาอื่นใด 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนเห็นว่าเด็กบางส่วนยังขาดเป้าหมายชีวิตในการเรียนและการทำงาน - ที่ผ่านมารายงานว่าไม่พบปัญหายาเสพติด เพราะ รร.ดูแลทั่วถึง
10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน		- ดี	-ดี	-ดี	-ดี
11. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูฯ		<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้มีการส่งเสริมและพัฒนาโดยมีการจัดการฝึกอบรมในพื้นที่จะได้ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางในเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - อยากให้ส่งเสริมความก้าวหน้าครูบุคลากรให้มาก เพราะเป็นงานที่ต้องทุ่มเท ผู้บริหารโรงเรียนหนุนเสริมเต็มที่ ที่ผ่านมา เช่น ให้ไปอบรมสัมมนาความรู้ที่เกี่ยวข้องมาทำงานให้กับโรงเรียนได้ รวมถึงการพัฒนาวิทยฐานะของครูและบุคลากรฯ 	-ส่งเสริมพัฒนาตามมาตรฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีปัญหา รร.หนุนเสริมครูบุคลากร ไปอบรมพัฒนาเสมอ
12. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขาดแคลนปัจจัยเกื้อหนุนของโรงเรียน		<ul style="list-style-type: none"> - “น้ำ” สาธารณูปโภค - การขยายชั้นเรียนเพิ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันเพียงพอในเรื่องปัจจัยเกื้อหนุน เนื่องจากมีการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ปฐมวัย มี 	-งบประมาณมีน้อย ขาดงบในการพัฒนาบุคลากร รร.ขนาดเล็ก	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดระบบน้ำสะอาด - หอพัก เรือนนอน ในโรงเรียน ที่อยากพัฒนาให้ได้มาตรฐาน

ประเด็น	โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
			<p>อ.1 และ อ.2 นักเรียน 50 คน</p> <p>ห้องเรียนยังถือว่าเพียงพอ</p> <p>- เพิ่มเติมเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในโรงเรียนและชุมชน</p>		
13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา	- อยากมี “นักศึกษาฝึกสอน” ทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	- รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ดี ที่มหาวิทยาลัย เครือข่ายอุดมศึกษา จะเข้ามาช่วยเหลือในมิติต่าง ๆ	- แนวโน้มการได้รับบุคลากรมาทำงาน คือต้องมีจำนวนเด็กนักเรียนมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจให้ขาดโอกาสรับคนเพิ่มมาทำงาน เช่น ครูวิทย์ คณิต ภาษาไทย เป็นต้น	- ผอ.เคยเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นร่วมกันกับทางโครงการปฏิรูปฯ และเห็นว่ามีความพร้อมในการทำงานเครือข่าย และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเครือข่ายอุดมศึกษามีส่วนร่วมในงานนี้	
14. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	<p>- ประชากรวัยเด็ก ลดลง ผู้ปกครองที่พอมีฐานะเริ่มนิยมส่งลูกไปเรียนในเมืองเนื่องจากการเดินทางสะดวก</p> <p>- ปัญหาการสอบครูอัตราจ้าง ทำไม่ได้เนื่องจากเป็นบทบาทของท้องถิ่น</p> <p>- การระดมทรัพยากรชุมชน ทำได้ยากเพราะประชากรส่วนใหญ่ยากจนอยากให้รัฐอุดหนุนมากขึ้น</p>	<p>- สภาพแวดล้อม ต่าง ๆ</p> <p>- สนามฟุตบอลโรงเรียน เป็นสนามดิน อาจจะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป</p>	- ไม่มี	- ไม่มี	

โรงเรียน	1. โรงเรียนบ้านขุน	2. โรงเรียนบ้านแม่ลาย	3. โรงเรียนบ้านทุ่งจำเริง	4. โรงเรียนบ้านยางครก
ประเด็น	- ข้อดีคือท้องถิ่นสนับสนุนกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้คล่องตัวในการบริหารจัดการและร่วมมือกันดี			

โรงเรียน	5. โรงเรียนบ้านยางเปียง	6. โรงเรียนบ้านห้วยไม้ทก	7. โรงเรียนบ้านทุ่งต้นจิว	8. โรงเรียนห้วยน้ำขาว
ประเด็น				
1. สภาพเศรษฐกิจทั่วไป	-สภาพเศรษฐกิจทั่วไปของชุมชนประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ฐานะยากจน	-ชุมชนทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เป็นชนเผ่า กะเหรี่ยง สะกอรี 100% ในพื้นที่ รายได้ต่ำ ฐานะยากจน นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์	-เป็นโรงเรียนในพื้นที่ไกลสุดของอำเภออมก๋อย และมีพื้นที่ติดต่อกับ อ.แม่สอด จ.ตาก สภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นชนเผ่า ฐานะยากจน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม	-ประชาชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม และมีฐานะยากจน
ประเด็น 2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและท้องถิ่น	-ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและท้องถิ่นเป็นไปด้วยดี	- มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันดูแล 3 หย่อง บ้าน โรงเรียนอยู่ในชุมชนและเกื้อกูลกันอย่างสม่ำเสมอ	- มีความสัมพันธ์จากโรงเรียนและชุมชนในระดับดีมาก เนื่องจากพ่อหลวง และกรรมการสถานศึกษา และ ผอ.ที่มีความใกล้ชิดในการทำงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	-มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี มีความร่วมมือดี เป็นชุมชนใหญ่ และมีคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมมือกับโรงเรียนเสมอ
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปฯ	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้	- เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการใส่ใจและดำเนินการด้านการส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ เพราะยังเป็นปัญหาสำคัญของโรงเรียน และโรงเรียน	- โรงเรียนพยายามที่จะช่วยดูแลเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน คือ เริ่มพื้นฐานตั้งแต่อนุบาลให้เด็กฝึกการสื่อสารด้วย	- พบปัญหาอุปสรรคในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในระดับต้น ๆ ประถมศึกษา เนื่องจากเป็นชนเผ่าทางโรงเรียนได้มีกระบวนการส่งเสริม	-เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่อนุบาลถึงประถมศึกษา -โรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พยายามดูแลเรื่อง

ประเด็น	โรงเรียน	5. โรงเรียนบ้านยางเปียง	6. โรงเรียนบ้านห้วยไม้ทก	7. โรงเรียนบ้านทุ่งต้นจิว	8. โรงเรียนห้วยน้ำขาว
	<p>ต่างๆ บนพื้นที่สูง เนื่องจากการใช้ภาษาไทยไม่ได้ใช้เป็นภาษาหลักในครอบครัวเพราะ ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่า ซึ่งใช้ภาษาของตนเองทั้งที่บ้าน ครอบครัวยุคใหม่และชุมชน ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคพื้นฐาน ที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ในภาษาไทยทั้งนี้โรงเรียนให้ความสำคัญอย่างมากต่อเรื่องนี้</p>	<p>ภาษาไทย เพื่อลดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับที่สูงขึ้น ในประถมศึกษา ปัญหาคือเป็นชนเผ่าและไม่ได้ใช้ภาษาไทยมาตั้งแต่แรก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางโรงเรียนมีแนวทางจัดการคือการจ้างครูที่สามารถใช้ได้ทั้ง 2 ภาษา มาเพื่อช่วยสื่อสารและดูแลส่งเสริมนักเรียนในด้านนี้โดยเฉพาะ - ส่งผลให้พ่อแม่เด็กเรียนในระดับมัธยมศึกษาสามารถใช้ภาษาไทยได้คล่องแคล่วขึ้น 	<p>พัฒนาการอ่านออกเขียนได้อย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ เพราะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป</p>	<p>การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนได้ดีในระดับหนึ่ง จากที่ผ่านมาพยายามกระตุ้นการสื่อสารภาษาไทยตั้งแต่การเรียนในชั้นอนุบาล และเข้าสู่ประถมศึกษา ปัญหาจึงน้อยลง</p>	
5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพฯ	-สุขภาพอนามัยนักเรียนเป็นไปตามมาตรฐาน โภชนาการ ต่างๆ เกณฑ์ดี	<ul style="list-style-type: none"> - มีปัญหา “เหา” การติดเหา ที่โรงเรียนและเมื่อนักเรียนกลับบ้านก็นำมาติดต่อเพื่อนในโรงเรียน - มีการตรวจสุขภาพอนามัยประจำปี สุขภาพนักเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 	-ไม่มีปัญหา เนื่องจากอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานด้านสุขภาพอนามัย และมีโภชนาการที่ดี โรงเรียนให้ความสำคัญมาก	-สุขภาพอนามัยนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ไม่พบปัญหาสุขภาพอื่น	
6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน	-สิ่งแวดล้อมเรื่องการจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชน การจัดการขยะต่าง ๆ ต้องมีระบบที่ดี	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเรื่อง “น้ำ” ขาดแคลน - แหล่งน้ำชาวบ้านมี แต่ขาดการบริหารจัดการในการนำมาสู่โรงเรียน ทำให้โรงเรียนขาดแคลนแหล่งพัก กักเก็บน้ำในการใช้อุปโภคบริโภค - ปัญหาขยะในชุมชน ผลจากร้านค้าต่าง ๆ มากขึ้น และขาดการคัดแยกและการกำจัดขยะอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไม่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ เนื่องจากมีลำน้ำไหลผ่าน และใช้กระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ แต่มีข้อจำกัดในการใช้ไฟฟ้าในบางเวลา - ปัญหาเคมีเกษตร ที่อาจปนเปื้อนมาตามแหล่งน้ำเนื่องจากมีการทำเกษตรและใช้เคมีบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาขยะในโรงเรียนและชุมชน - การคัดแยกขยะในโรงเรียนได้ดำเนินการขณะนี้ 	

ประเด็น	โรงเรียน	5. โรงเรียนบ้านยางเปียง	6. โรงเรียนบ้านห้วยไม้ทก	7. โรงเรียนบ้านทุ่งต้นจิว	8. โรงเรียนห้วยน้ำขาว
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีหอพักนอนในโรงเรียน	-มีหอพักนอนที่รองรับเพียงพอต่อนักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทำให้ได้อยู่โรงเรียนและไม่ต้องเดินทางยากลำบาก	- มีการจัดหอพักนอน มีนักเรียนชายหญิงจำนวน 80 คนพักอาศัย - ปัญหาความคับแคบของสถานที่หอพักนอน เคยได้รับอนุมัติจัดสร้างจาก สพฐ. 1 หลัง และได้ทำการสร้างเองจากเงินบริจาคอีก 2 หลัง แต่ยังไม่เพียงพอ อยากได้รับการสนับสนุนอีก	-มีการจัดหอพักนอนแก่นักเรียน ที่มีครูเวรดูแล ได้อย่างดี นักเรียนมีความประพฤติเรียบร้อยและ ครูให้ความใส่ใจดูแลอย่างดี ไม่เป็นปัญหา	-มีจัดหอพักนอนนักเรียนจำนวน 109 คน -สภาพแออัด ที่พักยังไม่สะดวกสบายกับนักเรียนในการใช้ชีวิต คับแคบ ทั้งนี้ มีครูที่ทำงานหน้าที่ดูแลนักเรียนพักนอน เป็นเฉพาะโดยเฉพาะนักเรียนหญิง -โรงเรียนยังต้องการการสนับสนุนการจัดหอพักนอนมาตรฐานให้แก่ทางโรงเรียนเพื่อรองรับนักเรียนต่อไป ที่มีจำนวนมากขึ้น	
8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอาชีพของโรงเรียนและชุมชน	-มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพจากวิสาหกิจชุมชน เช่น งานประดิษฐ์ ผ้าทอ และการเกษตร	- มีกิจกรรมทอผ้าจากชนเผ่า อยากที่จะทำตลาดระบบออนไลน์ ในการเป็นช่องทางการตลาด เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้ขายได้ด้วย - มีการใช้กิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการเรียนการสอน แต่ประสบปัญหาสัตว์เลี้ยง ชาวบ้านเข้ามาทำลายบ้าง	- โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำเสนอผลงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ผ้าทอ กระจเป้าย้อมทอ เสื้อผ้า ซึ่งเป็นอาชีพในชุมชน	-มีกิจกรรมเกษตร ปลูกผัก และการทำปศุสัตว์ ต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน	
9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเยาวชน	-ไม่มีปัญหา	-ไม่มีปัญหา -นักเรียน ส่วนใหญ่ไปเรียนต่อ รร.แม่ตื่น รว60-70% ได้เรียนต่อในระดับที่	- เด็กมีความประพฤติที่ดี โรงเรียนดูแลใกล้ชิด จากคุณครู และพยายามส่งเสริมให้เด็กศึกษาต่อ และเอาตัว	-ไม่มีปัญหาทักษะชีวิตนักเรียน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ได้ศึกษา	

ประเด็น	โรงเรียน	5. โรงเรียนบ้านยางเปียง	6. โรงเรียนบ้านห้วยไม้ทก	7. โรงเรียนบ้านทุ่งต้นจิว	8. โรงเรียนห้วยน้ำขาว
			สูงขึ้น บางส่วนไม่ได้เรียนต่อ และ บางส่วนไปบวชเรียน สายบาลี วัดศรี โสดา เชียงใหม่ - เด็กเอาตัวรอดได้ดีจากการปรับตัว และการไปทำงานในวันหยุด ช่วยเหลือ พ่อแม่ครอบครัวแต่เล็ก ครูเห็นว่าเด็กมี ทักษะชีวิตที่ดี	รอดในสังคมเมื่อไปศึกษาต่อใน ระดับสูง และการเข้าไปเรียนในเมือง ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดตาก ต่อไป - ไม่มีปัญหาทักษะชีวิตนักเรียน	ต่อ รร.แม่ตื่น และ ไปเรียน อาชีวะ เทคนิคฯ - เรื่องการอยู่อาศัยหอพักอาจจะ ไม่สะดวกสบายและไม่มีกิจกรรม เสริมเท่าที่ควร นักเรียนมากจึง ต้องดูแลสภาพความเป็นอยู่ก่อน เสริม - ติดเกมบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เป็น ปัญหา รุ่นที่ประสบความสำเร็จ มาเป็นแบบอย่างให้เห็นที่ผ่านมา
10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน		-ไม่มี เป็นไปได้ด้วยดี	-ไม่มี เป็นไปได้ด้วยดี	-ไม่มี เป็นไปได้ด้วยดี	-ไม่มี เป็นไปได้ด้วยดี
11. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูฯ		- โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนอย่าง สม่ำเสมอ กับการอบรม พัฒนาครู	-ครูได้รับการส่งเสริมฝึกอบรมเสมอ -ส่งเสริมพัฒนาผลงานวิชาการ	- โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนอย่าง สม่ำเสมอ กับการอบรม พัฒนาครู	-มีการส่งไปฝึกอบรม และมี สวัสดิการต่างๆ ตามมาตรฐาน
12. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขาด แคลนปัจจัยเกื้อหนุนของโรงเรียน		-ระบบน้ำสะอาด	-น้ำและระบบน้ำสะอาดในการอุปโภค บริโภค ไม่เพียงพอ	-สิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดการขยะ -แหล่งน้ำชุมชน	- ปัญหาน้ำ อยากรได้เครื่องน้ำดื่ม สะอาด และระบบน้ำสะอาดเพื่อ การอุปโภคบริโภคในโรงเรียน
13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมี เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาฯ		- เป็นสิ่งที่ดี และยินดีให้ความร่วมมือ	-อยากเห็นภาพบูรณาการจาก อุดมศึกษาสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น งานที่ดีที่ยินดีสนับสนุน เช่น มาช่วยจัด กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จากมหาวิทยาลัย ส่งนักศึกษา มาฝึกสอน เป็นต้น	- ยินดีให้ความร่วมมือกับอุดมศึกษา ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	- ยินดีให้ความร่วมมือกับ อุดมศึกษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อยากให้มีระบบพี่เลี้ยง สนับสนุนการทำงานช่วยเหลือ ทางวิชาการแก่ครู
14. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี

ประเด็น	โรงเรียน	9. โรงเรียนบ้านห้วยหล่อดุก	10. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา	11. โรงเรียนบ้านสบลาน	12. โรงเรียนบ้านนาเกียน
1. สภาพเศรษฐกิจทั่วไป		-ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกผักตามฤดูกาล ฐานะยากจน	-ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ปลูกพืชตามฤดูกาล มีฐานะยากจน	-ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ฐานะปานกลางถึงฐานะยากจน ประกอบอาชีพทางการเกษตร	-บริบทชุมชนของโรงเรียน เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2521 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดเล็ก ประชาชนในพื้นที่เป็นชนเผ่ากะเหรี่ยงโปทั้งหมด ฐานะยากจน ทำนา และการเกษตร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและท้องถิ่น		-มีกิจกรรมร่วมกันของชุมชนและโรงเรียน -ท้องถิ่นได้เข้ามาร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน	- มีความสัมพันธ์ระหว่างกันดี เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ชุมชน ชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนช่วยเหลือนักเรียน - ต่างให้ความช่วยเหลือกัน ชุมชนให้การสนับสนุนต่อโรงเรียนพอควร	- ชาวบ้านกว่า 80% ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนดีมากในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การขอร่วมมือลงแรงในการทำงานกับโรงเรียน เช่น ทำห้องน้ำ ขอบอะไรก็ช่วยตลอด	- มีความสัมพันธ์กันดีมาก เช่น นาย อบต.มีการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน เช่น กีฬาชุมชน มีการทำงานด้วยกันสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปฯ		- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย (เป็นโครงการที่ดี)	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย เนื่องจากโรงเรียนยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการมากนัก จึงขอให้ความเห็นตามประเด็นย่อยต่อไป	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย	- ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ถือเป็นโครงการที่ดี - ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นในประเด็นย่อย
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้		- การประเมินนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ส่วนใหญ่ติดการใช้ภาษาท้องถิ่น	-โรงเรียนมีข้อสังเกตเกี่ยวกับอาการของเด็กพิเศษ เช่น LD ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของเด็กบางส่วน -ปัญหานี้สำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป	- พื้นฐานประชากร เป็นกะเหรี่ยงสะกอ เคยมีผลการประเมินการเรียนตกต่ำเมื่อช่วงปี 58-59 ระดับอนุบาล ถึง ป.1 เริ่มดีขึ้นในระยะหลัง ตั้งแต่ปี 60 - โรงเรียนมีกลยุทธ์การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กนักเรียน	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ -เด็กพื้นที่ไม่ค่อยใช้ภาษาไทยในการสื่อสารทำให้เกิดความยากลำบากในการพัฒนา -ปัญหาเสพติด รู้สึกเป็นห่วง

ประเด็น	โรงเรียน	9. โรงเรียนบ้านห้วยหล่อดุก	10. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา	11. โรงเรียนบ้านสบลาน	12. โรงเรียนบ้านนาเกียน
			-อยากให้มีการตรวจประเมินพัฒนาการด้านนี้แก่เด็กเพิ่มเติม	โดยการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น คือ “ทวิภาษา”	
5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ		- นักเรียนสุขภาพร่างกายแข็งแรง แต่ยังขาดเรื่องการดูแลตนเอง เช่น การอาบน้ำ เสื้อผ้า ผม และเล็บ	- ไม่ค่อยพบปัญหา ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานดี	-เด็กนักเรียนบางส่วนตัวเล็ก น้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน ในด้านโภชนาการดี -มีปัญหาการแต่งงานกันในครอบครัว ทำให้เด็กบางส่วนมีพัฒนาการล่าช้า และผิดปกติ	- ส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน พบปัญหาบ้างคือ ฟันผุ ความสะอาดสุขอนามัยทั่วไป -โภชนาการดี
6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน		- สิ่งแวดล้อมดี คือมีการจัดการขยะ มีการคัดแยก - ไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า	- ไม่มีปัญหา เนื่องจากห่างไกลจากชุมชน มีป่าล้อมรอบโรงเรียน	- ปัญหาน้ำประปาภูเขา น้ำไม่พอ - ขยะ เทศบาลมีหลุมฝังในการจัดการขยะ - สารพิษปนเปื้อนจากเคมีเกษตร	- น้ำดี - ถนนไม่ดี
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีหอพักนอนในโรงเรียน		- มีหอพักนอนนักเรียน จำนวน 70 คน - มีหอพักจำนวน 2 หลัง แยกหอชาย และหญิง	- มีการจัดหอพักนอนให้แก่นักเรียนจำนวน 21 คน ทั้ง นร.ชาย และ นร.หญิง - มีระบบการบริหารจัดการให้มีครูเวรที่ดูแลหอพัก ดูแลอาหารที่พัก และดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหอพัก โดยอยู่บริเวณเดียวกับบ้านพักครู	- มีหอพักนอน นร. 40 คน/ปี - มีครูเวรดูแลหอพักนอนนักเรียนชายหญิง มีเวรประจำวัน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันช่วยดูแลในหอพักนอน	- หอพักนอน นักเรียนพักอาศัยจำนวน 85 คน มีการดูแลได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กนักเรียนในบางส่วน - นำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ช่วยเหลือนักเรียน
8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอาชีพของโรงเรียนและชุมชน		- มีการส่งเสริมอาชีพ เกษตรพอเพียง เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ และปลูกผัก	- กิจกรรมเกษตรกรรม - เศรษฐกิจพอเพียง เช่น ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ ปลา กบ และปลูกผัก	- ทอผ้า ทำขนม - เศรษฐกิจพอเพียง การปลูกผัก ชาวบ้านนิยมปลูกเสาวรส พริก มะเขือ	- เกษตร เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ทอผ้า กระเป๋า - เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่

ประเด็น	โรงเรียน	9. โรงเรียนบ้านห้วยหล่อดุก	10. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา	11. โรงเรียนบ้านสบลาน	12. โรงเรียนบ้านนาเกียน
			- การทอผ้า		
9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเยาวชน		- สอนวิถีการดำรงชีวิต การทำการเกษตร	- เด็ก ป.6 จบจากโรงเรียน จะไปศึกษาต่อ รร.แม่ตื่น และได้เรียนต่อ 100% - พบปัญหาพ่อแม่ไม่ได้อยู่กับลูก ทั้งลูกอยู่กับตายายปู่ย่า ผู้สูงอายุ อาจจะเกิดความเสื่งบ้าง - ไม่มีปัญหาหยาเสพติด และพฤติกรรม	- จบระดับชั้น ป.6 เรียนสายสามัญ ต่อ บางส่วนเพศชายไปบวชเรียนวัดศรีโสดา บางส่วนไม่เรียนต่อ เพราะต้องไปทำงาน - การปรับตัวในการไปอยู่ในเมือง	- นักเรียนได้ศึกษาต่อมัธยมศึกษา ประมาณ 35% ของนักเรียนที่จบ ป.6 ที่เหลือจะไปทำงานช่วยเหลือครอบครัว เด็กส่วนใหญ่มีทักษะชีวิตที่ดีช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้
10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน		- การจัดกิจกรรมในโรงเรียนอยากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้น	- ดี	- ดีมาก	- ดี
11. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูฯ		- มีการส่งครูเข้ารับรับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง	- การอบรมที่จัดให้ตามเขตพื้นที่และหน่วยงาน - จัดการอบรมตามความถนัดสนใจ และวิชาเอกเฉพาะพัฒนางานวิชาการ	- ปัญหาอัตรากำลัง - ครูย้ายบ่อย - ครูไม่ตรงกับวิชาเอกที่สอน	- ผู้บริหารได้รับการพัฒนาตามบริบท - เข้ารับการอบรมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้งบประมาณ - ครูจบปริญญาโท 4 คน
12. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขาดแคลนปัจจัยเกื้อหนุนของโรงเรียน		- อาคารเรียน - เสื้อผ้านักเรียน - คุณภาพน้ำดื่ม	- ต้องการ “ระบบน้ำ” ใช้ดื่ม - ปัญหาน้ำขาดแคลนในพื้นที่ เพราะอยู่พื้นที่สูง เเทม2 จะเกิดปัญหาเป็นประจำ - อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ทรุดโทรม เป็นอาคารไม้เก่าไม่ปลอดภัย	- ได้รับการสนับสนุนการสร้างอาคารจาก มูลนิธิศุภนิมิต มูลนิธิรักษ์ไทย - ต้องการอยากจะจัดการเรียนการสอนเพิ่มในชั้น อนุบาล เพื่อรองรับและเตรียมนักเรียนในระดับสูงขึ้น	- ต้องการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน - อยากได้บ้านพักครูอีก 1หลัง - อยากได้ระบบน้ำใช้ (เคยได้รับการสนับสนุนน้ำสะอาดจากคณะเทคนิคการแพทย์ มช.มาก่อน)

ประเด็น	โรงเรียน	9. โรงเรียนบ้านห้วยหล่อตูก	10. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา	11. โรงเรียนบ้านสบลาน	12. โรงเรียนบ้านนาเกียน
13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมี เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา		- ไม่มี	- เป็นเรื่องที่ดี ที่จะได้ช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในพื้นที่สูงที่ขาดโอกาส เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เก่ง น่าจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือหนุน เสริมเป็นพี่เลี้ยงให้แก่โรงเรียนใน ด้านต่าง ๆ ได้ดี	เป็นนโยบายที่ดีมาก ในการทำงาน เครือข่าย	- เป็นแนวทางที่ดีมาก - อยากได้มีครูฝึกสอน มาทำงานใน พื้นที่ โรงเรียนขยายโอกาส - มหาวิทยาลัยสนับสนุนทาง วิชาการ - กิจกรรมนักเรียนในหอพักนอน
14. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		- ไม่มี	- ไม่มี	- ไม่มี	- ปัญหางบประมาณอาหารกลางวัน ไม่เพียงพอ เพราะรัฐ สนับสนุนต่อ หัวเฉพาะนักเรียนประถมแต่ไม่ สนับสนุนนักเรียนมัธยม ทำให้ต้อง เกลี้ยค่าใช้จ่าย ควรมีการให้ โรงเรียนมีงบลงทุนหมุนเวียนการ เลี้ยงสัตว์ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ ก่อให้เกิดอาหารกลางวันอย่างยั่งยืน

ประเด็น	โรงเรียน	13. โรงเรียนบ้านฝิปานเหนือ	14. โรงเรียนอุตุม	15. โรงเรียนยางเปา	
1. สภาพเศรษฐกิจทั่วไป		-ประชากรในพื้นที่เป็นชนเผ่า กะเหรี่ยงโป มีฐานะยากจนเป็น ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับพ่อแม่และ คนในครอบครัว	-ประชากรในพื้นที่เป็นชนเผ่า กะเหรี่ยงโป มีฐานะยากจนเป็น ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับพ่อแม่และ คนในครอบครัว	-ประชากรในพื้นที่เป็นชนเผ่า กะเหรี่ยงโป มีฐานะยากจนเป็น ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับพ่อแม่และ คนในครอบครัว	
2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และท้องถิ่น		-มีความสัมพันธ์ที่ดี มีพ่อหลวงของ ชุมชนมาร่วมกิจกรรมงานต่าง ๆ โรงเรียนสม่ำเสมอและให้ความ ร่วมมือดี	-มีความสัมพันธ์ที่ดี	-มีความสัมพันธ์ที่ดี	
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ ปฏิรูปฯ		- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นใน ประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นใน ประเด็นย่อย	- ตามรายละเอียดที่ให้ความเห็นใน ประเด็นย่อย	
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่าน ออกเขียนได้		- พบปัญหามากที่สุด - ปัญหาการพูด การสื่อสาร ภาษา ถิ่น ทำให้ไม่ใช่ภาษาไทยกลางเป็น ภาษาที่หนึ่ง เกิดอุปสรรคอย่างมาก - ส่งผลต่อคะแนนโอเน็ต - พยายามฝึกตั้งแต่อนุบาล และใช้ BBL ในการจัดการเรียนรู้สมองเป็น ฐาน - ปัญหาเด็กมาจาก กศน.ทำให้ พื้นฐานยังไม่ดี ปรับตัวยาก			
5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่อง สุขภาพฯ		- สุขภาพอนามัยอยู่ในเกณฑ์ดี - นับถือผี เจ็บไข้ได้ป่วย รักษาตาม ความเชื่อชนเผ่าตนเอง			

ประเด็น	โรงเรียน	13. โรงเรียนบ้านฝึปานเหนือ	14. โรงเรียนอุตุม	15. โรงเรียนยางเปา	
		- โรงเรียนมีศูนย์พยาบาลชุมชน ได้สนับสนุนจากองค์กรการกุศล			
6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน		- ทำไร่เลื่อนลอย - การเผาป่า - ปัญหาขยะ กล่องนม - น้ำหินปูน อันตรายต่อชุมชนหรือไม่			
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีหอพักนอนในโรงเรียน		- มีจัดหอพักนอน นักเรียน 67 คน ได้รับบริจาคอาคารจากมูลนิธิเกื้อฝัน ทำอาคารหอพักนอน นักเรียนชายหญิง และมีครูเวรดูแล			
8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอาชีพของโรงเรียนและชุมชน		- ทอผ้า ปลูกผัก เลี้ยงปลา			
9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะชีวิตของเยาวชน		- นักเรียนจบป.6 ไปเรียนต่อ 80% รร.นาเกียน และ รร.อุตุม - มีทักษะชีวิตที่ดี ช่วยเหลือตนเองได้ - กังวลบ้างเรื่องการปรับตัวนักเรียนที่ลงมาเรียนที่ในเมือง แต่ปรับตัวได้			
10. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน		- ดี			

ประเด็น	โรงเรียน	13. โรงเรียนบ้านฝิปานเหนือ	14. โรงเรียนอุตุม	15. โรงเรียนยางเปา	
11. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูฯ		- ส่งครูไปอบรมต่าง ๆ เช่น คุปองครู - ศึกษาต่อ ป.โท หลายคน			
12. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขาดแคลนปัจจัยเกื้อหนุนของโรงเรียน		- กำลังต้องการสนับสนุน อาคารเรียน ต้องการขยายห้องเรียนสาขาในพื้นที่ - ขอสนับสนุน จากทาง อบต.ช่วยปรับพื้นที่ ห้องเรียนเคลื่อนที่ ห้องเรียนสาขาให้			
13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาฯ		- เป็นแนวทางที่ดี ต้องการมีส่วนร่วม จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในพื้นที่ เป็นที่พึ่งพาทางวิชาการ และการสนับสนุนจากเครือข่ายวิชาการ ร่วมกัน			
14. ข้อเสนอแนะอื่นๆ		-ไม่มี			

ภาคผนวก ข

รายงานผลสำรวจข้อมูลบริบทหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2561

ผลสำรวจข้อมูลบริบทหอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2561

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
1	สังวาลย์วิทยา	เมือง เชียงใหม่	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 1	11	67	9	4	8	12	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
2	บ้านปางไม้แดง	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	138	13	12	17	29	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
3	โชติคุณะเกษม บ้านเมืองงาม	แม่สาย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	17	431	20	55	66	121	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
4	บ้านห้วยม่วง	แม่สาย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	8	169	8	32	25	57	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
5	แม่วินสามัคคี	แม่วาง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	22	571	29	129	175	304	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
6	ตรีมิตรวิทยา	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	113	9	13	9	22	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
7	บ้านสบวาก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	6	76	6	24	29	53	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
8	ฝางชนูปถัมภ์	ฝาง	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	39	1315	91	86	189	275	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
9	สันติสุข	ดอยหล่อ	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	11	357	25	82	140	222	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก
10	ฮอดพิทยาคม	ฮอด	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	28	882	47	26	49	75	กลุ่มที่1 ยุงยาก ลำบาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
11	บ้านแม่ลานคำ	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	155	13	25	39	64	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
12	วัดบ้านเหล่า	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	158	13	14	23	37	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
13	ป่าแปวีทยา	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	143	13	12	22	34	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
14	บ้านแม่แมม	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	7	45	3	22	11	33	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
15	บ้านแม่ชะปู	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	167	14	17	14	31	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
16	บ้านแม่ป่าคิ	พร้าว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	219	16	7	22	29	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
17	บ้านแม่สะ	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	8	48	4	14	10	24	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
18	บ้านบ่อแก้ว	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	15	387	20	3	9	12	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
19	บ้านกายน้อย	แม่แตง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	8	23	3	5	4	9	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
20	บ้านแม่มะ	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	8	87	8	35	29	64	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
21	บ้านวังมะริว	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	6	89	7	12	10	22	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
22	บ้านเมืองคอง	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	9	116	10	0	6	6	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
23	บ้านหนองเต่า	แม่วาง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	8	164	8	11	22	33	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
24	สโม่สรไลออนส์ รัตนโกสินทร์	แม่วาง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	8	75	4	19	12	31	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
25	บ้านทุ่งหลวง	แม่วาง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	8	81	5	4	6	10	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
26	บ้านห้วยตอง	แม่วาง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 4	11	200	16	0	4	4	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
27	บ้านยางเปา	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	21	506	28	42	107	149	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
28	แม่โถวิทยาคม	ฮอด	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	25	627	31	46	80	126	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
29	บ้านห้วยน้ำขาว	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	20	594	28	31	80	111	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
30	บ้านห้วยไม้หก	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	166	14	17	58	75	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
31	บ้านยางเปียง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	157	10	22	30	52	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
32	บ้านแม่ตื่น	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	87	7	22	29	51	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
33	บ้านเตียนอาง	ฮอด	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	159	10	18	16	34	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
34	บ้านห้วยหล่อดุก	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	144	10	31	28	33	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
35	บ้านหลวง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	12	247	13	26	1	27	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
36	บ้านกองลอย	ฮอด	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	12	305	16	11	16	27	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
37	บ้านแม่ลาย	ฮอด	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	248	13	18	9	27	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
38	บ้านตุงลอย	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	22	502	28	6	15	21	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
39	บ้านยางครก	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	231	13	8	5	13	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
40	บ้านผาปูน	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	188	11	4	3	7	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
41	บ้านผานัง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	6	98	6	44	47	91	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
42	บ้านกองแขก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	245	17	39	49	88	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
43	บ้านแม่ซา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	223	14	38	47	85	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
44	บ้านแม่นาจร	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	14	330	19	41	41	82	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
45	บ้านห้วยส้มป่อย	จอมทอง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	9	136	14	51	29	80	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
46	บ้านนาฮ่อง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	165	10	36	16	52	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
47	บ้านแม่ปาน	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	123	7	33	18	51	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
48	บ้านทุ่งยาว	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	95	8	24	21	45	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
49	บ้านทุ่งแก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	148	16	16	20	36	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
50	บ้านแม่มะล่อ	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	79	5	14	10	24	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
51	บ้านเนินวิทยา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	162	9	11	12	23	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
52	บ้านแม่วาก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	42	4	10	12	22	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
53	บ้านจันทร์	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	158	14	11	11	22	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
54	บ้านโม่งหลวง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	172	15	9	11	20	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
55	บ้านขุนแตะ	จอมทอง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	108	7	8	11	19	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
56	บ้านแม่หอย	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	6	57	4	9	7	16	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
57	บ้านห้วยปู	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	93	6	10	6	16	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
58	บ้านขุนแปะ	จอมทอง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	304	18	0	8	8	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
59	บ้านอมเม็ง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	81	6	6	1	7	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
60	องค์การอุตสาหกรรม ป่าไม้ 13	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	164	10	2	2	4	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
61	อมก๋อยวิทยาคม	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	29	1057	52	54	254	308	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
62	แม่ตื่นวิทยาคม	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	16	579	28	43	116	159	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
63	สะเมิงพิทยาคม	สะเมิง	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	18	528	31	29	89	118	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
64	แม่แจ่ม	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	41	1308	69	18	57	75	กลุ่มที่2 ยุ่งยาก ลำบากมาก
65	บ้านแม่โต	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	14	253	14	57	48	105	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
66	บ้านแม่แว	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	11	110	12	15	6	21	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
67	บ้านกิวเสื่อ	สะเมิง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 2	8	69	5	7	12	19	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
68	บ้านนามน	เวียงแหง	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	11	258	14	33	71	104	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
69	โครงการหลวงแก น้อย	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	8	153	8	65	38	103	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
70	บ้านห้วยจะค่าน ตชด.อนุสรณ์	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	11	222	14	28	31	59	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
71	บ้านสุขฤทัย	แม่เมาะ	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	22	525	22	34	25	59	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
72	ศึกษานารีอนุสรณ์ 2	แม่เมาะ	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	8	164	10	24	26	50	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
73	บ้านหนองบัว	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	6	72	6	20	17	37	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
74	ดอยสามหมื่น	เชียงดาว	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	11	84	8	14	13	27	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
75	เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 9	แม่เมาะ	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 3	18	408	19	10	14	24	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
76	ชุมชนบ้านใหม่	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	13	257	14	54	64	118	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
77	บ้านหมูเซอ	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	14	336	18	60	56	116	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
78	บ้านอูตุม	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	12	242	15	55	61	116	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
79	บ้านขุนแม่ตีนน้อย	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	160	10	54	46	100	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
80	บ้านนาเกียน	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	224	15	35	50	85	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
81	ทุ่งต้นจิว	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	16	285	12	35	45	80	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
82	บ้านชีแบร	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	13	291	13	27	50	77	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
83	บ้านห้วยปูลิง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	125	6	41	35	76	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
84	บ้านห้วยโค้ง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	13	225	17	22	54	76	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
85	บ้านผีป่านเหนือ	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	106	6	42	25	67	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
86	บ้านแม่ลานหลวง สาขาบ้านดอยช้าง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	136	3	31	29	60	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
87	บ้านท่าหลวง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	73	7	23	17	40	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
88	บ้านสบลาน	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	112	8	10	23	33	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
89	บ้านตุงดิง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	173	9	8	23	31	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
90	บ้านใบหนา	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	67	4	14	15	29	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
91	บ้านแม่หลองน้อย	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	10	207	10	8	19	27	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
92	บ้านขุนตี่	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	149	10	14	8	22	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
93	บ้านแม่อ่างช้าง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	230	13	7	11	18	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
94	บ้านพุย	ฮอด	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	11	215	14	5	8	13	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
95	บ้านแม่ลานหลวง	อมก๋อย	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 5	8	139	11	5	2	7	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
96	บ้านแม่ศึก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	120	14	56	51	107	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
97	บ้านปางหินฝน	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	145	10	53	25	78	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
98	บ้านผาละปี	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	109	5	29	36	65	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
99	บ้านแม่เอาะ	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	157	13	32	31	63	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
100	บ้านขุนแม่รวม	กัลยาณิ วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	206	14	32	31	63	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
101	บ้านแม่ทงนางหลวง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	187	15	39	22	61	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
102	บ้านขุนแม่หยอด	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	104	8	30	24	54	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
103	บ้านห้วยยา	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	131	13	32	20	52	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
104	บ้านสบแม่รวม	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	66	3	5	34	39	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
105	บ้านปางอุ๋ง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	21	447	26	18	20	38	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
106	บ้านปางอุ๋ง สาขาแม่ สะต๊อบ	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	87	1	23	15	38	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
107	บ้านห้วยผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	6	82	6	23	12	35	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
108	บ้านแม่ตะละเหนือ	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	52	4	14	13	27	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
109	บ้านแจ่มหลวง	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	214	14	10	16	26	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด
110	บ้านแม่แตดน้อย	กัลยาณี วัฒนา	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	11	127	17	9	12	21	กลุ่มที่3 ยุงยาก ลำบากมากที่สุด

ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	สังกัด	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียน	จำนวน ครู	พักนอน ชาย	พักนอน หญิง	รวม นร พักนอน	ประเภท
111	บ้านขุนแม่่นาย	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	7	41	3	3	11	14	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
112	บ้านแม่แฮเหนือ	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	28	703	39	0	11	11	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
113	บ้านนากลาง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	สพป.เชียงใหม่ เขต 6	8	82	9	2	5	7	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด
114	มัธยมกัลยาณิวัฒนา เฉลิมพระเกียรติ	กัลยาณิ วัฒนา	เชียงใหม่	สพม.เขต 34(เชียงใหม่- แม่ฮ่องสอน)	9	244	11	28	87	115	กลุ่มที่3 ยุ่งยาก ลำบากมากที่สุด

	<p>ประวัตินักวิจัย</p> <p>หัวหน้าโครงการฯ</p>																				
1. ชื่อ สกุล :	ไทย : อาจารย์ ดร. สุภัทร ชูประดิษฐ์ อังกฤษ : Lect. Dr. Supat Chupradit																				
2. เพศ [v] ชาย [] หญิง																					
3. ตำแหน่งวิชาการ หรือตำแหน่งงาน : อาจารย์	ตำแหน่งวิชาการ : อาจารย์ ตำแหน่งงาน : พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ																				
4. ที่อยู่ : 477/50 หมู่บ้านพฤษภาวิไล 75 แม่เหียะ-ราชพฤกษ์ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100	เบอร์โทรศัพท์ : 094-7100091 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : supat.c@cmu.ac.th																				
5. ประวัติการศึกษาในระดับปริญญาและปริญญาที่ได้รับ :																					
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;">คณะ/สถาบัน</th> <th style="width: 20%;">ปีที่สำเร็จการศึกษา</th> <th style="width: 30%;">ปริญญาที่ได้รับ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</td> <td>2547</td> <td>วท.บ. (กิจกรรมบำบัด)</td> </tr> <tr> <td>สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช</td> <td>2552</td> <td>รพ.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์)</td> </tr> <tr> <td>สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช</td> <td>2554</td> <td>ศษ.บ. (การวัดและประเมินผล)</td> </tr> <tr> <td>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</td> <td>2549</td> <td>ศษ.ม. (การส่งเสริมสุขภาพ)</td> </tr> <tr> <td>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</td> <td>2558</td> <td>ศษ.ด. (การวิจัยและพัฒนาการศึกษา)</td> </tr> </tbody> </table>	คณะ/สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา	ปริญญาที่ได้รับ	คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2547	วท.บ. (กิจกรรมบำบัด)	สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2552	รพ.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์)	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2554	ศษ.บ. (การวัดและประเมินผล)	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2549	ศษ.ม. (การส่งเสริมสุขภาพ)	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2558	ศษ.ด. (การวิจัยและพัฒนาการศึกษา)			
คณะ/สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา	ปริญญาที่ได้รับ																			
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2547	วท.บ. (กิจกรรมบำบัด)																			
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2552	รพ.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์)																			
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2554	ศษ.บ. (การวัดและประเมินผล)																			
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2549	ศษ.ม. (การส่งเสริมสุขภาพ)																			
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2558	ศษ.ด. (การวิจัยและพัฒนาการศึกษา)																			
6. ประวัติการศึกษา/ฝึกอบรม หลังปริญญา :																					
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">คณะ/สถาบัน</th> <th style="width: 30%;">สาขาวิชา</th> <th style="width: 20%;">ปีที่สำเร็จ</th> <th style="width: 20%;">คุณวุฒิที่ได้รับ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> </tbody> </table>	คณะ/สถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่สำเร็จ	คุณวุฒิที่ได้รับ	-	-	-	-													
คณะ/สถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่สำเร็จ	คุณวุฒิที่ได้รับ																		
-	-	-	-																		
7. จำนวนผลงานตีพิมพ์ในวารสาร :																					
จำนวน [] 0 [] 1-5 [] 6-10 [v] 11-20 [] มากกว่า 20																					
บทความตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ และนานาชาติ																					
7.1 สุภัทร ชูประดิษฐ์ และ ภัทรพงษ์ คันธรส. (2562) “แนวคิดการสร้างภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับเอกชนเพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 5(1), (In Press) (วารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1)																					
7.2 Apichai, S., Sirisatayawong, P., Chupradit, S. , & Khamchai, S. (2019). A study of self-esteem and academic achievement of undergraduate students with physical or locomotion disability in Chiang Mai University. Journal of Associated Medical Sciences, 52(2), 112-118. Retrieved from https://www.tci-thaijo.org/index.php/bulletinAMS/article/view/160419 (วารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1 และ ACI Asean Citation Index)																					
7.3 สุภัทร ชูประดิษฐ์ . (2561) “ความสุขในการทำงาน (Happiness in Workplace)” วารสารทองกวาว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 20(6), หน้า 6–7.																					

- 7.4 สุพัฒน์พงศ์ แยมอิม, ณัฐพงษ์ คันธรส, ธิราชย์ บำบัด, เอรารัตน์ ทับพลี, ปริวิทย์ ไวทยาชีวะ, ปรียานุช วุฒิ ชูประดิษฐ์ และ **สุภัทร ชูประดิษฐ์**. (2561). “รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในนักศึกษา มหาวิทยาลัย”, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, หน้า 1177-1191.
- 7.5 ไชยวัฒน์ เผือกคง, สุพัฒน์พงศ์ แยมอิม, เอรารัตน์ ทับพลี, ปริวิทย์ ไวทยาชีวะ, ธิราชย์ บำบัด, **สุภัทร ชูประดิษฐ์** และ ณัฐพงษ์ คันธรส. (2561). “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและการสร้างรัฐบาลเปิดเพื่อการสร้างความรู้แจ้งในการบริหารราชการ”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 วันที่ 14 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, หน้า 51-59.
- 7.6 เอรารัตน์ ทับพลี และ **สุภัทร ชูประดิษฐ์**. (2561). “กลยุทธ์การพัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติ”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 วันที่ 30 พฤศจิกายน 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, หน้า 1026-1034.
- 7.7 กรณ์ย์ ปัญญา, สุธยอด ชมสะอาด, **สุภัทร ชูประดิษฐ์**, และ นันทิยา ตันตราสืบ. (2561) “การสำรวจและเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมวิชาการแห่งชาติ สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสหนาการแห่งประเทศไทย วันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2561 ณ ทีคาร์เด็นสปา รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย, หน้า 1-13.
- 7.8 **สุภัทร ชูประดิษฐ์** นงลักษณ์ เขียนงาม และชฎาพร มหาวิน. (2561). “การเปรียบเทียบระดับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมนต่างกัน”. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(2), หน้า 1657-1671. (วารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1)
- 7.9 **สุภัทร ชูประดิษฐ์**, นงลักษณ์ เขียนงาม และธรรมรัตน์ แสงยันตรนระธรรม. (2561). “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเล่นเกมนกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”. วารสารสุทธิปริทัศน์, 32(103), หน้า 55-67. (วารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 1)
- 7.10 **สุภัทร ชูประดิษฐ์**. (2561). “คนพิการในที่ทำงาน: ความหลากหลายและระบบสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร”. วารสารวิจัยกาสะลองคำ, 12(1), หน้า 45-64. (วารสารในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2)
- 7.11 **สุภัทร ชูประดิษฐ์**. (2561). “การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โครงการนำร่องภายใต้ยุทธศาสตร์ โครงการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้วยพหุวิทยาการ”. พันธกิจมหาวิทยาลัยกับสังคม, The 5th Engagement Thailand Annual Conference, วารสาร EnT Digest, 5(1), หน้า 74-79
- 7.12 **Chupradit, S.** (2018). “Occupational Therapy in Mental Health Through Community Participation for Life Skills Promotion of the Adolescents: A Case Study of a Selected Community in Thailand”. Int. J. Arts&Humanities, 2(10), 568-574. Retrieved from ijah.org/more2018.php?id=36
- 7.13 **Chupradit, S.** (2017). “21st Century Skills Development through Occupational Therapy Students’ Reflection by Use of Mind Mapping Concept in Course of Introduction to Occupational Therapy”. New Trends And Issues Proceedings On Humanities And Social Sciences, 4(1), 188-193. doi:10.18844/prosoc.v4i1.2254
- 7.14 **สุภัทร ชูประดิษฐ์**. (2561). “โครงการส่งเสริมศักยภาพชุมชนโดยนักวิชาการรับใช้สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักวิจัยในท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลดอยหล่อ เพื่อการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”. รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมโครงการการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ. วันที่ 29 มกราคม 2561 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า 84 - 88.

7.15 **สุภัทร ชูประดิษฐ์.** (2561). “การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วม: บทสำรวจเบื้องต้นจากการทำงานในพื้นที่ตำบลดอยหล่อ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) การประชุมโครงการการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยพหุวิทยาการ. วันที่ 29 มกราคม 2561 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า 80 - 83.

7.16 **สุภัทร ชูประดิษฐ์.** (2560). สามเหลี่ยมแห่งคุณค่า: กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุข สู่อการสร้างคุณค่าวิชาชีพ คุณค่านักศึกษา และคุณค่าสู่ชุมชน. รวมบทความแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างบัณฑิตให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุข ภายใต้โครงการเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือเพื่อการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ปี 2558-2559 การประชุมสรุปและประเมินผลเครือข่ายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยเขตภาคเหนือ, สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า 1 - 5.

7.17 **สุภัทร ชูประดิษฐ์.** (2560). ความท้าทายของการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้าง Active Learner ในกระบวนวิชาพหุวิชาซีพกิจกรรมบำบัด. คู่มืออาจารย์ด้านการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2560, สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 50 - 55.

บทคัดย่อ

7.18 บทคัดย่อ นำเสนอผลงานวิชาการในการประชุมระดับนานาชาติ นำเสนอผลงานวิชาการ เรื่อง "21st Century Skills Development through Occupational Therapy Students' Reflection by Use of Mind Mapping Concept in Course of Introduction to Occupational Therapy" " ในการประชุม The 3rd Asian Symposium on Healthcare Without Borders มีกำหนด 3 วัน ระหว่างวันที่ 3-5 พฤศจิกายน 2559 ณ เมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น

7.19 บทคัดย่อ "โครงการนำร่องการจัดการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 กระบวนวิชา 513111 บทนำสู่วิชาซีพกิจกรรมบำบัด" (สุภัทร ชูประดิษฐ์*, อธิรญาณ์ ไชยคำ และวรรณนิภา บุญระยอง)

จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2018 สำนักพิมพ์ : คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7.20 บทคัดย่อ "การสำรวจสติ พลังชีวิต และความสุข ของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (ศุภลักษณ์ ผาดศรี, เทียม ศรีคำจักษ์ และ สุภัทร ชูประดิษฐ์*) จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2018 สำนักพิมพ์ : คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7.21 Abstract "Using the Kawa Model to Support Family Caregiving at a Family Retreat Camp in Thailand" (reference 0993) (Supat Chupradit* and Michael Iwama) จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2018 สำนักพิมพ์ : The World Federation of Occupational Therapists Congress 2018 (WFOT Congress 2018), Cape Town, South Africa.

7.22 Abstract "Occupational Therapy in Mental Health through Community Participation for Life Skills Promotion of the Adolescents: A Case Study of a Selected Community in Thailand" (Supat Chupradit*) จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2018 สำนักพิมพ์ : The World Federation of Occupational Therapists Congress 2018 (WFOT Congress 2018), Cape Town, South Africa.

7.23 Abstract “Game Behavior and Addiction among Child and Adolescent of a School in Chiang Mai. (Supat Chupradit*) The 6 th Child Development and Mental Health (CDMH) International Forum & The 4th Asia Pacific

Neurofeedback/Biofeedback Conference Chiangmai Grandview Convention Center หน้า 35 -35. 2018. จำนวน 1 หน้า
ปีที่ตีพิมพ์ : 2018 สำนักพิมพ์ : สถาบันพัฒนาการเด็กราชชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

7.24 Abstract "Exploring Occupational Therapy Partnership between Chiang Mai University and Angeles University Foundation: Lessons Learned from an International Exchange Program"

จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2017 สำนักพิมพ์ : The 1st Asia-Pacific Occupational Therapy Symposium (APOTS 2017)
Chang Kung University, Taipei, Taiwan.

7.25 Abstract "The Occupational Therapy Internship Exchange of Angeles University Foundation; Philippines and Chiang Mai University; Thailand: A Qualitative Study" จำนวน 1 หน้า ปีที่ตีพิมพ์ : 2017 สำนักพิมพ์ : The 1st Asia-Pacific Occupational Therapy Symposium (APOTS 2017) Chang Kung University, Taipei, Taiwan.

7.26 Abstract "Volunteer Spirit of Occupational Therapy Students in Walk & Run for Down's 2016 Project" Supat Chupradit & Juthamart Somboonchai ในการประชุมวิชาการนานาชาติ APSSA International Conference 2016 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 26-29 มิถุนายน 2559

ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

- บทเรียนหรือออนไลน์: สุภัทร ชูประดิษฐ์. (2561). "เทคนิคการจัดการความเครียดตามแนวกิจกรรมบำบัด". จาก <http://cmucuteajarn.cmu.ac.th/view.php?id=70> การเผยแพร่สื่อออนไลน์รูปแบบใหม่ (New media) เพื่อการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ www.cmucuteajarn.cmu.ac.th เรื่อง "เทคนิคการจัดการความเครียดตามแนวกิจกรรมบำบัด" เผยแพร่เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นสื่อการสอนที่นำเสนอความรู้ และเนื้อหาบทเรียนที่เป็นพื้นฐานสำคัญของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาและผู้สนใจได้รับความรู้ไปพร้อมกับความเพลิดเพลิน เนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มสาขาวิชา และเพื่อสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การวิจัย และการจัดทำสื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ และตอบสนองนโยบาย Digital University ของมหาวิทยาลัย สนับสนุนการดำเนินงานโดย สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลงานอื่น ๆ เช่น บทความ หนังสือ สิทธิบัตร ฯลฯ

- ผู้เชี่ยวชาญและผู้สอน หลักสูตรรายวิชา "เทคนิคการจัดการความเครียด" (Stress Management Techniques) ในการพัฒนารายวิชา MOOCs (Massive Open Online Courses) ทูสนับสนุนพัฒนาผลงานภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2562

รางวัลผลงานวิจัยที่ได้รับ

- รางวัลประกาศเกียรติคุณ ในฐานะผู้สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเยาวชน ในการประชุมใหญ่สโมสรสื่อสากลภาคความ 310 ประเทศไทย จากลอนดอน ดร.ขจิต หัพนานนท์ อดีตนายกโลอนส์สากล ในพิธีเปิดการประชุมใหญ่สื่อประเทศไทย ครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2559 ณ จังหวัดเชียงใหม่

- รางวัลโล่เกียรติคุณ ด้านความพยายามและความทุ่มเทในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ในกระบวนวิชา 513111 บทนำสู่วิชาชีพกิจกรรมบำบัด ในโครงการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ประจำปี 2559

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มอบรางวัล และนำเสนอผลงานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ใน ศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มอบรางวัลให้กับคณาจารย์ที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ในวันพุธที่ 19 กรกฎาคม 2560 เวลา ณ ห้องประชุมชั้น 2 สำนักบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

- ผลงานวิจัยรับใช้สังคมเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โครงการนำร่องภายใต้ยุทธศาสตร์ โครงการปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่ในเขตพื้นที่สูงทั้งระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้าง ศักยภาพชุมชนด้วยพหุวิทยาการ”. ได้รับคัดเลือกให้นำเสนอและพิจารณาตีพิมพ์ ในงานประชุมวิชาการ The 5th Engagement Thailand Annual Conference พันธกิจมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่ง ผลงานดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์เป็นกรณีศึกษา 1 ใน 12 กรณีศึกษา ของงานประชุม ในวารสาร Ent Digest ฉบับที่ 5 ประจำปี 2561 โดย Engagement Thailand

- รางวัลเชิดชูเกียรติ ได้รับโล่รางวัลและการประกาศเกียรติคุณ นักศึกษาเก่าดีเด่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโอกาส เฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปี ให้แก่นักศึกษาเก่าที่มีผลงานโดดเด่นทางด้านวิชาการ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2562

8. โครงการวิจัยที่กำลังทำอยู่ :

8.1 งานวิจัยเรื่อง "ผลของการทำงานของเอนไซม์อัลฟาอะไมเลสในน้ำลายต่อความบกพร่องทางความรู้ความเข้าใจและภาวะซึมเศร้าใน ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่สอง" แหล่งทุน: ทุนวิจัยงบประมาณเงินรายได้คณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2562 สถานภาพ: ผู้ร่วมโครงการ ช่วงวันที่ 1 มกราคม 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2562 ระยะเวลา 1 ปี

8.2 งานวิจัยเรื่อง "การวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนใน หอพักนอนโรงเรียนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่" แหล่งทุน: ทุนวิจัย โครงการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (กองทุนปฏิรูปการศึกษาเชียงใหม่) กองทุน 10 ปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2561 สถานภาพ: หัวหน้า โครงการ ช่วงวันที่ 1 มิถุนายน 2561 ถึง 31 พฤษภาคม 2562 ระยะเวลา 1 ปี

8.3 งานวิจัยเรื่อง "ทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษากิจกรรมบำบัด" แหล่งทุน: ทุนวิจัยงบประมาณเงินรายได้คณะ เทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2561 สถานภาพ: ผู้ร่วมโครงการ ช่วงวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 ธันวาคม 2561 ระยะเวลา 1 ปี

8.4 งานวิจัยเรื่อง "การสำรวจและจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย จังหวัดเชียงใหม่" แหล่งทุน: ทุนวิจัยโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีฐานราก เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ปีงบประมาณ 2561 สถานภาพ: ผู้ร่วมโครงการ ช่วงวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 ธันวาคม 2561 ระยะเวลา 1 ปี

8.5 งานวิจัยเรื่อง "มาตรฐานความปลอดภัยการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย จังหวัดเชียงใหม่" แหล่งทุน: ทุนวิจัยโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีฐานราก เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ปีงบประมาณ 2561 สถานภาพ: หัวหน้าโครงการ ช่วงวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 ธันวาคม 2561 ระยะเวลา 1 ปี

8.6 งานวิจัยเรื่อง "Young adults born with HIV (TEEWA-2 study)" "เยาวชนที่ติดเชื้อเอชไอวี ตั้งแต่เกิด (โครงการวิจัยที่ว่า-2)" แหล่งทุน: Sidaction, France สถานภาพ: ผู้ร่วมโครงการ ช่วงวันที่ 1 พฤษภาคม 2560 ถึง 9 พฤศจิกายน 2561 ระยะเวลา 1 ปี 8.7

งานวิจัยเรื่อง "การพัฒนาโปรแกรมการผ่อนคลายและเสริมพลังการดำเนินชีวิตตามแนวกิจกรรมบำบัด" แหล่งทุน: ทุนวิจัยงบประมาณ เงินรายได้คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2559 สถานภาพ: ผู้ร่วมโครงการ ช่วงวันที่ 1 กันยายน 2559 ถึง 31 สิงหาคม 2561 ระยะเวลา 2 ปี

8.8 งานวิจัยเรื่อง "การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในกระบวนการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นนักกิจกรรมบำบัด: เสี่ยงสะท้อนจาก ผู้เรียน" แหล่งทุน: ทุนวิจัยงบประมาณเงินรายได้คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2559 สถานภาพ: หัวหน้าโครงการ ช่วงวันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ถึง 30 เมษายน 2561 ระยะเวลา 2 ปี

9. การฝึกอบรมหรือประสบการณ์ด้านจริยธรรมการวิจัยในคน หรือ GCP :

9.1 ประกาศนียบัตร "จริยธรรมในการวิจัยและตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ" กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในวันจันทร์ที่ 12 มีนาคม 2561 เวลา 08.30 - 16.30 น. ณ อาคารบัณฑิตวิทยาลัย จัดการอบรมโดย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9.2 Transcript: "CITI Good Clinical Practice Course, Stage 1 - Basic Course (Completion Date 1 May 2016, Expiration Date 1 May 2019) CITI program (ID: 5533660) Online Course Web: <https://www.citiprogram.org>

9.3 Certificate: "Protecting Human Research Participants" by The National Institutes of Health (NIH) Office of Extramural the NIH Web-based training course. (Date of completion: 1 May 2016, Certification Number: 2066877) Online Course Web: <http://phrp.nihtraining.com>

9.4 ประกาศนียบัตร "จริยธรรมการวิจัยในคน สำหรับการวิจัยสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์" ในวันที่ 15 กันยายน 2559 ณ โรงแรมอิมพีเรียลแม่ปิง โดย เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

9.5 ประกาศนียบัตร "แนวทางการวิจัยทางคลินิกตามมาตรฐานการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี Good Clinical Practice: GCP" สำหรับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยและบุคลากรที่ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ในวันที่ 6-7 กรกฎาคม 2559 ณ ห้องประชุมใหญ่ ชั้น 2 อาคารเรียนรวม 9 ชั้น คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

9.6 ประกาศนียบัตร "จริยธรรมในการวิจัยและตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ" ในวันอังคารที่ 1 กันยายน 2558 เวลา 13.00 - 16.30 น. ณ ห้องทองกวาว 1 (ชั้น 2) สำนักบริการวิชาการ (UNISERV)

9.7 ประกาศนียบัตร "แนวปฏิบัติการปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดี (ICH-GCP)" ได้ผ่านการอบรมหลักสูตร GCP Online Training (Computer-based) คณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มช. ชุดที่ 1 และหน่วยวิจัยทางคลินิก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกาศนียบัตรมีผลตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562 ถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564